

VGR Analys 2022:19
Diarienummer: KUN 2022-00151
Koncernkontoret
2022-03-29

Halvtidsuppföljning av Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020 – 2023

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Syftet med denna halvtidsuppföljning	5
1.2 Disposition	6
2. Vidga deltagandet - Öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter.....	7
2.1 Resultat.....	7
2.2 Analys av resultat.....	10
3. Utveckla kapaciteter - Samverka över politikområden.....	12
3.1 Resultat.....	12
3.2 Analys av resultat.....	17
4. Gynna nyskapande - Stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter.....	19
4.1 Resultat.....	19
4.2 Analys av resultat.....	22
5. Nyttja tekniken - Stärka den digitala kompetensen	23
5.1 Resultat.....	23
5.2 Analys av resultat.....	24
6. Öka internationaliseringen - Ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper.....	25
6.1 Resultat.....	25
7. Kommentarer.....	26
Bilaga 1: Indelning av prioriteringarna per strategiområde	28
Vidgat deltagande	28
Utveckla kapaciteter.....	30
Gynna nyskapande	31
Nytta tekniken	31
Öka internationaliseringen	32
Bilaga 2: Resultat per prioritering.....	33
1. Scenkonst	33
1.1 Övergripande prioriteringar inom scenkonsten	35
1.2 Teater	39
1.3 Dans.....	43
1.4 Samtida cirkus	47
1.5 Musik.....	49
2. Gestaltad livsmiljö.....	54
3. Bild och form	56
4. Slöjd och hantverk.....	62
5. Natur- och kulturarv och kulturmiljö	65
6. Arkiv.....	71
7. Film och digitalt berättande.....	72
8. Litteratur och läsfrämjande	76
9. Bibliotek.....	81
10. Medier, medie- och informationskunnighet.....	83
11. Folkbildning	85
12. Kulturskola	87

13. Nationella minoriteter och teckenspråkiga.....	88
14. Fristad för yttrandefrihet	89
15. Kulturella och kreativa näringar och platsutveckling	90
16. Internationalisering.....	92
17. Kultur och hälsa	93
18. Idrott	94
Bilaga 3: Verksamheterna med ett långsiktigt uppdrag.....	97
Bilaga 4: Besöksstatistik, pandemipåverkan och ungas kulturvanor	99
Scenkonst och museer	99
Folkbildningen	99
Ungas kultur- och medievanor	100

1. Inledning

Västra Götalandsregionens (VGR) kulturstrategi är till för att skapa en gemensam kulturpolitisk utgångspunkt. Tillsammans med regionfullmäktiges budget och prioriterade mål styr kulturstrategin regionala satsningar inom kulturområden och idrotten 2020 - 2023. Den beskriver vilka megatrender som påverkar kulturen: digitalisering, klimatförändring, och ökade socioekonomiska skillnader. Dessutom beskrivs fem vägledande perspektiv för VGR:s kulturpolitik:

- Demokratisk öppenhet
- Konstnärlig kvalitet
- Social relevans
- Ekonomisk potential
- Regional profilering

Av särskild vikt för prioriteringen av konkreta insatser är fem strategiska områden formulerade, som samspelar med megatrenderna och de vägledande perspektiven:

- Vidgat deltagande, i synnerhet att öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter
- Utveckla kapaciteter, i synnerhet att samverka över politikområden
- Gynna nyskapande, med särskilt fokus på att stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter
- Nyttja tekniken och stärka den digitala kompetensen
- Öka internationaliseringen genom att ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper

Till varje strategiskt område hör konkreta prioriteringar som har formulerats i kulturplanen. De kan bara nås tillsammans med andra kulturverksamheter, civilsamhälle och kommuner.

Kulturplanen omfattar 63 prioriteringar för att uppnå de nationella och regionala kulturpolitiska målen. Prioriteringarna togs fram i en intensiv samrådsprocess med kommuner, kulturaktörer och civilsamhället i Västra Götaland. 37 prioriteringar är kopplade till de sju kulturområdena i Kulturrådets förordning som reglerar kultursamverkansmodellen:

- Scenkonst (musik, teater, dans, cirkus och övrig scenkonst)
- Natur- och kulturarv
- Bild och form
- Slöjd och hantverk
- Främjande av film
- Arkiv
- Litteratur och bibliotek (omfattar även den regionala biblioteksplanen)

De övriga 26 prioriteringarna formar viktiga samverkansområden som kulturverksamheter och kommuner i Västra Götaland har valt och som kulturnämnden ansvarar för:

- Medie- och informationskunnighet (MIK)
- Folkbildning
- Kulturskola
- Nationella minoriteter och teckenspråkiga
- Kulturella och kreativa näringar samt platsutveckling
- Internationalisering
- Kultur och hälsa
- Idrott

Kulturplanen utgör också ett underlag till staten för bidrag till regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen.

1.1 Syftet med denna halvtidsuppföljning

Syftet med denna rapport är att beskriva insatserna som vid skrivande stund (januari - februari 2022) genomförs och fortlöper inom ramen för prioriteringarna i kulturplan 2020-2023 och, om möjligt, sammanfatta resultat av insatserna. Syftet är också att kort reflektera kring måluppfyllelse och ge rekommendationer inför processen för att utveckla en ny kulturplan för nästa period.

Pandemin har självklart påverkat i vilken utsträckning det har gått att bedriva verksamhet 2020 och 2021, något som avspeglas i minskningar eller omläggningar av aktiviteter och insatser inom nästa alla prioriteringar. Den här uppföljningen fokuserar främst på insatser som kunde genomföras, pågår eller är planerade 2022 - 2023. Den kompletterar därmed rapporterna om pandemins effekter på kulturområdet, som publicerades av Myndigheten för kulturanalys och VGRs enhet Samhällsanalys, och den statliga utredningen *Från kris till kraft – Återstart för kulturen*. Rapporten avser också att komplettera de årliga kvantitativa uppföljningarna enligt riktlinjer från Statens kulturråd.

Uppföljningen avser i första hand insatser av de utförande kulturverksamheterna med ett långsiktigt uppdrag från kulturnämnden (Se bilaga 3 för en översikt), även om flera aktörer samverkar och genomför verksamhet för att uppfylla mål och insatser i kulturplanen. Därutöver ingår även temporära insatser av VGRs kulturnämnd i uppföljningen, som framhävdes i kulturnämndens årsredovisning 2021. Kulturnämndens verksamhetsstöd och kulturstrategiskt utvecklingsstöd till drygt 60 verksamheter, bland annat till centrubildningar, konstnärsverkstäder och fria kulturaktörer, ingår inte i denna halvtidsuppföljning. Stödet till utvecklingsprojekt ingår inte heller.

Underlag för uppföljningen utgörs av verksamheternas verksamhetsberättelser och rapportering för 2020 samt verksamhetsplan för 2021 och framöver. Dessutom hämtades aktuell information från verksamheternas webbsidor. När det gäller VGRs insatser består

underlag av kulturnämndens årsredovisningar för 2020 och 2021 samt diariefört beslutsunderlag.

1.2 Disposition

Dispositionen följer i stort kulturplanen 2020 – 2023. I kapitel 2-6 beskrivs kortfattat hur verksamheterna med ett långsiktigt uppdrag har bidragit till de fem strategiområdena, ett kapitel per strategiområde. Dessutom beskrivs i kapitlen övriga relevanta insatser för strategiområdet och en kort analys av resultatet ges. Kapitel 2-6 kan beskrivas som en sammanfattning av den mer omfattande redovisningen per prioritering som finns i bilaga 2.

För att undvika att samma verksamhet dubbelt redovisas under flera strategiområden, är utgångspunkten att varje prioritering har en primär koppling till ett strategiområde. (Se bilaga 1 för en översikt). Följaktligen visar kapitlen inte ett fullständigt resultat per strategiområde, därför att i realiteten ger prioriteringarna upphov till synergi inom flera strategiområden. Framför allt är kapitel 4 begränsat, *Gynna nyskapande – Stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter*, därför att strategiområdet samspelar med de övriga strategiområdena och främst Vidgat deltagande och Utveckla kapaciteter.

Kapitel sju ger ett diskussionsunderlag inför processen att formulera en ny kulturplan för perioden efter 2023. Det består av en reflektion om kulturplanens prioriteringar och ett resonemang kring hur de förhåller sig till idealet om konstnärlig frihet.

Bilaga 1 tydliggör hur de 63 prioriteringarna sammanhänger med de fem strategiområdena.

Bilaga 2 finns för de som vill ha ytterligare information. Bilagan ger per kultur- och verksamhetsområde, för varje prioritering och per kulturverksamhet en detaljerad beskrivning av insatserna som genomförs. Dessutom beskrivs övriga relevanta och mer temporära insatser som har genomförts inom ramen för prioriteringarna.

Bilaga 3 visar en översikt av verksamheterna som har ett långsiktigt uppdrag i form av uppdragsbaserat verksamhetsstöd (UVS, enbart regionägd verksamhet) eller ett långsiktigt uppdrag (LSU).

Bilaga 4 omfattar en kort kvantitativ analys av hur pandemin har påverkat antalet besökare och deltagare i kulturverksamhet samt ungas kultur- och medievanor.

2. Vidga deltagandet - Öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter

Kulturplanens målsättning med att vidga deltagandet, är att kulturlivet ska nå och angå invånare och öka deras deltagande. Det handlar dels om att motverka diskriminering, dels att överbrygga geografiska avstånd. Kulturlivet ska vidare präglas av jämställdhet, interkulturell dialog och delaktighet av barn och ungdomar.

FN:s konvention om barnets rättigheter är lag i Sverige från och med 2020. Det innebär att under perioden 2020 – 2023 behöver ett krafttag tas för barns rättigheter i kulturen.

Verksamheter som ska fatta beslut som berör barn ska alltid göra barnkonsekvensanalyser och prövningar av barnets bästa.

2.1 Resultat

Särskilda konststartövergripande insatser som bidrar till att vidga deltagandet

Med anledning av att Barnkonventionen har blivit lag 2020, har koncernavdelning kultur i samråd med avdelningen för social hållbarhet och Rädda Barnen påbörjat ett internt arbete med metodutveckling för att öka barns och ungas delaktighet och inflytande i beslutsprocesser.

Kulturnämnden beslutade att lägga en del av budgetöverskottet 2021 på en extra satsning på jullovscirkus för barn och unga, vars aktiviteter och kulturutövande blivit lidande under pandemin. Totalt 13 kommuner deltog i satsningen, vilken också skapade arbetstillfällen för cirkusutövare.

Arrangörstöd till barn och unga

En viktig insats för att öka deltagandet i kulturlivet är Arrangörstöd för kultur för barn och unga där kommuner och arrangörer kan söka subventioner för professionella kulturupplevelser. Arrangörstödet hanteras av Förvaltningen för kulturutveckling (FKU) och består av två delar: subventionsstöd samt omkostnadsstöd. Subventionsstödet täcker 50 procent (75% under pandemin) av kostnaden för arvode och gage vid genomförda föreställningar, workshops och kulturpedagogiska projekt, författarbesök, skolbio eller resor till natur- och kulturverksamheter i Västra Götaland. Omkostnadsstödet täcker hela kostnaden för kulturutövarnas resor, boende och traktamente.

Antalet barn och unga som deltagit i aktiviteterna minskade mellan 2010 och 2019 från 223 600 till 166 100. Under pandemin minskade detta ytterligare då många förskolor, skolor och fritidsverksamheter tackade nej till att delta i bokade arrangemang.

Kulturkatalogen Väst

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU) arbetar för att barn och unga i hela Västra Götaland ska få ta del av scenkonst av högsta kvalitet. I Kulturkatalogen Väst finns ett

brett utbud av professionell scenkonst, workshops, projekt, skolbiofilmer och besöksmål. Utbudet i Kulturkatalogen Väst är subventionerat av arrangörsstöd.

2.1.1 Scenkonst

Scenkonstinstitutionerna når ut i regionen genom utökad turnéverksamhet. Till exempel planerar Regionteater Väst ungefär 680 egna föreställningar för drygt 28 000 barn och unga 2022. En egen utredning visar att de når barn med olika socioekonomisk bakgrund. Regionteater Väst haft avtal med 12 kommuner och samtal förs med ytterligare tre. Borås Stadsteater har fått ett utökat regionalt turnéuppdrag och erbjuder fler scenkonstproduktioner utanför Borås 2022 och 2023. GöteborgsOperans scen i Skövde flyttade in på Kulturhuset i Skövde och är nu huvudscen i Västra Götaland utanför Göteborg. Också GöteborgsOperan och Göteborgs Symfoniker har turnerande verksamhet. Vara konserthus är fast gästspelsscen för de regionala scenkonstverksamheterna och tar emot turnerande dansföreställningar via Dansnät Sverige. Riksteater Väst har uppmuntrat sina teaterföreningar att fortsätta under pandemin och planerat flera samarbeten framöver.

Digitaliseringstrenden har fått ett lyft under pandemin och skapade nya möjligheter att hitta ny publik. De flesta scenkonstinstitutioner har spelat in produktioner och distribuerat eller visat dem digitalt. Exempel är appen GSO Play, Side By Side digital och livesändningarna av musiktävlingen Imagine och evenemangen Ung Kultur Möts.

Insatser som främjar barn och ungas deltagande inom scenkonsten är KulturUngdoms verksamhet, GöteborgsOperans Skapa, Göteborgs symfonikers ungdomsorkster Vägus och Side by Side festivalen, projektet Danslyftet 2021 – 2022 och cirkusverksamheten inom nätverket Cirkus i Väst. Förvaltningen för kulturutveckling (FKU) utbildar unga arrangörer i projektet KulturCrew och har tagit fram metoder för dans- och cirkuspedagoger.

2.1.2 Bild och form

Inom bild och form arbetar Röda Sten Konsthall framgångsrikt med regionalisering av GIBCA Extended och inkluderar allt fler konstnärer med varierad bakgrund. Även Skövde konstmuseum arbetar framgångsrikt med mångfaldsfrågor och konstnärer med olika bakgrund. Borås stadsmuseum genomförde konstbiennalen i hela staden. FKU har ett nätverk för arkitektur- och designpedagoger. KulturUngdom och FKU har hemslöjdskonsulenter som samordnar aktiviteter. Dessutom kan de eftergymnasiala konstutbildningarna nämnas och den årliga utbildningsmässan VÅGA som breddar rekryteringen av nya studenter. För att förbättra invånarnas möte med bild- och formkonsten har de flesta museer och konsthallar välutvecklad pedagogisk verksamhet och samverkar med skolor, kulturskolor och utbildningar.

2.1.3 Kultur- och naturarv

FKU har ett regionalt samordningsuppdrag inom programmet Kulturmiljö 2030 där FKU:s roll är att tillsammans med Länsstyrelsen, Göteborgs stadsmuseum, Bohusläns museum och Västergötlands museum samordna, stärka och utveckla insatser med utgångspunkt i de

statliga målen för kulturmiljöarbetet. Museerna stödjer kulturarvs- och hembygdsföreningar, förmedlar arkeologiska uppdrag och förvaltar kultur- och naturarv. Alla bidrar med sin spetskompetens till att öka invånarnas tillgänglighet och delaktighet. På det digitala museet Digiseum tillgängliggörs museernas digitala samlingar, utställningar, aktuella digitala sändningar och sociala mediesidor. Därutöver driver FKU Landskapsobservatorium Västra Götaland tillsammans med Göteborgs universitet och Mariestads kommun.

2.1.4 Arkiv

Arkiven i Västra Götaland har fått ett långsiktigt uppdrag och fördjupat samarbetet, bland annat för att utveckla arkivpedagogik och för att bli relevantare för invandrare.

2.1.5 Film

Delaktighetsmålet inom film är att stimulera ungas filmintresse och öka filmkunnigheten genom att samordna insatser och stärka biografernas publikutvecklingsarbete. KulturUngdom fick genom tilläggsuppdrag 2021 möjlighet att utveckla och förstärka filmprojekt med unga och filmskapande. Arbetet har skett dels genom konsulentens arbete och dels genom projektet Filmplats. Filmkonsulenterna på FKU bedriver tillsammans med Film i Väst och KulturUngdom projektet FilmCloud – en plattform för talangutveckling av regionens unga filmare och ett fönster för aktörer som arbetar för att stärka möjligheterna för unga mellan 18 och 30 år att göra egen film. Filmkonsulenterna på FKU arbetar för att stärka kvalitetsbiografierna utanför SF-systemet i kommunerna.

2.1.6 Läsfrämjande och litteratur

När det gäller läsfrämjande och litteratur, är deltagandemålen inriktade på barn och unga. FKU har utifrån sitt biblioteksuppdrag uppdrag att främja barn och ungas lust att läsa och klara sina studier. Barnens bibliotek är en webbsida som vänder sig till 8 - 12 åringar, som används av lärare och bibliotekarier. Sommarboken är en läsfrämjande insats som utgår från lustfylld fritidsläsning för barn 8 - 12 år. Gåvoboken delas ut till nyfödda i Västra Götaland genom samverkan med BVC. Författarcentrum Väst har en årligt återkommande utbudsdag, Författardagen barn och unga, som arrangeras i samarbete med FKU och Göteborgs Stadsbibliotek.

2.1.7 Medie- och informationskunnighet

FKU har ett regionalt uppdrag för att stärka barn och ungas medie- och informationskunnighet. Förvaltningen ska samordna det regionala MIK-nätverket, arrangera kunskapsdagar och MIK-konferensen samt samarbete med Göteborgs Universitet. Mediapoolen, Nätverkstan, studieförbunden, Lindholmen Science Park, Bohusläns museum och Västergötlands museum har verksamhet och projekt som avser att stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och att öka motståndskraften mot desinformation.

Föreningen Lagerhuset och Lindholmen Science Park främjar utvecklingen av publicistiska medier.

2.1.8 Folkbildning

Arbetet med att stödja individer för att fullfölja sina studier på grund- och gymnasienivå har under lång tid varit ett fokusområde för Folkhögskoleförvaltningen. Arbetet utförs främst genom allmän kurs, men också genom SFI på folkhögskola eller Studiemotiverande folkhögskolekurs.

Folkbildning och kultur i samverkan (FOKIS) har under perioden permanentats hos FKU. FOKIS syftar till att bredda kulturpubliken och främja lärandet.

2.1.9 Kulturskola

FKU har byggt ett arbete för att stötta och främja kulturskolan i region. För 2022 har förvaltningen planerat att erbjuda fortbildning, konsultation och metoder för att öka tillgängligheten i kulturskolan, med särskilt fokus på att inkludera barn med funktionsnedsättningar. FKU har också ett regionalt samordningsansvar för att säkerställa de nationella minoriteterna och teckenspråkigas lagstadgade rättigheter.

2.1.10 Nationella minoriteter

FKU har inlett dialogen med samråden för de nationella minoriteterna och beviljat litterärt arrangörstöd till Judiska salongen. Borås konstmuseum, KulturUngdom och Författarcentrum Väst har haft projekt för och med nationella minoriteter. Det är otydligt vilken organisation som har nått de teckenspråkiga.

2.1.11 Fristad

FKU publicerar en fristadsantologi med texter från fristadskonstnärer i Sverige, på både originalspråk och svenska. I november var VGR värd för den nationella ICORN-konferensen med ett femtiotal medverkande från fristäder i hela Sverige.

2.1.12 Idrott

Idrottsförbunden RF-SISU samverkar med skolor, genomför utbildningsinsatser och har tagit fram studiematerial om konceptet rörelseförståelse för att öka andelen barn och unga som är aktiva i idrotten. Idrottsförbunden har enats om en gemensam vision för framtiden ”Strategi 2025 – hela idrottsrörelsens gemensamma förändringsarbete” som omfattar fem utvecklingsområden för en jämlik, jämställd och demokratisk idrottsrörelse.

2.2 Analys av resultat

Kulturlivet och idrottsföreningar har drabbats hårt av pandemin som har lett till ett minskat utbud och deltagande, inte minst bland unga. Publik- och besöksstatistiken samt kulturvaneundersökningarna tyder på att deltagandet låg stabilt åren innan pandemin och minskade under pandemin. Trots pandemin har verksamhet kunnat bedrivas inom nästan

alla 25 prioriteringar som ger förutsättningar för att kunna vidga deltagandet. Verksamheter samarbetar i hög utsträckning och skapar långsiktiga relationer i syftet att bredda deltagandet och öka tillgängligheten. De flesta kulturverksamheterna har verksamhet för barn och unga som stimulerar deras eget konstnärliga skapande. Det är inte tydligt i vilken utsträckning de genomför barnkonsekvensanalyser inför beslut som berör barn och unga.

Prioriteringarna som särskilt behöver beaktas under 2022 och 2023 är:

- Prioriteringarna för arkiven, eftersom de resurserna är otillräckliga.
- Prioriteringarna för biblioteken, i enlighet med Elisabeth Lundgrens biblioteksutredning
- Prioriteringarna för de nationella minoriteterna och i synnerhet teckenspråkiga
- Prioriteringen inom mediekunnighet: Stärka journalistiken i lokalsamhället och invånarnas egenmakt genom pilotprojekt i journalistiska och källkritiska metoder

Målet att Vidga deltagandet är av mer visionär karaktär och är därför svårt att mäta med hjälp av indikatorer. Även prioriteringarna har karaktären att det är svårt att hitta kvantitativa indikatorer.

3. Utveckla kapaciteter - Samverka över politikområden

Strategiområdet Utveckla kapaciteter lyfter fram kulturens infrastruktur och Västra Götalandsregionens (VGR) kulturnämnd är instansen som ansvarar för en regional helhetssyn. Det innebär att VGR ska samla och samordna förmågor i regionens kulturliv, inspirera till och understödja samverkan mellan kommuner, verksamheter och deltagare. Utveckla kulturlivet genom ekonomiskt stöd, kunskapsförmedling och nätverkande. Bidra till metodutveckling inom samhällsplanering som, med utgångspunkt från lokalsamhällets behov och resurser, stärker kulturens möjligheter. Fokus för 2020–2023 är att samverka över politikområden och att bygga upp en gemensam kunskap tillsammans med offentliga organisationer, näringslivet, det fria kulturlivet och det civila samhället. Alla kulturverksamheter med ett regionalt uppdrag ska vara en resurs för andra och i synnerhet de som verkar främjande genom konsulentverksamhet och samarbete med olika aktörer.

3.1 Resultat

3.1.1 Verksamhetsstöd

Det nya verksamhetsstödet har genomgått utlysning och beslut under 2021. Ett 60-tal organisationer beviljades stöd. De är ofta regionalt verksamma, exempelvis centrymbildningar, kollektivverkstäder, spelmansförbund, hemslöjdsföreningar, hembygdsgårdar, och producerande fria grupper som turnerar eller på andra sätt sprider sin verksamhet geografiskt och över olika målgrupper. Organisationer som arbetar med målgrupp barn och unga och/eller funktionsnedsatta har prioriterats, liksom en generell stärkning av kulturens infrastruktur för professionellt och ideellt kulturliv.

3.1.2 Scenkonst

Inom scenkonsten ska samarbeten utvecklas mellan scenkonstinstitutioner och det fria kulturlivet genom resursdelning, samproduktion och kunskapsöverföring. Regionteater Väst delar kunskap och tillgängliggör teknisk, administrativ och konstnärlig kompetens samt utrustning och lokaler. Regionteater Väst samarbetar också med andra utbildningsanordnare än den primära målgruppen grundskoleelever. Regionteater Väst är huvudman för Dansakademin och genomfört en rad aktiviteter så som labb, workshops och nätverksträffar. GöteborgsOperan, Göteborgs Stadsteater, Backa Teater, Folkteatern och Angereds Teater har skapat ett gemensamt produktionscentrum där resurser delas. Borås stadsteater ska bistå fria grupper i deras turnéer. Vara konserthus samarbetar med Göteborgs symfoniker, Folkteatern, Stora Teatern, FKU, kulturskolor, föreningar och näringsliv.

Göteborgs Operan och Göteborgs symfoniker har ambitionen att vara angelägna för civilsamhället och fria grupper 2022. Detta sker genom samverkan med kulturella

utbildningar och riktade insatser. GöteborgsOperan har därför avdelningen Skapa och Göteborgs symfoniker avdelning Unga och Samhällsengagemang.

Strategiområdet Utveckla kapaciteter bidrar till att Vidga deltagandet och relevanta samarbeten inom scenkonsten av bland annat FKU, Riksteater Väst, KulturUngdom beskrivs under prioriteringarna för Vidgat deltagande.

Följande verksamheter med långsiktigt regionalt stöd bedriver främjande verksamhet inom scenkonst:

- Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)
- Göteborgs stads dans- och konstkonsulenter
- Kulturakademin
- KulturUngdom
- Riksteatern

2020 arbetade totalt 42 anställda konsulenter på dessa verksamheter huvudsakligen med främjande verksamheter inom scenkonsten i Västra Götaland.

3.1.3 Gestaltad livsmiljö

Inom Gestaltad livsmiljö är FKU är en resurs för kommuner och andra aktörer. FKU och Chalmers samordnar Dynamo Väst, som är ett nätverk av organisationer och verksamheter i Västra Götaland inom gestaltad livsmiljö. Skövdes konstmuseum och Borås konstmuseum är också involverade i stadsplanering och arbetar med gestaltad livsmiljö, offentlig konst samt konstuppdrag.

3.1.4 Bild och form

Följande verksamheter med långsiktigt regionalt stöd har främjande verksamhet inom bild- och formområdet:

- Förvaltning för kulturutveckling
- Göteborgs stads dans- och konstkonsulenter
- KulturUngdom

2020 arbetade totalt fem anställda konsulenter huvudsakligen med främjandet av bild och form.

När det gäller att utveckla kapaciteter inom bild och form spelar FKU och Textilmuseet en viktig roll. FKU bidrar till att Västra Götaland vidareutvecklas inom samtida konst, arkitektur, form och design. FKU:s konsulenter är med i olika nätverk på områdena. Textilmuseet har startat arbetet med designnoder, ett nytt regionalt uppdrag, för att utveckla Västra Götaland som kunskapsnav för design, mode och konsthantverk i samarbete med andra aktörer.

3.1.5 Slöjd och hantverk

Inom slöjd och hantverk nämns SPOK (Samtida produktion och konsumtion), en plattform som matchar designaktörer med lokala tillverkningsföretag. Den drivs av Dacapo

Mariestad/Artifex och Svensk Form Väst i samarbete med FKU. FKU har hemslöjdskonsulenter, besöksmål Slöjd & Byggnadsvård på Nääs med kursverksamhet och samarbete med företagarföreningen Hållbara Hem. Hantverkslaboratoriet forskar och utvecklar traditionella hantverkskunskaper inom områdena bygg, kulturarv, kulturlandskap och trädgård.

3.1.6 Natur- och kulturarv

Inom natur- och kulturarv och kulturmiljö är ett mål att öka upplevelsevärdet för besökare genom att i samarbete med besöksnäringen sammankoppla besöksmål och andra kulturarrangemang. Målet hänger ihop med prioriteringen att utveckla natur- och kulturarvet för en hållbar utveckling både på regional och kommunal nivå genom strategisk samverkan mellan kulturmiljövårdens aktörer och berörda samhällssektorer. FKU fungerar som remissinstans för flera myndigheter och kommuner när det i ärenden som avser arkeologi, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och landskap i och utanför tätorter och städer.

Viktiga insatser är:

- FUKs projekt Maritim service och besöksnäring. 11 platser längs Bohuskusten, Dalsland och Vänerkusten tog fram handlingsplaner och genomförde pilotinsatser.
- Kultursystem på Bottnafjorden, Östra Orust, Kinnekulle, Fåglavik och Gathenhielmska gården i Göteborg. Under 2021 inledde FKU samarbete med nya kommuner och platser. FUKs kulturresidensverksamhet omfattar samverkan med lokalsamhälle och näringsliv. Samverkansplattformen LAB190 arbetar för att utveckla landskapet längs väg 190 mellan Hjällbo och Nossebro med gröna näringar, hållbar besöksnäring och infrastruktur.
- Västkuststiftelsen, Turistrådet och FKU samarbetar med vandrings- och cykelleder.
- FKU och Västergötlands museum har medverkat i arkeologiska, kulturhistoriska och antikvariska utredningar samt byggnadsvårdsuppdrag med mera.
- Bohusläns museum bidrar till prioriteringarna med efterfrågad kompetens inom arkeologi, kulturarv och kulturmiljövård, speciellt det maritima.

3.1.7 Arkiv

De fyra föreningsarkiven har påbörjat ett samarbete under namnet Arkivgruppen Väst.

3.1.8 Film

Film i Väst, Göteborg Film Festival och Kulturakademin utvecklar Västra Götaland som filmregion. Film i Västs position som ledande nordeuropeisk filmfond står sig allttjämt stark och 2021 var ett framgångsrikt år med väl presterande danska och norska samproduktioner. Film i Västs samproduktioner kontrakterar i princip alla tillgängliga

filmarbetare i Västra Götaland och mer därtill. Kapacitetsbrist märks inom filmens alla områden, mest markanta är producent-, regissörs- och manusförfattarskråna. Film i Väst har utvecklat en digital tjänst, www.filmservice.se, som har som syfte att underlätta för produktionsbolag att hitta rätt kompetens. Film i Väst är med i den nybildade föreningen Yrkesnämnden för film och tv. Syftet har varit att specificera yrkesroller och kompetenskrav, stärka kopplingar mellan utbildning och arbetsliv samt synliggöra branschen och dess yrkesmöjligheter. Dessutom driver Film i Väst talangutvecklingsprojekten ”Talent to watch” och ”Fiva 4 Fiktion”.

Göteborg Film Festival är Nordens största publika filmfestival och den nordiska filmbranschens viktigaste årliga mötesplats, inte minst för nyetablerade filmare och framtidens professionella filmbransch. Inom ramen för filmfestivalen bedrivs flera branschstärkande aktiviteter samlade under begreppet Göteborg Film Festival Industry Scene. GFF har en omfattande verksamhet året runt, bland annat ett regionalt uppdrag att sprida festivalfilm i hela Västra Götaland, talangprogrammet Nordic Film Lab och streamingtjänsten Draken Film.

Kulturakademin samarbetar med Film i Väst med kursverksamhet för att kompetensutveckla filmarbetare.

3.1.9 Litteratur

Göteborg har blivit utnämnd till Unesco City of Literature, i det internationella nätverket för kreativa städer. Utnämningen gör Göteborg till Sveriges första kreativa stad inom området litteratur. Sedan årsskiftet 2019/2020 samordnar FKU det litterära residensprogrammet AIR Litteratur Västra Götaland, de litterära författar- och översättarresidensen. Syftet är att stödja litteraturen som konstform och att öka antalet angelägna forum för litterära utövare, samtal och utbyte. Nätverkstan Kulturtidskrifter erbjuder en rad tjänster och är en resurs för redaktörer och tidskrifter. Nätverkstan är med i föreningen Lagerhuset, som samlar kulturverksamheter i Lagerhuset i syfte att utveckla huset till en mötesplats och resurs för publicistisk och kulturell verksamhet.

3.1.10 Bibliotek

FKU är ansvarig för den regionala biblioteksverksamheten. Biblioteksutredningen ”Rapport kring Genomlysningen av det regionala biblioteksuppdraget i Västra Götaland – analys och förslag till ny organisation” konkluderar att folkbibliotek vill ha en ökad synlighet av den regionala biblioteksverksamheten: en fysisk närvaro av konsulenterna ute i kommunerna och en ökad digital närvaro och synlighet. Regionens stöd till de olika delregionala biblioteksnätverken efterfrågas generellt.

FKU har avsatt särskilda medel för att främja de kommunala bibliotekens utveckling genom att stödja initiativ och utvecklingsidéer som kommer från kommunerna. FKU:s viktigaste insatser är:

- Stärkta bibliotek, som syftar till att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet

- Bibliotekschefsutbildningen
- Utveckling och spridning av metoder för att främja unga att läsa
- Webbsidan Barnens bibliotek som vänder sig direkt till barn, lärare och bibliotekarier.
- Digital Först, ett projekt som lyfter bibliotekspersonalens digitala kompetenser

3.1.11 Folkbildning

Folkhögskoleförvaltningen arbetar inom ordinarie kursverksamhet med prioriteringen att öka antalet invånare med fullföljda studier. Ytterligare insatser är Vi-projektet, ett samarbete med kommunalförbunden i Fyrbodals och Sjuhärads, Rädda Barnen, fem folkhögskolor, vuxenutbildningen i Borås, Trollhättan och Vänersborg samt 19 kommuner. VGR genomför kunskapshöjande aktiviteter om ofrivillig ensamhet, tillsammans med kommunalförbund, studieförbund och kommuner.

3.1.12 Kulturskola

FKU har en regional strategigrupp med representanter från de fyra kulturskolechefsnätverken i regionen, där man diskuterar och arbetar med gemensamma strategiska frågor för kulturskolorna i Västra Götaland. FKU arrangerar årligen Kulturskolepedagogdagen, som är en fortbildningsdag för kulturskolepedagoger i hela landet. FKU driver dessutom ett nätverk för filmpedagoger i kulturskolan. FKU är länken mellan Kulturrådet och kulturskolorna.

3.1.13 Fristad

FUKs fristadskoordinator som arbetar med att stötta de kommuner som redan är eller önskar bli en fristad. Det regionala nätverket med fristäderna Göteborg och Uddevalla har haft fem möten under 2020 och deltagit i nationella och internationella nätverksträffar. Både Göteborg och Uddevalla bjöd in och tog emot nya fristadskonstnärer under året.

3.1.14 Kulturella och kreativa näringar och platsutveckling

Både regionutvecklingsnämnden och kulturnämnden finansierar kulturella och kreativa näringar. Utvärderingen av KKN-programmet 2018 – 2020 visar att det är främst regionutvecklingsnämndens satsningar som gått till hållbar branschutveckling och kompetensutveckling. Av kulturnämndens medel har den största delen, cirka 40 procent, gått till platsutveckling. FKU arbetar också med platsutveckling och stödjer kultursystem i nära samverkan mellan kulturaktörer, näringsliv och kommuner.

Kulturnämnden och regionutvecklingsnämnden finansierar en rad aktörer som bidrar till hållbar affärsutveckling, innovationsutveckling och tvärsektoriell samverkan. Textile Fashion Center har utvecklat området Creative Crossing som innovationsplats för cirkulär design och samverkar med övriga intressenter. Projektet SPOK (Samtida produktion och konsumtion) Västra Götaland pågår som matchar designaktörer med lokala

tillverkningsföretag för att stimulera entreprenörskap och hållbar produktion inom designområdet i Västra Götaland.

3.1.15 Kultur och hälsa

FKU har ett regionalt samordningsuppdrag inom Kultur och hälsa och ska ta fram en handlingsplan ska för uppdragsperioden 2022-2024 och etablera kontakter med regionala och kommunala aktörer, folkbildning och civilsamhälle. Dessutom har Borås konstmuseum och Regionteater Väst hälsofrämjande aktiviteter i samarbete med vården och riktade på olika målgrupper.

3.1.16 Idrott

RF-SISUs insatser bidrar till att stärka samverkan mellan den ideella idrottsrörelsen och regionala verksamheter inom områdena kultur och hälsa samt barn och ungas fysiska aktivitet för att nyttja kunskap och engagemang.

3.2 Analys av resultat

Insatserna inom prioriteringarna som berör strategiområdet Utveckla kapaciteter bidrar troligen till att kapaciteter utvecklas och att samverkan över politikområden stärks. Det saknas dock indikatorer för att mäta resultat och förändring.

Inom bild och form framträder att både FKU och Textilmuseet utvecklar Västra Götaland som kunskapsnav för design, mode och konsthantverk. Röhsska museums och Rörstrands roll i nätverket är oklart.

Inom natur, kulturarv och kulturmiljö fungerar FKU som remissinstans för flera myndigheter och kommuner när det gäller ärenden som avser arkeologi, kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och landskap i och utanför tätorter och städer. Bohusläns museum och Västergötland museums arbetar också med detta.

Insatsområdena som FKU ska utveckla är:

- Biblioteksområdet, i enlighet med biblioteksutredningens slutsatser.
- Nationella minoriteter och teckenspråkiga
- Kultur och hälsa

De redovisade insatserna speglar inte kulturnämndens insatser för att utveckla kapaciteter i sin helhet, därför att den här uppföljningen inte omfattar verksamhetsstöd och kulturstrategiskt utvecklingsstöd till drygt 60 verksamheter, bland annat centrumbildningarna, hembygdsförbunden, konstnärsvärkstäderna och de fria kulturaktörerna. De utgör en viktig del av den regionala kulturella infrastrukturen. För att kunna identifiera om kapaciteterna har utvecklats över tid, fodras ytterligare sammanställning och analys, där dessa stödformer är med och även stödet till

utvecklingsprojekt samt övriga insatser som finansieras inom ramen för strategiområdena i kulturnämndens detaljbudget.

4. Gynna nyskapande - Stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter

Strategiområdet Gynna nyskapande innebär att förutsättningarna för kreativt skapande, relevant forskning och innovativa metoder ska främjas. En viktig prioritering inom Gynna nyskapande är att förbättra konstnärers villkor och att lyfta ideellt engagemang. Strategiområdet samspelar med andra strategiområden. Strategiområdet Utveckla kapaciteter stimulerar samverkan mellan kulturinstitutionerna och det fria kulturlivet och detta ska också komma till uttryck i kreativt nyskapande. Strategiområdet Vidgat deltagande bidrar till ett mångsidigt kulturliv som präglas av delaktighet, jämlikhet och interkulturell dialog och som beaktar barn och ungas engagemang och talangutveckling. Strategiområdet Nyttja tekniken ger nya möjligheter vad gäller skapande. Strategiområdet Öka internationaliseringen berikar kulturlivet och gynnar nyskapande.

4.1 Resultat

4.1.1 Konststartövergripande insatser som gynnar nyskapande

Stipendier

Stipendier av olika slag samt residens skapar utrymme för konstnärlig produktion, dessa stöd har varit nödvändiga för de fria utövarna under pandemin. Ett antal utvecklingsprojekt stöttades som har fokus på infrastruktur och att stärka konstnärers villkor, enligt den särskilda prioriteringen för projekten som lades till inför höstens projektomgång 2021. 2021 utökade kulturnämnden antalet kulturstipendier från 10 till 30 à 30 000 kronor och två av de så kallade Skaraborgsstipendierna höjdes från 10 000 till 30 000 kronor. Därutöver beviljades 15 arbetsstipendier à 100 000 kronor. På grund av restriktionerna globalt har dock det internationella gästateljéprogrammet fått svårigheter med inresetillstånd. I takt med att vaccinationerna satts i gång har ateljévistelserna till viss del kunnat genomföras, genom regelbundna samtal och kontroller med visummyndigheter och ambassader. Under 2021 har fyra av sju stipendiater kunnat genomföra sina resor, varav tre till utlandet, och en konstnär inom Västra Götaland.

Com.fusion

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU) arbetar med olika residensprogram för att ge konstnärer inom olika genrer möjlighet till konstnärlig utveckling. Com.fusion är ett nytt konststartövergripande communityprogram som FKU startade hösten 2021. Efter en utlysning antogs tio professionella kulturutövare som får ersättning för att arbeta minst 40 timmar i sitt communityprojekt. Communityarbete är ett sätt att jobba, där man initierar arbetet och söker upp eller sätter samman en deltagargrupp. Projektledarens konstnärliga

och kreativa kompetens är basen och sedan guidas och inspireras deltagarna. Det innebär också att skapa rum för inflytande och delaktighet, där deltagarna är med i de konstnärliga valen, i öppna och demokratiska processer. Deltagargruppen kan vara en del av civilsamhället och vara knuten till en plats eller till ett specifikt sammanhang.

4.1.2 Scenkonst

Under perioden 2020 – 2023 stödjer VGR utveckling av scenkonsten för att främja såväl det konstnärliga uttrycket som produktionsmöjligheter och metoder för att öka tillgängligheten. VGR äger Göteborgsoperan och Göteborgs symfoniker som bidrar till detta genom stor konstnärlig verksamhet med internationell räckvidd. Själva produktionen av scenkonst är en grundläggande förutsättning för kreativt skapande, men är dock svår att följa upp i relation till kulturplanens prioriteringar. De omfattar främst insatser som öka möjligheter till att ta del av scenkonsten och som förstärker den regionala infrastrukturen genom samarbete mellan olika aktörer.

Dans

VGR ska verka för att etablera en produktionsmiljö för de fria professionella dansaktörerna samt för en masterutbildning i koreografi på Göteborgs universitet, och har därför anställt en ny regionutvecklare 2022 som ska arbeta med dessa frågor. VGRs satsning Danslyftet ska stötta, regionalisera och tillgängliggöra danskonsten på scener utanför Göteborg, till exempel genom Riksteatern Västs och Danscentrum Västs projekt Danzbonanza. Regionteater Väst är huvudman för Dansakademin och verkar som kunskaps- och resurscentrum genom att ställa kompetens, teknik och lokaler till förfogande för det fria scenkonstlivet och civilsamhället. FKU arrangerar flera dansresidenser per år i regionen, koordinerar Konstnärsnämndens Internationella Dansprogramms residens i Göteborg och driver ett nätverk för communitydans i samarbete med DIS, Dans i Stockholms stad och län.

Cirkus

Sedan 2019 genomför Stora Teatern och Cirkus Cirkör projektet Cirkus i Väst, som utvecklar den samtida cirkusens uttryck, spridning och etablering i Västra Götaland. Under åren har kontakter upparbetats med flera scener för utveckling av ett spelplatsnätverk för samtida cirkus. Projektet genomför bland annat residens och mötesplatser för cirkusartister, turnerande föreställningar och seminarier. Borås stadsteater deltar i projektet Cirkus i Väst och utvecklar samarbetet med Cirkus Cirkör i syfte att utveckla kompetenser och arbetssätt inom cirkusområdet. Riksteatern Väst arbetar med att förbättra arrangörernas möjligheter att arrangera cirkus och utövaras möjligheter att turnera. Cirkusflätan är ett interregionalt treårigt samarbete mellan VGR, Region Östergötland och Region Stockholm som finansieras av staten.

Musik

När det gäller musikområdet prioriteras att förstärka regionala stödfunktioner och bidra till musiklivets professionalisering. FKU har en främjande roll för att stärka musiklivet i regionen och driver fem nätverk för musikarrangörer: Kammarmusik i Väst, Blues i Väst,

Nätverket Jazz, Nätverket Folk- och världsmusik, Nätverket populärmusik. Dessutom skapar FKU musiknoder som omfattar residens, konserter, community-arbete och samarbete med musikaktörer, det lokala civilsamhället och näringslivet. Vara konserthus har fem residensprojekt med musiker från olika genrer. Körcentrum Väst finns för att stärka och utveckla körlivet i Västra Götaland och öka intresset för sång. Westside Music Sweden stödjer sedan 2019 artister och mindre bolag inom pop/rocksektorn genom att öka deras exponering och skapa intäkter och möjligheter till yrkesverksamhet. Knutpunkt är ett arrangörsnätverk av Göteborg Artist Center (GAC), som arbetar för turnéstrukturer, arrangörmöten och kompetensutveckling för musikarrangörer inom jazz- och improvisationsmusik.

Musikinstitutionerna bidrar till prioriteringen att skapa goda förutsättningar för nya generationer av musiker genom att tydligare knyta samman kretsloppet mellan basutbildning, vidareutbildning och talangutveckling. Göteborgs Symfoniker är huvudman för ungdomssymfoniorkester Vägus och samordnare av Side-by-Side festivalen. GSO har ett stabilt samarbete med kulturskolorna i regionen, Högskolan för Scen och Musik, Nationellt Centrum för Musiktalanger och Polstjärnepriset och -kursen. Fortbildningsprogrammet för unga dirigenter pågår och bidrar till ett ekosystem där musiker och korister kan växa och utvecklas.

Vara konserthus samarbetar med Högskolan för Scen och musik och med kulturskolorna i och runt Vara samt Mölndal (där Bohusläns Big Band repeterar). Vara konserthus har sedan 2020 ett mentorskapsprogram upp tillsammans med ungdomsstorbandet Next Generation Big Band. I Bohusläns Big Bands projekt Up & Coming framträder unga jazztalanger.

KulturUngdom stöttar unga artister, band och arrangörer i hela Västra Götaland, både ekonomiskt genom K-pengar, och dessutom genom musiktävling Imagine, projekt och nätverkskontakter.

4.1.3 Bild och form

Inom bild- och formområdet bidrar konstmuseerna, kollektivverkstäderna och de eftergymnasiala konstutbildningarna till prioriteringen att stärka produktionen av och möten med bild- och formkonsten. Kollektivverkstäderna och de eftergymnasiala konstutbildningarna får verksamhetsstöd och beskrivs inte i denna rapport.

Skövdes konstmuseum har arbetat på ett mer mångfacetterat vis. Museet har till exempel under senaste åren etablerat residensverksamhet som inspirerat till uppsökande verksamhet och vandringsutställningar, till exempel Konstmuseet on Tour, även på nationell nivå. Museet publicerar konstkataloger och utvecklar pedagogik. I Akvarellmuseets uppdrag ingår att stimulera till möten mellan konstnärer och till konstnärlig och kreativ utveckling. Museet har fem gästateljéer och genomför stipendievistelser två gånger per år. Borås konstmuseum bidrar till Borås stads profil som skulpturstad och har varit huvudman för Borås Internationella Skulpturbiennal. En utredning pågår om förutsättningar för att bygga ett nytt "Art Center" i Borås som ska inrymma både Borås Konstmuseum och Lars

Tunbjörk Center. Textilmuseet ska utvecklas till Nordens ledande museum för textil, mode, design, textil konst och industrihistoria samt innovativa textilier. Ambitionen är att skapa utrymme för residensverksamhet. Röda Sten konsthall har residensvistelser, ett utvidgat pedagogiskt program och ungdomsgrupper som gör studiebesök och skapar konst, ofta utomhus. Röda Stens utställningar av svenska och internationella samtidskonstnärer inspireras ofta av aktuella samhällsproblem och lokallhistorien. Röda Sten arrangerar Gothenburgs International Biennial för Contemporary Arts (GIBCA) vartannat år som omfattar flera utställningsarenor i Göteborg och regionen. Kulturakademien har utvidgat kursverksamheten till bild- och formområdet under pandemin.

Verksamheterna tillämpar MU-avtalet (ramavtalet för konstnärers ersättning för medverkan vid utställning), men det är oklart om tarifferna är höjda under perioden 2020 – 2023 och i vilken utsträckning ersättning betalas ut för produktionskostnader.

Inom slöjd, hantverk och kulturmiljö arrangerar FKU residens. Hantverkslaboratoriet deltar sedan 2021 med 21 andra europeiska partners i Erasmus + projektet CHARTER - Cultural heritage action to refine training, education and roles, som leds av Barcelona universitet.

När det gäller litteratur är målet att skapa bättre yrkesmöjligheter för dramatiker, författare och översättare i Västra Götaland. FKU hanterar litterärt stöd till insatser som främjar bokläsandet och samordnar sex träffar per år med det regionala nätverket för litterära arrangörer i Västra Götaland. Författarcentrum Väst arrangerar flera evenemang och aktiviteter som främjar litteraturen, bland annat forumet för poesi och prosa. Forumet innebär numera åtta större författarturnéer på ett år och samverkar med företrädare för minoritetsgrupperna. Klubb Fenix är ett nätverk för författare med annat modersmål. FCV fördelar ett översättarstöd till invandrade författare bosatta i Västra Götaland.

4.2 Analys av resultat

Verksamheterna med ett långsiktigt uppdrag bedriver verksamhet inom alla prioriteringar som primärt berör strategiområdet Gynna nyskapande. Deras insatser har troligen bidragit till att stärka förutsättningarna för den nyskapande konsten, konstnärernas villkor och ideella krafter under pandemin. Samtidigt har arbetstillfällena och intäkterna för många konstnärer ytterligare minskat under pandemin. För de verksamheterna med LSU finns vinster att hämta i form av vidgade kontaktnät i synnerhet med det fria kulturlivet och frilansare som ger inflöde av idéer och perspektiv, samt en strukturell lokal förankring.

När det gäller MU-avtalet behöver verksamheter se till att ersättningar höjs under perioden 2020 – 2023 med tydliga överenskommelser kring ersättning av produktionskostnader.

Stora delar av kulturektorns ekonomiska strukturer och konstnärernas intäkter utgår från analog konsumtion och fysiskt kulturutbud. Därför innebär efterfrågan på ett digitalt kulturutbud, som fortfarande inte bär sig ekonomiskt, utmaningar för kulturektorns aktörer. Satsningar på ett digitalt kulturutbud inom att strategiområdet Nyttja tekniken bör därför även ta hänsyn till utvecklingen av intäktsmodeller, för att undvika målkonflikt.

5. Nyttja tekniken - Stärka den digitala kompetensen

Enligt kulturplanen ska Västra Götalandsregionen (VGR) främja användningen av digitaliseringens revolutionerande möjlighet vad gäller skapande, förmedling av och deltagande i konst- och kulturlivet. Digital kompetens behöver stärkas inom alla konst- och kulturområden och pandemin har förstärkt den utvecklingen.

5.1 Resultat

5.1.1 Scenkonst

Under pandemin har kultursektorn genomgått en omfattande utveckling där kulturverksamheterna har tillgängliggjort sin verksamhet digitalt. Scenkonstinstitutionerna har utvecklat och använt digitala plattformar för att visa sina produktioner, digitala evenemang och för att kunna möta publiken. Under 2020 inspelade och distribuerade scenkonstverksamheterna som har ett långsiktigt uppdrag i totalt drygt 330 scenkonstproduktioner digitalt. (Källa: Kultur databasen).

Borås stadsteater streamade kulturförvaltningens tisdagskvällar och spelade in två kortfilmer inför firandet av Borås 400 år. Folkteatern har i samarbete med Göteborgs konsthall och regionteater Väst utvecklat en digital scen, Fjärde Scenen, med konstfilm, performance, poesi, ljudkonst och korta pjäser. GöteborgsOperan visade delarna ur Wagners Nibelungens ring och Reinfeld i sin helhet på www.gofilm.se. Göteborgs symfoniker vidareutvecklade och utökade utbudet på sitt digitala konserthus, GSOpplay. Antalet visningar via GSOpplay har ökat från 3,5 miljoner (2019) till 4,2 miljoner (2020). Teaterkonsulenterna på FKU driver projektet Techformance, som är en arbetsmetod som framför allt scenkonstbranschen kan använda sig av för att skapa föreställningar med interaktiva element. Kulturakademin erbjuder kulturarbetare utbildningar som stärker deras digitala kompetenser.

5.1.2 Bild och form

Museerna satsade stort på digitaliseringen under pandemin. Akvarellmuseet har vidareutvecklat digital konstpedagogik. De sociala medierna har blivit en viktig kanal för museets publika och förmedlande arbete. Röda Sten streamar visningar och samtal med konstnärer och ungdomsgrupperna har digitala träffar. Också Borås konstmuseum och Skövdes konstmuseum satsade på olika digitala projekt.

5.1.3 Film

Inom film och digitalt berättande är prioriteringen att medverka till att ge konstnärer från olika discipliner möjlighet att utveckla nya berättelser med hjälp av digitala verktyg och kompetenser. Nätverkstans Medieverkstan tillgängliggör digital teknik för konstnärer och andra intresserade av att arbeta med rörlig bild, ljud och streams. Här finns också tillgång

till kurser, workshops och handledning. FKU utlyste projektstödet Voices till kortfilm för att stärka mångfalden av röster i Västra Götaland.

5.1.4 Medie- och informationskunnighet

För att främja invånarnas digitala kompetens och medie- och informationskunnighet samt stärka invånarnas tillgång till biblioteksverksamhet utför FKU ett digitalt kompetenslyft för bibliotekspersonal i Västra Götaland. Detta sker inom ramen för det nationella projektet Digitalt Först.

En konsekvens av digitaliseringen är att organisationerna och konstnärer förlorar intäkter då det i dagsläget saknas intäktmodeller som möjliggör att digital verksamhet blir ekonomiskt lönsamt.

5.2 Analys av resultat

Digitaliseringen har verkligen fått ett lyft under pandemin och många insatser för att utveckla ett digitalt kulturutbud och digital verksamhet genomförs inom prioriteringarna som berör strategiområdet Nyttja tekniken. Kulturverksamheterna har fått in digital kompetens genom samarbete med företag och kompetensutveckling av egen personal. Kulturakademiens riktade kurser bidrar till att kulturarbetarnas digitala kompetenser stärks. Trots detta är behovet av digital kompetens i konst- och kulturområdena fortfarande stort.

Om den digitala utvecklingen ska kunna fortsätta utan att det fysiska kulturutbudet drabbas krävs en utveckling av nya intäktmodeller och/eller ökade anslag för att bekosta digitalt utbud.

6. Öka internationaliseringen - Ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper

Under perioden 2020 - 2023 ska Västra Götalandsregionen (VGR) vidga och fördjupa det internationella kulturutbytet samt öka den europeiska finansieringen. Därför behöver de internationella kontakterna som redan finns hos organisationer och kommuner nyttjas.

6.1 Resultat

Kommunalförbunden har i samband med överenskommelsen med VGR 2021–2024 ett nytt uppdrag – att inrätta en funktion på respektive förbund, för projekt- och finansieringsutveckling. Denna funktion ska särskilt inriktas på att uppnå högre andel av EU-finansierade projekt och på så vis bidra till kulturstrategins prioriteringar och regional utveckling och tillväxt.

Under pandemin var det nästan omöjligt att satsa på internationellt utbyte och utveckla internationella nätverk för konstnärer, organisationer och kommuner.

7. Kommentar

I detta stycke ges diskussionsunderlag inför processen att formulera en ny kulturplan för perioden efter 2023. Det består av en reflektion om kulturplanens prioriteringar och ett resonemang kring hur de förhåller sig till idealet om konstnärlig frihet.

Prioriteringarna är ett resultat av en lång process med dialoger och samråd med konst- och kulturaktörer, civilsamhället, kommuner, folkbildningen och civilsamhället och har därmed fått en hög acceptans och verksamhet bedrivs i enlighet med prioriteringarna. Samtidigt kan ifrågasättas om en kulturplan behöver omfatta 63 prioriteringar. Med tanke på att verksamheterna har ett långsiktigt uppdrag med tydliga mål och indikatorer, bör diskuteras om det i en ny kulturplan kan räcka med färre prioriteringar och främst på huvudlinjer, som på ett tydligare sätt motiverar vad kulturpolitiken vill prioritera och åstadkomma.

Prioriteringarna beaktar principen om armlängds avstånd, som utgår från att ansvaret för kulturpolitikens konkreta utformning och genomförande bör lämnas till de utförande verksamheterna. Prioriteringarna har ofta en visionär karaktär, till exempel ”Främja alla barn och ungas lust att läsa”, ”Främja ett gott liv genom att stärka kulturens roll i omsorgen”. Även insatser för att kunna uppnå det önskade resultatet är ibland symboliskt uttryckt, till exempel ”genom riktade inspirationsinsatser till folk- och skolbibliotekarier”. En visionär prioritering kan vara vägledande och inspirerande, medan verksamheter får frihet att utforma och genomföra sin verksamhet. Däremot saknas en tydlig insatslogik och kausalt samband för att kunna styra en förändringsinriktad process och mäta i vilken utsträckning resultat bidrar till målpuppfyllelse.

Prioriteringarna täcker kulturnämndens alla ansvarsområden bra, förutom att det saknas prioriteringar som berör produktionen av scenkonst, med undantag av prioriteringen som berör produktionsmiljön för dans. GöteborgsOperans och Göteborgs symfonikers omfattande konstnärliga verksamhet, som finansieras med en stor del av den regionala kulturbudgeten, är svårt att redovisa inom ramen för prioriteringarna. Det gäller också museernas utställningsverksamhet och annan kärnverksamhet som omfattas av museilagen.

Myndigheten för kulturanalys har i sin omtalade rapport *Så fri är konsten - Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten* konkluderat att idealet om konstnärlig frihet bör vara vägledande i större utsträckning än vad som är fallet idag. Detta gäller bland annat när regioner och kommuner formulerar uppdrag till kulturinstitutioner. Detta bör också ha bäring på processen att ta fram en ny kulturplan. För att idealet av konstnärlig frihet blir vägledande, bör en ny kulturplan med konst och kultur som utgångspunkt tydliggöra hur strategiområdena, dess prioriteringar och insatta resurser förhåller sig till varandra. Därutöver ger det en bättre insatslogik och således bättre möjlighet att kunna utvärdera om satsningar har gett önskat resultat.

En förebild kan vara Skånes kulturplan 2021-2024. Kulturstrategi- och kulturplanen Västra Götaland skiljer sig från Skånes kulturplan 2021-2024, därför att Skånes kulturplan tydligt

lyfter fram konst- och kultur som utgångspunkt. Skånes viktigaste ambition med kulturplanen är att ”*Kulturplanens utvecklingsambitioner ska bidra till en väl fungerande kulturell infrastruktur för produktion och förmedling av konst och kultur, där erfarenheter kan delas, kompetens överförs och upplevelser spridas*”.

Kulturplanen omfattar fem utvecklingsområden som bygger på denna ambition, med konst och kultur som bas:

- Konstnärligt skapande
- Delaktighet och medskapande
- Kulturens rum och platser
- Barns och ungas rätt till kultur
- Digital utveckling

Varje område omfattar 6 - 8 prioriteringar som är vägledande för utvecklingsarbetet som bedrivs inom kultur- och verksamhetsområdena som är definierade av Region Skåne i dialog med kommunerna och kulturlivet och den statliga förordningen om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet (2010:2012). I kulturplanen beskrivs hur utvecklingsarbetet inom kultur- och verksamhetsområdena ska bidra till inriktningen inom de fem utvecklingsområdena.

Bilaga 1: Indelning av prioriteringarna per strategiområde

Vidgat deltagande

Följande 25 prioriteringar berör strategiområdet Vidgat deltagande:

- Vidga möjligheterna för alla invånare att uppleva en mångfald av scenkonst via turnéer och fast scenkonstverksamhet genom att utveckla stödfunktioner samt genom att förstärka infrastrukturen av spelplatser och arrangörer.
- Tillgängliggöra och sprida teater i hela regionen genom att utveckla turnéverksamheten med fokus på professionell teater för barn och unga.
- Öka barns och ungas tillgång till dansverksamhet genom att stärka samarbetet mellan arrangörer, kommuner, institutioner och det fria kulturlivet.
- Stödja digitalisering och teknisk innovation inom musikfältet, både för att bredda tillgången till musik och för den konstnärliga utvecklingen.
- Utöka den pedagogiska cirkusverksamheten i flera kommuner i samspel med strategin för ungas fysiska aktivitet och VGRs kraftsamling inom fullföljda studier.
- Öka invånarnas egenmakt och engagemang för en hållbar livsstil genom pilotprojekt, att främja interkulturell dialog och deltagande samt inspirera till förändrade konsumtionsmönster.
- Förbättra invånarnas möte med bild- och formkonsten genom utveckling av pedagogik och digitala gränssnitt.
- Medverka till hållbar utveckling och interkulturell dialog genom att främja invånarens, särskilt barn och ungas, intresse för slöjd, hantverk och återbruk.
- Öka alla invånarens tillgänglighet till och delaktighet i natur- och kulturarvet genom att främja samverkan mellan natur- och kulturarvsorganisationerna samt det civila samhället för gemensam verksamhetsutveckling och bättre resursutnyttjande.
- Öka barn och ungas delaktighet och engagemang i det lokala natur- och kulturarvet genom utveckling av pedagogik, exempelvis utifrån digitaliseringens möjligheter och interkulturell dialog.
- Öka kännedomen om och användningen av föreningsarkiven genom att synliggöra arkivmaterialets potential, utveckla arkivpedagogiken och utnyttja digitaliseringens möjligheter.
- Stimulera ungas filmintresse och öka filmkunnigheten genom att samordna insatser och stärka biografernas publikutvecklingsarbete.
- Främja alla barn och ungas lust att läsa och klara sina studier genom riktade fortbildnings- och inspirationsinsatser till folk- och skolbibliotekarier.
- Främja barn och ungas läslust i föreningslivet eller hemmet genom att sprida kunskap om och stödja goda metoder och initiativ.
- Stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och motståndskraften mot desinformation i samverkan mellan myndigheter, bibliotek, skola och folkbildning.

- Öka möjligheterna för likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap genom att bidra till bred samverkan mellan bibliotek och andra samhällseliga aktörer samt främja utveckling av bibliotekens arbetsmetoder.
- Främja utvecklingen av publicistiska medier genom att utveckla den nationella arenan Medier och demokrati.
- Öka antalet invånare med fullföljda studier genom att utveckla samverkan med folkhögskolor, kommuner, kommunalförbund samt relevanta myndigheter.
- Bredda kulturinstitutionernas publik och främja det gemensamma lärandet genom att utveckla Folkbildning och kultur i samverkan.
- Bredda utbudet av uttryck för att angå fler barn och unga genom att genomföra fortbildning tillsammans med kommunala musik- och kulturskolor, initiera samverkan med regionalt finansierad kulturverksamhet samt initiera interkommunala samarbeten.
- Nå fler barn och unga genom att medverka till att utveckla modeller och arbetssätt för att överbrygga psykiska funktionsnedsättningar samt sociala, fysiska och geografiska hinder för barn och ungas deltagande i kulturskolan.
- Stärka nationella minoriteter och teckenspråkigas egenmakt och tolkningsföreträde att själva formulera kultur- och kvalitetsbegrepp i samråd och dialog med respektive minoritetsgrupp.
- Höja rösten och kommunicera värdet av yttrandefrihet och demokrati genom att förmedla fakta och fristadskonstnärernas egna berättelser.
- Öka andelen barn och unga som är aktiva i idrotts-, och friluftsliv genom att tillsammans med föreningsliv, kommuner och näringsliv utveckla konceptet rörelseförståelse.
- Verka för en jämlik, jämställd och demokratisk idrottsrörelse och för allas rätt till idrott, genom att utveckla ett nytt regionalt idrottspolitiskt program.

Utveckla kapaciteter

Prioriteringar inom Utveckla kapaciteter är att:

- Fördjupa och skapa nya samarbeten mellan scenkonstinstitutioner och det fria kulturlivet i hela Västra Götaland genom att utforma arbetsmodeller för resursdelning, samproduktion och kunskapsöverföring.
- Utveckla inkluderande arbetsmetoder och stärka interkommunal samverkan som bidrar till delaktighet och hållbara (gestaltade) livsmiljöer i hela Västra Götaland.
- Samordna rådgivning och resurser kring offentlig konstnärlig gestaltning för att i samarbete med kommunerna göra de offentliga miljöerna till mötesplatser för alla invånare.
- Öka upplevelsevärde för besökare och turister genom att i samarbete med besöksnäringen samordna hållbara natur- och kulturarvsupplevelser och sammankoppla besöksmål och andra kulturarrangemang.
- Ta tillvara och utveckla natur- och kulturarvet för en hållbar utveckling både på regional och kommunal nivå genom strategisk samverkan mellan kulturmiljövårdens aktörer och berörda samhällssektorer.
- Utveckla Västra Götaland som filmregion genom att i samverkan förbättra infrastrukturen, kompetensutveckla filmarbetarna och stärka förutsättningarna för talang- och idéutveckling.
- Öka antalet angelägna forum för det offentliga samtalet genom samverkan och infrastruktur mellan olika aktörer inom litteratur.
- Öka möjligheterna för likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap genom att bidra till bred samverkan mellan bibliotek och andra samhälleliga aktörer samt främja utveckling av bibliotekens arbetsmetoder.
- Främja ökat läsande genom att synliggöra och utveckla bibliotekens läsfrämjandearbete för att inspirera till läsupplevelser, stärka litteraturens ställning och öka läs- och språkförståelsen.
- Bidra till kunskapsbyggande genom samverkan med Statens kulturråd gällande studier, kartläggningar och rapporter av kulturskoleverksamhet i Västra Götaland.
- Säkerställa de nationella minoriteterna och teckenspråkigas lagstadgade rättigheter genom att medverka till regional samordning med tydliga riktlinjer, åtgärder och ansvarsfördelning.
- Stödja och uppmuntra kommuner i Västra Götaland att bli en fristad och initiera interkommunal samverkan genom att erbjuda regional samordning och ekonomiskt stöd.
- Främja hållbar platsutveckling genom att stödja samverkan mellan kulturföretagare, kulturorganisationer och det lokala näringslivet för att lyfta platsens attraktivitet med kunskap, metodutveckling och processtöd.
- Medverka till minskad psykisk ohälsa hos unga och äldre genom samarbete mellan folkhälsa, hälso- och sjukvård, kultur och andra berörda sektorer.
- Främja ett gott liv genom att stärka kulturens roll i omsorgen i samverkan med kommunalförbund, kommuner och folkbildning.

- Stärka samverkan mellan den ideella idrottsrörelsen och regionala verksamheter inom områdena kultur och hälsa samt barn och ungas fysiska aktivitet för att nyttja kunskap, och engagemang.

Gynna nyskapande

Kulturplanens prioriteringar inom gynna nyskapande är att:

- Verka för att etablera en produktionsmiljö för de fria professionella dansaktörerna samt för en masterutbildning i koreografi på Göteborgs universitet.
- Stödja initiativ som utvecklar den samtida cirkusens uttryck, spridning och etablering i Västra Götaland.
- Bidra till musiklivets professionalisering genom att förstärka regionala stödfunktioner och möta behov av kompetensutveckling inom projektledning, internationalisering och konstnärlig utveckling.
- Grundlägga goda förutsättningar för nya generationer av musiker genom att tydligare knyta samman kretsloppet mellan basutbildning, vidareutbildning och talangutveckling.
- Utveckla Västra Götaland som kunskapsnav för design, mode och konsthantverk i samarbete med Röhsska museet, Textilmuseet, Rörstrand museum och andra aktörer.
- Skapa bättre yrkesmöjligheter för dramatiker, författare och översättare i Västra Götaland, genom att initiera branschmöten, nätverksträffar och samverkansplattformar och med särskilt fokus på de som skriver på de nationella minoritetsspråken och annat språk än svenska.

Nytta tekniken

Prioriteringar inom nyttja tekniken är att i samverkan med institutionerna, de fria grupperna och arrangörsföreningar:

- Medverka till den digitala utvecklingen och öka tillgängligheten till teaterföreställningar genom samarbeten med organisationer med kompetens inom tillgänglighet och teknik.
- Öka barn och ungas delaktighet och engagemang i det lokala natur- och kulturarvet genom utveckling av pedagogik, exempelvis utifrån digitaliseringens möjligheter och interkulturell dialog.
- Främja invånarnas digitala kompetens och medie- och informationskunnighet samt stärka invånarnas tillgång till biblioteksverksamhet genom riktade utbildningsinsatser och ökad samverkan gällande bibliotekens infrastruktur.
- Stärka kulturföretagarnas möjligheter att leva på sina verksamheter genom att utveckla väl fungerande stödformer och bidra till ökad digital kompetens och konkurrenskraft nationellt och internationellt.

Öka internationaliseringen

Prioriteringar inom internationalisering är att:

- Främja konstnärlig utveckling, mångfald och kvalitet i kulturutbudet genom strategiska satsningar på internationellt utbyte och internationella nätverk för konstnärer, organisationer och kommuner.
- Medverka till den regionala påverkansagendan och beslutade strategiska förflyttningar utifrån regionala prioriteringar och behov.

Bilaga 2: Resultat per prioritering

Bilaga 2 ger per kultur- och verksamhetsområde, för varje prioritering och per kulturverksamhet en detaljerad beskrivning av insatserna som genomförs. Dessutom beskrivs övriga relevanta och mer temporära insatser som har genomförts inom ramen för prioriteringarna.

Varje prioritering är markerad med en förkortning som anger på vilket strategiområde den primärt har bäring på:

- VD: Vidga deltagandet
- UK: Utveckla kapaciteter
- GN: Gynna Nyskapande
- NT: Nyttja tekniken
- ÖI: Öka internationaliseringen

1. Scenkonst

Under perioden 2020 – 2023 stödjer Västra Götalandsregionen (VGR) utveckling av scenkonsten för att främja såväl det konstnärliga uttrycket som produktionsmöjligheter och metoder för att öka tillgängligheten. VGR äger Göteborgsoperan och Göteborg symfoniker som bidrar till detta genom stor konstnärlig verksamhet med internationell räckvidd och genom verksamhet som ger olika målgrupper möjlighet att delta i scenkonsten och bidrar till utveckling av ung talang. Regionteater Väst producerar turnerande föreställningar för barn och unga i hela regionen. Vara konserthus är ett viktigt scenkonstcentrum i Skaraborg och dessutom huvudman för Bohuslän Big Band.

En stor del av kulturnämndens budget till scenkonstinstitutionerna används för produktionen av scenkonst, som är svår att följa upp i relation till kulturplanens prioriteringar. Prioriteringarna omfattar främst insatser som ökar möjligheterna till att ta del av scenkonsten och som förstärker den regionala infrastrukturen genom samarbete mellan olika aktörer. Därför ges en kort beskrivning av konstnärliga höjdpunkter, som inte direkt kan kopplas till prioriteringarna.

GöteborgsOperan

Göteborgsoperan framförde operan *La ville morte* av Nadia Boulanger på Internationella kvinnodagen den 8 mars 2020. Denna opera fick då en unik Skandinavienpremiär på GöteborgsOperan. Nadia Boulanger fick stor betydelse och påverkan på musikhistorien på 1900-talet som lärare i komposition av de stora kompositörerna. Premiären direktsändes i Sveriges Radio P2 samt Europeiska Radiounionen.

Dessutom pågick under 2020 – 2022 Wagners operacykel *Nibelungens ring* med *Valkyrian, Siegfried* (via GO-film.se) och *Ragnarök*, som har varit ett omfattande konstnärligt projekt som har blivit uppmärksammat utomlands.

Under 2021 satte GöteborgsOperan upp musikalen Kärlek skonar ingen, som var baserad på Håkan Hellströms musik. Hösten 2022 får barnoperan Sandvargen urpremiär, som är baserad på Åsa Linds tre böcker. Musiken till operan är skriven av Johanna Fridolfsson och librettot av Malin Aghed. En nyskriven opera för 2023 är Mytomania av tonsättaren Paula af Malmberg Ward och librettisten Kerstin Perski. Den är inspirerad av den italienske stjärnkirurgen Paolo Macchiarini – och hans sätt att dupera sin omgivning.

Göteborgs symfoniker

Göteborgs Symfoniker är Sveriges nationalorkester och är attraktiva för dirigenter och solister på den allra högsta internationella nivån. Santtu-Matias Rouvali började som chefsdirigent för Göteborgs Symfoniker 2017 och har förlängt sitt kontrakt till 2025. Göteborgs Symfoniker spelade in Sibelius symfonier med Santtu-Matias Rouvali och släpptes Simfoni nr 1 (2019) och nr 2 (2020), vilka fick internationell uppmärksamhet. Under pandemin spelades en rad konserter in på GSOpalay, bland annat Nationaldagskonsert med Tomas von Brömssen, filmmusik. Ett livealbum spelades in, Two Roses (Naïve) med jazzbasisten Avishai Cohen. Dessutom planeras ett album med tre kvinnliga tonsättare som lät tala om sig kring förra sekelskiftet: Elfrida Andrée, Valborg Aulin och Ida Moberg.

Göteborgs Symfoniker har under varje säsong ett konstnårsresidens. Under perioden har Leif Ove Andsnes (piano, 2019/2020) och Nina Stemme (sopran, 2020/2021) tackat ja till att göra 4 - 5 produktioner med GSO. Dessutom fick Konserthuset en ny orgel sommaren 2021 som redan har fått ett stort renommé globalt.

Vara konserthus

Vara konserthus är ett centrum för konstnärlig utveckling och scenkonstupplevelser mitt i Västra Götaland och huvudman för storbanden Bohuslän Big Band och Next Generation Big Band. Det regionala bidraget finansierar Bohuslän Big Bands hela verksamhet, residensverksamheten, dansverksamheten och vissa andra delar av scenutbudet på Vara Konserthus. Bohusläns Big Band har ett återkommande projekt ”Up & Coming”, där unga jazztalanger möter Bohuslän Big Band och spelar in ett album.

Vara konserthus inbjuder årligen cirka fem konstnårsresidens artister inom olika scenkonstområden. Våren 2020 åkte jazzpianisten Danilo Pérez på en mindre turné med Bohuslän Big Band. Den danska kompositören och pianisten Kathrine Windfeld har under 2020 komponerat ny musik till Bohuslän Big Band. Musiken spelas under en gemensam turné i höst. David Huang är en av Sveriges mest efterfrågade solister och en regelbunden gäst hos symfioniorkestrarna och konserthusen. Han är husartist på Vara Konserthus och kommer utveckla ett kammarmusikprogram. Skådespelaren och dragartisten Robert Fux skapade produktionen Abyss apokalypso!, som i skrivande stund turnerar i landet. Under våren 2021 lanserade han dessutom podcasten Drottningmötet.

1.1 Övergripande prioriteringar inom scenkonsten

1.1.1 VD: Vidga möjligheterna för alla invånare att uppleva en mångfald av scenkonst via turnéer och fast scenkonstverksamhet genom att utveckla stödfunktioner samt genom att förstärka infrastrukturen av spelplatser och arrangörer

Strategiområdet Vidgat deltagande

Regionteater Väst

Regionteater Väst redovisade trots pandemin 429 föreställningar 2020 och 440 år 2021 (495 år 2019). 2020 och 2021 möttes 17 500 respektive 11 800 personer (30 000 år 2019), varav majoriteten var barn och unga. För 2021 hade Regionteater Väst planerat att kunna erbjuda föreställningar i samma omfattning som innan pandemin, men fick ställa in drygt 270 föreställningar. För 2022 planerar Regionteater Väst ungefär 680 egna föreställningar för drygt 28 000 barn och unga. Regionteater Väst kommer under 2022 att öppna upp sina hus för offentliga föreställningar och andra samarbeten som når ytterligare publik. Under året 2022 planeras sammantaget att möta cirka 35 000 barn och vuxna.

På grund av pandemin har Regionteater Väst inte haft möjlighet att utöka med nya scenkonstavtal i samma utsträckning som tidigare. Under 2021 behövde Regionteater Väst planera om och ersätta inställda föreställningar. Under 2020, 2021 och 2022 har Regionteater Väst haft avtal med Lilla Edet, Herrljunga, Munkedal, Trollhättan, Mellerud, Lysekil, Härryda, Tanum, Öckerö, Hjo, Borås och Uddevalla. I skrivande stund förs samtal förs med ytterligare tre kommuner.

Nätverket Universell scenkonst

Nätverket Universell scenkonst är ett regionalt nätverk som idag består av Regionteater Väst, Göteborgsoperan, Big Wind, Danskkompaniet Spinn, dansutbildningen Språng, Dansakademien och VGRs tillgänglighetskonsult. Det bildades 2019 för att öka kunskapsdelning kring tillgänglighetsfrågor inom scenkonsten, samt för att stötta och inspirera varandra.

Borås Stadsteater

Borås Stadsteater har varit starkt påverkad av rådande pandemi och därmed också av minskade publikbesök. Från mars 2020 har teatern haft en reducerad verksamhet. Inför hösten 2020 ställdes programmeringen om och det producerades färre nya föreställningar som senare i november också fick ställas in på grund av nya restriktioner från Folkhälsomyndigheten. Under denna period arbetade flertalet medarbetare på andra arbetsplatser inom Borås stads kulturförvaltning.

Borås Stadsteater har fått ett utökat regionalt turnéuppdrag. Eftersom en producerande verksamhet kräver lång framförhållning och stora delar av verksamheten är fastställd sedan tidigare samt att det nya turnéuppdraget beslutades 23:e oktober 2020, behövde verksamheten för 2021 ställas om med kort varsel. 2021 erbjöds Borås stadsteater fem nya scenkonstproduktioner varav tre program/produktioner på flertalet andra platser utanför

Borås. Under 2022 kommer Borås stadsteater producera minst tre program/produktioner för turné i VGR och samarbeta med fria grupper.

Folkteatern

Folkteatern påbörjade under hösten 2019 till våren 2020 en turné i regionens kommuner med målet att träffa ansvariga för teater och kulturliv och diskutera behov, möjligheter och utveckling. Detta arbete har startats upp igen när det är tillåtet. I dialog med teaterlivet i kommunerna utvecklas nya idéer. Folkteatern planerar tillsammans med Riksteatern i Väst och Teatercentrum en konferens för att synliggöra det västsvenska teaterlivet.

Folkteatern hade premiär på Arvet, en samproduktion med Riksteatern. Denna skulle ha premiär i Skövde i mars 2021, men Riksteatern ställde in alla turnéer. I stället kom den till Göteborg den 21 april. Länsteatrarna i Sverige och utbytet med Folkbildning och kultur i samverkan är viktiga nätverk och samarbeten. Folkteatern samarbetar vidare med Högskolan i Skövde och utbildningen i spelutveckling.

Riksteatern Väst

Under 2020 uppmuntrade Riksteatern Väst riksteaterföreningarna till att inte lägga ner sin verksamhet trots att det inte gick att arrangera något. Flera föreningar hittade andra sätt att arrangera kultur på. Bland annat har Vara Riksteaterförening samverkat med den lokala konstföreningen och gjort en konstrunda utomhus. Riksteatern Väst kunde genomföra sitt dansresidens i Skövde, Hjo, Karlsborg och Tibro utan några större inskränkningar. I september 2020 genomfördes Säsongsupptakt-20 fysiskt i Jönköping inom ramen för det interregionala samarbetet med Riksteatern Jönköpings län och Riksteatern Halland kallat Mittsydväst.

Riksteatern Väst har under 2020 satsat extra på att hjälpa föreningarna med sitt medlemsarbete, vilket också kommer sträcka sig över 2021. Under kulturplanperioden kommer Regionteater Väst att samarbeta med kommuner, kommunalförbund, lokalhållare, scenkonstproducenter, kulturföreningar, statliga och regionala aktörer och studieförbund.

GöteborgsOperan

GöteborgsOperans scen i Skövde flyttade in på Kulturhuset i Skövde den 1 januari 2021 och är nu GöteborgsOperans huvudscen i Västra Götaland utanför Göteborg. Det innebär att regionala produktioner huvudsakligen får premiär på Skövde Kulturhus för att senare turnera i regionen i enlighet med GöteborgsOperans uppdrag från regionen. Turnerande föreställningar i regionen under säsongen 2021/2022 är bland annat dansföreställningen Ministeriet för olösta känslor och operetten Champagnetårar.

Göteborgs symfoniker

Göteborgs symfoniker blev drabbad av pandemin redan i februari 2020, då Göteborgs symfonikers turné i Japan ställdes in. Ett betydelsefullt projekt som föddes ur omställningen av verksamheten var de kammarkonserterna som genomfördes utomhus i Västra Götaland från maj till september. Under sommaren 2020 hann det bli fler än 250 utomhuskonserterna i regionens alla 49 kommuner. Mindre ensembler ur orkestern spelade

på äldreboenden, LSS-boenden, för personer i karantän hemma och för några som under coronaåret ville fira eller markera något speciellt. Genom detta projekt fick Göteborgs symfoniker möta en publik som under normala omständigheter inte hade haft möjlighet att uppleva klassisk musik på det här sättet.

Därutöver har Göteborgs symfoniker uppsökande verksamheter mot skolor, dagverksamheter och arbetsplatser, till exempel barnföreställningar och skolprogram. Göteborgs symfoniker samarbetar bland annat med Dream orchestra (som är en orkester för ensamkommande barn), Räddningsmissionen, El Sistema och Danskompagniet Spinn.

Under åren har det internationella musiklägret Side by Side by El Sistema vuxit fram. Pandemin förändrade planerna för sommarlägret och fick ställa om från fysiskt till digitalt 2020. Totalt deltog uppskattningsvis kring 1000 personer på distans, varav många i grupp och lägret slog rekord i sitt globala engagemang med representanter från över 30 länder. Side by Side: Digital har efter sommaren 2020 inspirerat El Sistema-organisationer i andra länder att även de skapa digitala produktioner.

Vara konserthus

Vara konserthus är ett viktigt scenkonstcentrum i mitten av Västra Götaland med drygt 160 – 200 föreställningar per år, främst gästspel, inom musik, dans, teater, och samtida cirkus. Samarbeten med andra kulturinstitutioner och organisationer är en förutsättning för att kunna erbjuda konstnärlig spetskvalitet utanför storstadsområdena. Konserthuset är fast gästspelsscen för Göteborgs Symfoniker och tar emot turnerande dansföreställningar via Dansnät Sverige. Under 2020 samarbetades bland annat med Göteborgs Symfoniker, Stora Teatern, Riksteatern, Musik Hallandia, Folkteatern, United Stage. Dessutom har Vara konserthus samarbetsavtal med de olika utbildningarna i trakten: Vara Folkhögskola, Skara skolscen, Balettakademien Göteborg, Högskolan för scen och musik i Göteborg, Alströmergymnasiet Alingsås, Katedralskolan Skara, Kulturskolan i Lilla Edet och Academy of Music and Business i Vara.

Vara konserthus nya scen Sparbanken Blackbox har inneburit nya möjligheter att arrangera konserter med stående publik samt att öka uthyrningsverksamheten och samarbeten med arrangörer och andra aktörer. Ett ökat intresse för konserthusets scener och en ökad förfrågan från arrangörer var tydlig innan pandemin slog till. 2020 fick konserthuset motta den så kallade LiveApan. Det är ett pris som instiftats av de ledande turnébolagen och delas ut i samband med Sweden Live Music Conference varje år. Pristagare är de svenska arrangörsbolag som under föregående år, eller under en längre tid bidragit med betydande insatser för svensk livemusik.

Övriga insatser

Under covid-19-pandemin har möjligheten att uppleva levande scenkonst varit kraftigt begränsad. Kulturnämndens fokus har varit på att arrangörer och spelplatser ska finnas kvar efter pandemin och flera insatser har gjorts för att underlätta en återstart efter pandemin. På grund av den stora prövningen för scenkonsten fick SamSam, som är

paraplyorganisationen för lokalhållarna, extra stöd för att knyta samman mötesplatser digitalt, med en mindre publik på plats och en större uppkopplad. FKU har återupptagit projektet På turné. Projektet delfinansieras med utvecklingsmedel från Kulturrådet. Projektet har under 2021 kommit igång med att turnélägga tre musikaliska akter för höst 2021 och vår 2022, inom kammarmusik, folkmusik respektive jazz. Musikcentrum Väst fick, tillsammans med bland andra Folkets Hus & parker, stöd för projektet “Musik på Teatern – en kraftsamling i återstarten” som ska återuppliva och bredda musiklivet i Västra Götaland.

1.1.2 UK: Fördjupa och skapa nya samarbeten mellan scenkonstinstitutioner och det fria kulturlivet i hela Västra Götaland genom att utforma arbetsmodeller för resursdelning, samproduktion och kunskapsöverföring

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Regionteater Väst

Regionteater Väst verkar aktivt för att dela med sig av resurser till den fria scenkonsten genom att delge kunskap och tillgängliggöra teknisk, administrativ och konstnärlig kompetens samt utrustning och lokaler. Gästspelen på Borås- respektive Uddevallascenerna har varit många. Regionteater Väst hade under åren haft ett flertal residens av konstnärer och fria aktörer från Västra Götaland som verkar i de båda husen.

Dansakademien är ett samverkansprojekt mellan VGR och Göteborgs stad där Regionteater Väst är huvudman. Dansakademien har genomfört en rad aktiviteter så som labb, workshops, mötesplatser och nätverksträffar. Projektet har beviljats stöd från Statens kulturråd för perioden 2021-2023 och målet är att tillgängligheten till danskonst för barn och unga ska öka samt att danskonsten ska bli mer diversifierad i uttryck, representation och genrer. Samverkan och utbyten mellan det fria danslivet, institutioner och skolan är grundläggande för Dansakademins utveckling där kärnan är danskonstärlligt utforskande, d v s att i praktiken fördjupa, undersöka och utveckla danskonsten genom kunskapshöjning, metodutveckling och nya koreografiska idéer för barn och unga. De digitala möjligheterna är också en del av utvecklingsarbetet.

Regionteater Väst samarbetar också med andra än den primära målgruppen grundskoleelever, framförallt gymnasieskolan, kulturskolan och folkhögskolor, till exempel Svenska balettskolan, Balettakademien Göteborg (BA), Dans och cirkushögskolan (DOCH), Högskolan för Scen och musik, Kulturskolorna i Uddevalla och Borås, Akademi Sinclair och Bäckängsgymnasiet. Regionteater Väst, Angereds Teater, Backa Teater och Masthuggsteatern deltar i Högskolan för scen och musiks stora satsning med fokus på teater för barn och unga för de studenter som börjar på skådespelarprogrammet hösten 2021, kallat Skådespelarutbildningen c/o ung teater.

Borås stadsteater

Borås stadsteater ska under uppdragsperioden 2021 - 2023 inventera fria grupperns behov av stöd och resurser och bistå dem i deras turnéplanering. Verksamheten ska undersöka fria grupperns behov av residens. Verksamheten ska erbjuda tre olika program/produktioner på flertalet andra platser utanför Borås i samarbete med arrangörer som t ex lokala riksteaterföreningar och Bygdegårdarnas Riksförbund.

Det gemensamma produktionscentrumet ”Magget”

GöteborgsOperan, Göteborgs Stadsteater, Backa Teater, Folkteatern och Angeredes Teater har skapat ett gemensamt produktionscentrum. GöteborgsOperan har sedan tre år haft sitt stora magasin ”Magget” på 13 800 kvadratmeter på Sörredsvägen i Torslanda. Genom att dela sina resurser med andra hyresgäster löses teaternas behov av extra verkstadsresurser och repetitionslokaler. Samarbetet ger ökad hållbarhet genom gemensam logistik, magasin, verkstäder och repetitionslokaler. Dessutom planeras för framtida publika föreställningar i industriområdet.

Vara konserthus

Vara konserthus samarbete med Göteborgs Symfoniker fortgår i stor skala. Samtal har initierats med Folkteatern för ett nytt samarbete. Artist in Residence-arbetet fortgår. I samarbete med Stora Teatern pågår ett samarbete kring Streetdance. I samarbete med FKU håller ett projekt kring folkmusik på att ta form.

Göteborgs Operan och Göteborgs symfoniker

Göteborgs Operan och Göteborgs symfoniker har ambitionen att vara angelägen för civilsamhället och fria grupper. Detta sker genom samverkan med kulturella utbildningar och riktade insatser 2022. GöteborgsOperan har därför avdelningen Skapa och Göteborgs symfoniker avdelning Unga och Samhällsengagemang.

1.2 Teater

1.2.1 VD Tillgängliggöra och sprida teater i hela Västra Götaland genom att utveckla turnéverksamheten med fokus på professionell teater för barn och unga, i samverkan med institutionerna, de fria grupperna och arrangörsföreningar

Strategiområdet Vidgat deltagande

Regionteater Väst

Pandemin har tydliggjort behovet av strukturer för att garantera likvärdig tillgång till kultur för barn och unga oavsett bostadsort. Regionteater Väst är en av få verksamheter som kunde fortsätta spela för barn och unga under pandemin, om än i lägre omfattning än vanligt. Regionteater Väst har avtal om scenkonst med cirka tio kommuner åt gången, antingen läsår eller kalenderår. Efter ett år går möjligheten vidare till andra kommuner,

undantaget Uddevalla och Borås där Regionteater Väst har fleråriga överenskommelser. Av alla föreställningar i Västra Götaland ges ca 80 % i kommunerna Regionteater Väst har avtal om scenkonst med. På grund av pandemin har Regionteater Väst inte haft möjlighet att utöka med nya scenkonstavtal i samma utsträckning som tidigare, utan under 2021 gav Regionteater Väst ersättningsföreställningar till kommunerna de haft scenkonstavtal med under 2020, där föreställningar blivit inställda.

Regionteater Väst genomförde en utvärdering av avtalen om scenkonst med kommunerna 2013 - 2020, som visar tydligt angående barn- och ungas deltagande i kulturlivet att avtalen fungerar som tänkt. Regionteater Väst bryter de negativa mönster där framförallt föräldrarnas inkomst och utbildning styr barnens kulturvanor, eftersom genom avtalen får barn oavsett vilken skola eller kommun de bor i chans att ta del av scenkonst. Därutöver når Regionteater Väst barn med funktionsvariationer inom nätverket Universell scenkonst och med aktiviteter i samarbete med dansgrupperna Konstra och Spinn Unga.

Riksteatern Väst

Riksteatern Väst har i uppdrag att regionalt koordinera arbetet med LÄNK, en av Riksteaterns största verksamheter för barn och unga som består av nyskriven dramatik för skolor och unga amatörteaterensembler. Föreställningarna sätts upp lokalt och på regionala festivaler vartannat år. I mars 2020 genomfördes en av de två planerade festivalerna i Västra Götaland. Festivalen ägde rum på Kulturhuset i Västra Frölunda och det var kulturhusets första LÄNK-festival. Totalt deltog 18 ensembler från hela Västra Götaland. Västra Götaland är den region med flest deltagande ensembler i Sverige och intresset för att vara med är stort! Under hösten 2020 inleddes också arbetet inför LÄNK2022. Riksteatern Väst har bokat in tre festivalplatser och därmed fortsätter LÄNK att växa och vara en betydande verksamhet för unga ensembler i Västra Götaland. Utöver LÄNK deltar Riksteatern Väst i KulturCrew, som drivs av arrangörskonsulenterna på FKU.

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU) - KulturCrew

Projektet KulturCrew stärker ungas möjligheter till att utveckla sitt arrangörskap och aktivt påverka och delta i kulturlivet. Varje crew består av 5–10 unga och 1-2 vuxna handledare. Ungdomarna får en utbildning och däremellan ses crewet regelbundet för att planera de arrangemang som sker inom skolan/verksamheten. Projektet drivs av FKU sedan 2018. Samarbetsparter är KulturUngdom och Riksteatern Väst och kommuner i regionen som är aktiva inom KulturCrew är för närvarande Ale, Lerum, Falköping, Vara och Mark.

Vara konserthus

Vara konserthus samarbetar sedan länge med Riksteaterföreningen i Vara.

Borås stadsteater

Borås stadsteater ska under uppdragsperioden 2021 - 2023 erbjuda en bred repertoar så att fler individer och grupper ska kunna och vilja ta del av verksamheten. Verksamheten ska starta upp referensgrupper bestående dels av personer som ofta tar del av verksamheten, men också av individer och grupper som verksamheten i nuläget har svårt att nå, i syfte att

lära mer om vad publiken önskar se på scenerna. Verksamheten ska erbjuda fler syn- och hörseltolkade föreställningar samt fler föreställningar på andra språk än svenska, än tidigare. Verksamheten ska fortsätta att samverka med Arbetslivsförvaltningen i projektet Språkvänner i syfte att nå individer som normalt inte besöker teatern.

Borås stadsteater har fått ett utökat turnéuppdrag från regionen under 2021 och 2022 och kommer att besöka fler scener runt om i regionen. Borås stadsteater fick starkt reducera verksamheten under 2020 och personal omplacerades, men lyckades att besöka 28 mötesplatser med ett musikpotpurri, I livets villervalla, som riktade sig till stadens äldre och turnerade med utomhusföreställningar för vård och omsorgsboende. Totalt tog 531 personer del av musikprogrammet. Teatern besökte även en klass i grundskolan för att prata om en kommande barnproduktion samt en annan grundskoleklass för att prata om teater.

Verksamheten genomförde också, tillsammans med Sveriges Radio, projektet P4 Nästa – en musiktävling som sändes i radio och där publiken kunde rösta digitalt.

GöteborgsOperan

GöteborgsOperans avdelning Skapa driver verksamhet som syftar till att bredda, öka och fördjupa deltagandet i scenkonsten för alla i Västra Götaland. Barn, ungdomar och unga vuxna är den främsta målgruppen och dessutom tas hänsyn till tillgänglighetsfrågor utifrån bland annat boendeort, språk och funktionsvariationer samt ett intersektionellt perspektiv med inkludering i fokus. Inom Skapa ryms GöteborgsOperans samtliga konstformer, uppdelat i Skapa dans och Skapa opera/drama. Skapaverksamheten som är knuten till danskompaniet utgår från de koreografiska verken som danskompaniet arbetar med. Skapa opera/drama driver både löpande verksamhet, till exempel barn-, ungdoms- och skapandekörer, och specifika projekt, både i och utanför operahuset. Skapa samarbetar med civilsamhället, skolor, fria grupper och andra institutioner och alla projekt är en del av ett långsiktigt utvecklingsarbete.

GöteborgsOperan samordnade Skapardagarna i februari 2020 och november 2021 med många aktiviteter. Familjefoajé är Skapas barn- och familjefokuserade aktiviteter. Återskapa är en fem dagar lång workshop där ungdomar från hela regionen tillsammans med professionella artister skapar ett nytt verk. På Skapardagarna 2020 presenterades produktionen som var resultatet från 2019: Valkyrian – Vem är en hjälte?. 2020 var projektet som vanligt planerat till sommaren, men i stället deltog gruppen i olika workshoppar. Sommaren 2021 skapade gruppen tillsammans med professionella artister ett nytt (musikteater/dans/opera-) stycke från scratch, Återskapa Ministeriet, som spelades på Angereds kulturskola.

På Stora Scen gjorde Göteborgsoperan våren 2021 sångmanifestationskonserten Sjung Med! där Skapas körer och GöteborgsOperans orkester medverkade, liksom Tvåornas kör från Hisingens kulturskola. Här framfördes egenskrivna verk, som bland annat barnkören varit med och skrivit.

KulturUngdom

KulturUngdoms scenkonstkonsulenter har arbetat platsspecifikt och genreöverskridande och gett ungdomar möjligheter att skriva och skapa drama. Ett läger organiserades i Tidaholm för att skriva dramatik. Det tänkta målet att visa upp resultaten fysiskt omintetgjordes av pandemi-läget och istället publicerades deltagarnas pjäser i boken "Smak av liv: 5 pjäser".

När det gäller performancekonsten genomfördes digitala lektioner med praktiska uppgifter av Emelié Sterner. Senare erbjöds i samarbete med N3 och Folkuniversitetet i Trollhättan en digital fördjupning av materialet med workshop och efterföljande konstnärssamtal runt performancekonst.

KulturUngdom gjorde en utlysning där fem scenkonstnärer från olika fält och olika platser i regionen gavs möjlighet att publicera sina tankar om det eget skapande och visa smakprov i form av bilder, musik och filmer.

Under 2021 har KulturUngdom haft fokus på inkluderande scenkonst i samarbete med Teater Kattma, Share Music and Performing Arts, Konstra och SpinnUnga. De verkar för att nå ut i regionen och skapa ytor för samtal och kunskapsutbyte kring inkluderande scenkonst. Ett förslag som kommit upp i samtal med Share Music är att ha återkommande frukostmöten som ett led i att skapa den här typen av kontaktytor. KulturUngdom, Konstra och SpinnUnga producerade filmer om inkluderande scenkonst som presenterades på Folk och Kultur 2021.

KulturUngdom genomförde i samarbete med Nordiska Folkhögskolan en sommarfestival och ett residens för unga scenkonstnärer i regionen augusti 2021. Residenset var en plats där unga scenkonstutövare i vår region fick möjlighet att utveckla sitt eget konstnärskap, möta andra scenkonstnärer och skapa nya nätverk.

Teaterutredning

En utredning om teaterlivet i Västra Götaland har påbörjats, som ska föreslå insatser och åtgärder för att öka och sprida tillgången till teater. Utredningen ska presenteras i april 2022.

1.2.2 NT: Medverka till den digitala utvecklingen och öka tillgängligheten till teaterföreställningar genom samarbeten med organisationer med kompetens inom tillgänglighet och teknik

Strategiområdet Nyttja tekniken

Borås stadsteater

Borås stadsteater digitaliserade och streamade kulturförvaltningens tisdagskvällar samt spelade in två kortfilmer inför firandet av Borås 400 år. Därutöver har teatern lanserat en ny och mer tillgänglig hemsida samt startat podcasten, Spelar Roll! Under 2020 och 2021 producerades elva avsnitt.

Folkteatern

Folkteatern har i samarbete med Göteborgs konsthall och regionteater Väst utvecklat en digital scen, Fjärde Scenen, med konstfilm, performance, poesi, ljudkonst och korta pjäser. Folkteaterns produktioner på Fjärde Scenen är alla gränsöverskridande på olika sätt och ger höga besöksiffror för en teater som Folkteatern och även internationell publik. Under pandemin genomfördes till exempel projektet Urgent Drama där Folkteaterns konstnärliga ledare Frida Röhl stod för idéarbetet och regi. Sjutton dramatiker runt om i världen skrev korta scener om den rådande situationen under pandemin. Det blev helt nyskrivna verk, skrivna i en mycket speciell tid i världen. Frida Röhl regisserade via digital länk och filmningen av skådespelare skedde på teatern i Göteborg. Totalt sett nåddes både vuxna, unga vuxna och barn inom detta projekt som också handlade om att se vad tekniken kan bidra med vad gäller att interagera och delaktighet.

Länk: <https://fjardescenen.folkteatern.se/>

GöteborgsOperan

GöteborgsOperan har filmat och visat delarna ur Wagners Nibelungens ring och Reinfeld i sin helhet på sin digitala kanal www.gofilm.se. Dessutom sändes barnföreställningen Rakel och Oraklet och danskompaniets produktion Beyond på GOfilm.

FKU - Techformance

Teaterkonsulenterna på FKU driver projektet Techformance. Techformance är en arbetsmetod som framför allt scenkonstbranschen kan använda sig av för att skapa föreställningar med interaktiva element. Techformance levererar ett flertal olika digitala verktyg som du som sätter upp en techformance kan välja och vraka bland. I nuläget är projektet riktat till barn och unga.

www.techformance.se

1.3 Dans

1.3.1 VD: Öka barns och ungas tillgång till dansverksamhet genom att stärka samarbetet mellan arrangörer, kommuner, institutioner och det fria kulturlivet

Strategiområdet Vidga deltagandet

Danslyftet 2021 - 2022

Danslyftet är en regional satsning som stöttar det västsvenska danslivet genom exempelvis produktionsmöjligheter, turné, residens på dans. Danslyftet 2016 - 2019 utvärderades som en framgångsrik satsning som stärkt det regionala samarbetet och ökat tillgången på västsvensk dans. Då covid-19-pandemin slog till blev många aktiviteter inställda eller uppskjutna och medlen fick föras över in i 2021.

Under 2020–2021 har en fördjupad dialog förts mellan koncernavdelning kultur, Förvaltningen för kulturutveckling (FKU) samt parterna i nätverket, Borås Stad,

Vänersborgs Kommun, Uddevalla Kommun, Vara Konserthus, Riksteatern Väst och Danscentrum Väst (samt Stora Teatern i Göteborg) för att diskutera utveckling och framtida behov.

Mot bakgrund av de positiva resultaten från tidigare år samt fortsatt utvecklingspotential har kulturnämnden beslutat om medel till resten av 2021 och 2022 för att återuppta samarbeten och aktiviteter och hitta tillbaka till publiken efter pandemin, samt att inom nätverket och med stöd av FKU formulera en plan för fortsatt verksamhet, utveckling och finansiering från 2023 och framåt (Diarienummer KUN 2021-00034).

Danslyftet 2021 och framåt kan delas in i två tydliga ”spår”:

1. Stötta det västsvenska danslivet genom exempelvis produktionsmöjligheter, turné, residens.
2. Främja ungas deltagande och delaktighet i och genom dans.

Regionteater Väst

Regionteater Väst producerade under 2020 sex nya dans- och teaterföreställningar, repriserade sex och genomförde omfattande turnéer i Västra Götaland samt gästspel nationellt. Flera residens och gästspel har tagits emot i de egna husen och på scenerna i Uddevalla och Borås.

GöteborgsOperan

GöteborgsOperans danskompaniets dansföreställning Ministeriet för olösta känslor var riktad till tonåringar och ägde rum i Ale och Skövde.

Vara konserthus

Vara konserthus tar emot turnerande dansföreställningar inom Dansnätverket Sverige. I anslutning till föreställningarna ordnas workshoppar, som ofta besöks av elever från gymnasier i Alingsås och Lidköping med dans i sina estetprogram samt Svenska Balettakademin. Under 2021 var workshopparna också möjliga att besöka för offentlig publik. Vara konserthus anordnade prova-på-dans under familjelördagar och "dansattacker" på stan.

Relationen till Kulturskolan i Vara är stark och under pandemin har kulturskolan fått tillgång till Konserthuset för att kunna upprätthålla sin undervisning i större lokaler.

Skapa Dans

Skapa Dans är en årlig nationell koreografitävling för unga mellan 14 och 22 år där alla dansstilar är välkomna. Tävlingsens syfte är att uppmuntra till ett eget dansskapande hos unga och visa den fantastiska kreativitet, kompetens och kunnande som finns. Eftersom fokus ligger på koreografi och inte på dansteknik, så kan man vara med och tävla oavsett dansbakgrund och dansstil. Tävlingen består av regionala delfinaler där den vinnande koreografin går vidare till riksfinalen i Stockholm. Den regionala delfinalen i Västra Götaland går under namnet Skapa Dans Väst och arrangeras av Regionteater Väst och FKU.

2020 anordnades Västra Götalands allra första Skapa Dans-tävling. I riksfinalen gick publiksrösten till Delta Dance Company som hade vunnit i Västra Götalands delfinal. Skapa Dans Väst 2021 ägde rum 25/9 på Regionteater Väst i Borås. Årets hedersomnämning gick till EM/Mölndal och vinnarbidraget som skickas vidare till riksfinalen i Stockholm är Revolution dance crew/Trollhättan.

FKU: Dans i skolan och danspedagogturné

FKU har tagit fram metoder, ett koreografispel och en lärarhandledning för att arbeta med dans och rörelse i skolan. Skolor har också fått möjlighet att boka ett danspedagogbesök.

Övriga satsningar

Stora Teatern har beviljats projektmedel för att utveckla den urbana dansen i Västra Götaland, en genre som ofta lockar unga. En projektledare har anställts för att under 2022 arbeta med etableringen av en produktionsmiljö för dans i samarbete med Mölndals stad och Mölndala Fastighets AB, vilket leder till ökade möjligheter att producera och ta del av dans på sikt.

1.3.2 GN: Verka för att etablera en produktionsmiljö för de fria professionella dansaktörerna samt för en masterutbildning i koreografi på Göteborgs universitet

Strategiområdet Gyvna nyskapande

VGR ska verka för att etablera en produktionsmiljö för de fria professionella dansaktörerna samt för en masterutbildning i koreografi på Göteborgs universitet, och har därför anställt en ny regionutvecklare. VGRs satsning Danslyftet ska stötta, regionalisera och tillgängliggöra danskonsten på scener utanför Göteborg.

Regionteater Väst

Regionteater Väst verkar som kunskaps- och resurscentrum genom att ställa kompetens, teknik och lokaler till förfogande för det fria scenkonstlivet och civilsamhället. Frilansande dansare erbjuds att delta i daglig träning, både digitalt och fysiskt. Dessutom erbjuds praktikplatser och handledning, bland annat till Kungliga Svenska balettskolan, Balettakademin i Göteborg och Stockholms konstnärliga högskola, YRGO, universitet, högskola, förberedande yrkesutbildningar, grundskola med flera. Man samarbetar också med Kulturakademin, Dansalliansen och Danscentrum Väst för att vidareutbilda, inspirera och ha kreativa samtal utifrån och med dansen och dansaren.

Riksteatern Västs och Danscentrum Västs Danzbonanza

Danzbonanza är en satsning på den samtida dansen som Riksteatern Väst och Danscentrum Väst gör tillsammans, med stöd från VGR. Det är ett projekt inom ramen för den regionala danssatsningen Danslyftet. Under 2020 har arrangörer haft möjlighet att boka olika dansprogram med dansare och koreografer verksamma i Västra Götaland. Programmen har

till syfte att sprida både kunskap och inspiration om danskonsten. Det är en blandning av bland annat samtal, föreläsning, filmklipp och dans. På grund av pandemin bokades inga program under hösten 2020. Riksteatern Väst planerade in ett av programmen till en regional arrangörsträff, men den var tvungen att ställas in på grund av ökad smittspridning. Projektet fortsätter under våren 2021 med förhoppning om förlängning till minst året ut.

FKU och Danskomaniet Spinn: Arbetsplats kulturkluster

Under våren 2020 utlyste FKU och Danskomaniet Spinn/Göteborgs Kulturkluster arbetsplatser för scenkonstnärer i Västra Götaland. Nio scenkonstnärer har beviljats arbetsplats på Göteborgs Kulturkluster under 2021.

Stödet innebär tillgång till arbetsplats/kontorsplats 200 timmar, under perioden juni–december 2021. De antagna kan lägga upp perioden individuellt, till exempel som en fast veckodag eller en sammanhängande period med femdagarsvecka. I tre arbetsplatser ingår även cirka 30 timmars tillgång till dansstudio. Övriga kan även använda studion de timmar som inte är bokade och utifrån överenskommelse med projektledare.

FUKs dansresidenser

FKU arrangerar tre till fyra residens på Vitlycke Centre for Performing Arts per år. Residensen är cirka tre veckor långa. I samarbete med Dancentrum Väst och inom ramen för deras sommarresidens arrangerade FKU två regionala residens 2020 och 2021. Ett på Bjällansås Studio, och ett på Scenstudion i Gerlesborg. FKU och Stora Teatern har ett nytt produktionsresidens för dans, i samarbete med Vara Konserthus och Danscentrum Väst. Residenset avslutade med premiär av två nya dansföreställningar den 10 november 2021 på Stora Teatern och visning av föreställningarna den 1 december 2021 på Vara Konserthus.

Varje år arrangerar FKU communitydansresidens. Här får både danskonstnären och medborgaren tillfälle att utforska dansen, som utgår från en specifik plats och människorna som lever på platsen.

FKU koordinerar KID-Göteborg, Konstnärsnämndens Internationella Dansprogramms residens i Göteborg som startades år 2010. Residensgruppen består av 3:e Våningen, Danscentrum Väst, Atalante, Göteborgs Dans och Teater Festival och Skogen. Residensgruppen väljer konstnärer i samarbete med Internationella Dansprogrammet.

FUKs nätverk för communitydans

FUKs danskonsulenter driver ett nätverk för communitydans i samarbete med DIS, Dans i Stockholms stad och län. Nätverket träffas regelbundet i Göteborg och i Stockholm. Nätverket för communitydans samlar danskonstnärer som arbetar med communitydans som metod, eller som är nyfikna på att börja. Syftet med nätverket är bland annat att utbyta och stärka erfarenheter, lyfta communitydansfältet och sprida information om olika projekt.

Dansakademin

Dansakademin, samverkansprojektet mellan VGR och Göteborgs stad där Regionteater Väst är huvudman, har genomfört en rad aktiviteter till exempel labb, workshops, mötesplatser och nätverksträffar. De digitala möjligheterna är också en del av detta utvecklingsarbete.

1.4 Samtida cirkus

1.4.1 VD Utöka den pedagogiska cirkusverksamheten i flera kommuner i samspel med strategin för ungas fysiska aktivitet och Västra Götalandsregionens (VGR) kraftsamling inom fullföljda studier

Strategiområde Vidgat deltagandet

Förvaltning för kulturutveckling (FKU)

FKU har en cirkuskonsulent som samordnar kurser i cirkuspedagogik och utvecklar didaktik för cirkuspedagoger eller ungdomsledaren inom cirkus. Deltagare från Cirkusflätans samverkansregioner, som är VGR, Region Stockholm och Region Östergötland har förtur.

Förvaltningen har tagit fram boken 1,2,3... cirkus!, som är en handbok för uppstart av cirkuspedagogisk verksamhet 2021, med stöd av Cirkusflätan och i samarbete med Cirkusflätans pedagogiska råd, Cirkus i Väst och Cirkus Cirkör.

1.4.2 GN: Stödja initiativ som utvecklar den samtida cirkusens uttryck, spridning och etablering i Västra Götaland

Strategiområdet Gynna nyskapande

Stora Teaterns och Cirkus Cirkörs projekt Cirkus i Väst

Sedan 2019 genomför Stora Teatern och Cirkus Cirkör projektet Cirkus i Väst. Det första året syftade till att förbereda för ett längre treårsprojekt som utvecklar konstformen av samtida cirkus i regionen. Treårsprojektet påbörjades i januari 2020 och beviljades ett bidrag på 1180 tkr för år 1 och samma belopp för år 2 från VGRs kulturnämnd. Cirkus i Väst är en resurs för arbete, produktion, fortbildning, kreativa residens och utveckling av samtida cirkus i regionen.

Under åren har kontakter upparbetats med flera scener för utveckling av ett spelplatsnätverk för samtida cirkus. Stora Teatern, Vara konserthus, och Borås stadsteater/ Borås kommun och övriga samarbetspartners i Västra Götaland erbjuder residens, produktionsutveckling och/eller turnémöjligheter. Vidare samarbetar Cirkus i Väst med Branschorganisationen Manegen, verkamma artister och grupper i regionen. FKU, Cirkuskonsulenten och Riksteatern Väst.

Under 2021 har projektet genomfört ett antal olika aktiviteter:

- En turnerande föreställning, Gregarious, i regionen.
- Ett residens på Stora Teatern för cirkusartister.
- Creative Stage på Stora Teatern för cirkusartister.
- En Open Call för en turné i regionen i samarbete med Riksteatern Väst och FKU av en lite mindre produktion, The Red Pants Show.
- Lovkurser i cirkus för barn- och unga
- Prova-på aktiviteter i samband med föreställningar
- Planering för ett seminarium för intresserade av att starta cirkusskola.
- Seminarier och samtal om cirkus.
- Referensgrupp i det interregionala projektet, Cirkusflätan.

GöteborgsOperan

Ett samarbete mellan Cirkus Unik och GöteborgsOperans Skapa dans har gett en grupp barn i åldern 10–12 år möjlighet att träffa några av GöteborgsOperans dansare och utbyta träning i både cirkus och dans.

Cirkusflätan

Cirkusflätan är ett interregionalt treårigt samarbete mellan VGR, Region Östergötland och Region Stockholm. Projektet har fått statliga medel för att skapa samverkan kring cirkusens utveckling i Sverige. Cirkusflätan vill sprida professionell cirkus och arbeta för att utövarna får bättre villkor. Första året arbetar cirkusflätan i första hand inom tre områden: arrangörer, utövare och pedagogik. Ansvaret för de olika områdena delas upp mellan regionerna. VGR har ansvar för cirkuspedagogikområdet.

Under hösten 2021 samarbetar FKU, Cirkus i Väst och Riksteatern Väst kring en turnéslinga med möjlighet för arrangörerna att också välja till prova-på-cirkus i samband med föreställningen. Cirkusduon Philo och Felix kommer att besöka 15-talet platser i Västra Götaland 23 oktober–21 november med The Red Pants Show.

Borås stadsteater

Borås stadsteater ska, i samarbete med Cirkus Cirkör och kulturskolan, erbjuda elever på kulturskolan att ta del av öppna cirkusrepetitioner.

Borås stadsteater deltar i projektet Cirkus i Väst och utvecklar samarbetet med Cirkus Cirkör i syfte att utveckla kompetenser och arbetssätt inom cirkusområdet. Verksamheten ska fortsätta påbörjat samarbete med Cirkus Cirkör genom produktionen Knitting Peace. I samband med föreställningen kommer verksamheten och Textilmuseet tillsammans med Cirkus Cirkör och FUKs hemslöjds konsulenter genomföra ett stickupprop där boråsare bidrar med stickade alster till en större utställning som kommer att visas på Textilmuseet och i teaterns foajé. Verksamheten ska fortsätta sitt deltagande i projektet Cirkus i Väst och tillsammans med kulturskolan köpa in en cirkusföreställning till teaterns stora scen samt erbjuda elever på kulturskolan att ta del av öppna repetitioner. Verksamheten bidrar även till viss del med pedagogisk undervisning i cirkus på kulturskolan. Verksamheten ska integrera mer nycirkusteknik i repertoaren och säkerställa att teatern har hög cirkuskompetens inom tekniken.

Riksteatern Väst

Riksteatern Väst arbetar med att främja cirkus i Västra Götaland. Uppdraget är att förbättra arrangörernas möjligheter att arrangera cirkus och utövares möjligheter att turnera.

Riksteatern Västs arbete sker i samverkan med Cirkus i Väst, Cirkuskonsulenterna på FKU och Cirkusflätan. Cirkus i Väst är en resurs för arbete, produktion, fortbildning, kreativa residens och utveckling av samtida cirkus i regionen. Cirkusflätan är ett treårigt projekt mellan VGR, Region Stockholm och Region Östergötland i syfte att stärka cirkusen.

1.5 Musik

1.5.1 GN: Bidra till musikkivets professionalisering genom att förstärka regionala stödfunktioner och möta behov av kompetensutveckling inom projektledning, internationalisering och konstnärlig utveckling.

Strategiområdet Gynna nyskapande

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU): Musiknoder och musikresidens

FKU bidrar till ett levande musik- och kulturliv på platser i Västra Götaland i så kallade musiknoder. En musiknod är en plattform som erbjuder möjlighet att skapa och uppleva på en mängd olika sätt. Den bidrar därmed till konstnärlig utveckling och ökad mångfald. På en musiknod arrangeras residens, community-arbete, nätverk och projekt/partnerskap i samarbete med konstnärer, kommun, näringsliv, utbildning, föreningsliv och invånare. Initiativet kan komma från en ort, en konstnär, en arrangör, en producent, förening eller någon annan som vill skapa något inom musik och övriga kulturfältet, som kan leda till ett större engagemang på en plats.

Musiknod Koster började 2019 med ett residens under evenemangen Kulturhöst på Koster som arrangerades i samarbete med Kosters Samhällsförening. Under 2020 utökades samarbetet med fler kommuner och med internationella och nationella nätverk. Konst- och Musikfest nummer två ägde rum den 30–31 oktober. Ett annat initiativ var Kulturfönstret, en genreöverskridande kurs för unga musiker mellan 13 och 25 år. I samband med det växte projektet med Konstnärsnämndens Internationella Musikresidens. Inom populärmusikområdet fick indie-trion CHIVVY från Göteborg ett residens hösten 2021.

Ett folkmusikresidens genomfördes på Fengersfors Bruk i Dalsland under september 2021, i samarbete med Not Quite. Folkmusikresidenset 2021 tilldelas duon Aigua.

Folkmusikresidenset fick sällskap av ett slöjddresidens, där temat för slöjdaren var "ljud" och där deltagarna från båda residens uppmanas till möten och samverkan.

Musiker inom hardrock, punk och metal kunde ansöka för ett residens på Kroppefjäll i Dalsland 2021. Residenset tilldelades avant garde-metalband Maulén.

Ett residens inom jazz och improvisation med Emil Brandqvist Trio ägde rum i Vänersborg 2-11 april 2021. Residenset genomfördes i samarbete med Vänersborgs kommun – Vänersborg Jazz Academy och Vänersborgs Museum.

FKU har ett avtal med Konstnärsnämnden för att driva Konstnärsnämndens Internationella Musikresidens i Västra Götaland. Dessa residens utlyses inte, utan förvaltningen ger förslag på möjliga residensmusiker i samråd med en referensgrupp. Antagningsbeslut tas sedan av Konstnärsnämndens konstnärliga råd.

I Bottnaviken pågår ett konstprojekt där arbetet ingår i ett kultursystem. Målet är nu att utvidga detta konstprojekt även till musikområdet.

Forvaltning för kulturutvecklings samarbetspartner

FKU har en främjande roll för att stärka musiklivet i regionen och samarbete med olika partnerorganisationer, så att ännu fler kan ta del av musikutbudet i regionen. FKU är en plattform för fem nätverk för musikarrangörer: Kammarmusik i Väst, Blues i Väst, Nätverket Jazz, Nätverket Folk- och världsmusik, Nätverket populärmusik.

Körcentrum Väst

Körcentrum Väst finns för att stärka och utveckla körlivet i VGR och öka intresset för sång. Verksamheten baseras på samarbete och samverkan regionalt, nationellt och internationellt. Körcentrum Väst är en del av Förvaltning för kulturutveckling. Från 2020 ingår Körcentrum i ett stort nationellt samarbete med Musikaliska Akademien och Regional Musik i Sverige där fokus ligger på att åter ge de små barnen rätt till sång på förskolan. Hösten 2021 genomförs ett pilotprojekt inom ramen för det nationella projektet Rösträtt - sång på förskolan, där alla förskolor i Västra Götaland har möjlighet att delta. Göteborgs och Borås 400-årsjubileum har Körcentrum varit konsulterande och arbetat fram olika former av körevenemang i samverkan med lokala körer 2021.

Westside Music Sweden

Westside Music Sweden stödjer sedan 2019 artister och mindre bolag inom pop/rocksektorn genom att öka deras exponering och skapa intäkter och möjligheter till yrkesverksamhet. WMS ska ständigt hitta nya ingångar till marknader för musiklivet från Västra Götaland, alltså främja regionens musikexport. Aktiviteterna drivs inom fyra områden; exponering genom live konserter och evenemang, en mediaavdelning som marknadsför nya produktioner, release av skivor utomlands, och festivalen Viva Sounds.

Knutpunkt

Knutpunkt är ett arrangörsnätverk som bedrivs inom ramen för organisationen Göteborg Artist Center (GAC). Knutpunkt arbetar för hållbara turnéstrukturer, arrangörmöten och kompetensutveckling för Västra Götalands musikarrangörer med huvudsaklig inriktning jazz- och improvisationsmusik. Knutpunkt har arbetat på ett lyhört sätt och möter musikarrangörernas efterfrågan.

Blåsmusik i Väst

Under senhösten 2020 bildades Blåsmusik i Väst ekonomisk förening (BiV) med målsättningen att i överta huvudmannskapet för Göteborgs Wind Orchestra. Från och med

2021 är BiV mottagare av verksamhetsstöd från både regionen och Göteborgs Stad. Hösten 2021 är den nya organisationen etablerad och har föreställningar och skolkonserterna kommit igång.

GWO ingår i Nätverket för professionell blåsmusik i Sverige, där de nio största professionella blåsenssemblerna ingår, bildades på initiativ av Kungl. Musikaliska Akademien 2016 i syfte att genom samarbete stärka blåsmusiken som konstform och lyfta dess roll i kulturlivets ekosystem. GWO samarbetar med bland annat Högskolan för scen och musik.

Kulturakademin

Kulturakademins kursverksamhet inom musik, scenkonst och audiovisuella medier bygger på sektorns efterfrågan och behov av kompetensutveckling. Efterfrågan och aktualitet säkerställs genom styrelsens branschråd som består av representanter från kulturinstitutioner, fackförbund, arbetsgivarorganisationer, centrubildningar, fria grupper, forskning, näringsliv samt akademin.

1.5.2 VD + GN Stödja digitalisering och teknisk innovation inom musikfältet, både för att bredda tillgången till musik och för den konstnärliga utvecklingen

Strategiområdena Vidga deltagandet, Gynna nyskapandet och Nyttja tekniken.

Göteborgs symfoniker

Under pandemin har Göteborgs symfoniker vidareutvecklat och utökat utbudet på sitt digitala konserthus, GSoplay. Där streamades högkvalitativa konserter live och on-demand – gratis och enkelt tillgängligt för alla. I kölvattnet av att det digitala konserthuset gått från att vara ett komplement till att bli vår huvudkanal, har nya kreativa format och användningsområden utvecklats. Två höjdpunkter är Göteborgs Symfonikers digitala Nationaldagskonsert med Tomas von Brömssen och det digitala musiklägret för barn och unga Side by Side: Digital.

Antalet visningar via GSoplay har ökat från 3,5 miljoner (2019) till 4,2 miljoner (2020). GSoplay har länge varit ett fönster framförallt mot en internationell publik. Under 2020 växte publiken, samtidigt som en nationell och regional publik tillkom. I jämförelse med besökarna på plats i Konserthuset är också publiken på GSoplay något yngre. Det bådär gott för tillväxten och det fortsatta intresset för den klassiska musiken, men det ställer också höga krav att vara en aktiv aktör som kan bibehålla sin attraktivitet i konkurrens med giganter som Netflix och Spotify, men också en allt mer förtätad marknad inom streaming av klassisk musik.

1.5.3 GN: Grundlägga goda förutsättningar för nya generationer av musiker genom att tydligare knyta samman kretsloppet mellan basutbildning, vidareutbildning och talangutveckling

Strategiområdet Gynna nyskapande

Göteborgs symfoniker

Sedan 2020 är Göteborgs Symfoniker huvudman för Vägus, Västra Götalands ungdomssymfoniker med dirigent Simon Phipps. Vägus är både en kursverksamhet och en orkester där runt ett 70-tal ungdomar ingår. Varje år genomförs två turnéer i regionen som föregås av repetitioner i internatformat. Utöver det görs plats för andra former av tillfälliga uppdrag och projekt i skolföreställningar, konserter eller som invigning på Side by Side. För att inkludera och arbeta med förebildning är musiker från Göteborgs Symfoniker delaktiga som coacher och håller även i stämrepen inför konserter med Vägus.

Göteborgs Symfoniker har ett stabilt samarbete med kulturskolorna i regionen och kulturskolelever får möjlighet att delta i tillfälliga orkestrar under semestern. Man samarbetar också med Högsolan för Scen och Musik. University of Gothenburg Symphony Orchestra, UGSO, gör bland annat ett återkommande gästspel under vårsäsongen. Som en förlängning av det fleråriga samarbetet runt Polstjärnepriset är Göteborgs Symfoniker en av medlemmarna i Nationellt Centrum för Musiktalanger (NCM). Tillsammans med Vänersborgs kommun genomförs årligen Polstjärnepriset och Polstjärnekursen och då nås de mest ambitiösa unga musikerna och talangerna i Sverige.

Fortbildningsprogrammet för unga dirigenter pågår nu 2021 och är ett viktigt steg i ambitionen att skapa ett ekosystem där musiker och korister kan växa och utvecklas. I samarbete med det norska initiativet med samma ambition, Dirigentløftet arrangerade Göteborgs Symfoniker en kurs för sex utvalda unga dirigenter med musikutbildning bakom sig och med spirande förmåga och ambition som dirigent.

Vara konserthus

Vara konserthus har sedan 2020 ett mentorskapsprogram tillsammans med ungdomsstorbandet Next Generation Big Band, detta som en del av mentorsprogrammet Jämställt Storband tillsammans med Gotlandsmusiken och Norrbottensmusiken. 2020 arbetade unga musikskapare med Bohuslän Big Band då kompositionsstudenter från Kungliga Musikhögskolan i Stockholm fick utveckla sina nyskrivna verk tillsammans med storbandet. I tillägg till detta har Bohuslän Big Band ett återkommande projekt Up & Coming där unga jazztalanger möter Bohuslän Big Band. I samband med konserterna släpptes även en skiva 2020 med förgående års jazztalanger – Up & Coming Jazz Talents 2019. 2021 släpptes skivan med upplagan 2020.

Vara konserthus samarbetar med Kulturskolorna i och runt Vara samt Mölndal (BBB) och Högsolan för Scen och musik. Dessutom samarbetas med VÄGUS. För 2021 planeras ett samarbete med Nationellt Center för musiktalanger, ett folkmusikläger för unga och ett omfattande konsertprojekt där konserthuset bjuder in unga med och utan funktionsvariationer som tillsammans med professionella utövare med och utan funktionsvariationer skapa en föreställning.

KulturUngdom

KulturUngdom stöttar unga artister, band och arrangörer i hela Västra Götaland, både ekonomiskt genom K-pengar, men också genom musiktävling Imagine, projekt och nätverkskontakter. Under pandemin har KulturUngdom nyttjat digitala möjligheter:

- K-Stream - Fem streamade konserter med 14 band som också blivit ett videomaterial som ger banden möjligheter att sprida sin musik.
- Inspelningar på Nacksving studios. Sex band spelades in och visades på den digitala festival som sker våren 2021 inom det europeiska nätverk Excite (Exchange of International Talent in Europe)
- Fortsatt stöd till lokala spelställen i Västra Götaland som klubb Undergrunden i Borås, Beardmen i Skövde och Uddevallakassetten i Uddevalla.
- Imagine 2020 hade under våren fyra deltävlingar. Planer för en digital regionfinal var långt framskridna när det blev omöjliggjorda på grund av pandemirestriktionerna. Det fanns hopp om att genomföra ett Music camp, men även det fick ställas in.
- Imagine 2021 genomfördes med regionfinalen som filmades i Uddevalla på Folkets Hus och streamades den 7 maj. Sex akter levererade otroligt bra spelningar. Mariam Aziz tog hem förstapriset och Parkdale fick andrapriset. Riksfinalen ägde rum i Gislaved den 14-15 maj.
- Imagine Sverige har under året arbetat med att utveckla konceptet för att anpassa tävlingen till nya trender. Deltagarantalet minskar i hela landet, nya former prövas och Kulturungdoms projektledare för Imagine deltar i den nationella styrgrupp som fått i uppdrag av RMS (Regionmusiken i Sverige) att arbeta med utvecklingen av Imagine.

Trender i musiklivet

Utförandet är i förändring – deltagande band på Imaginetävlingen och även på UKM-festivaler har minskat. Intresset för musiktävling verkar överhuvudtaget mindre och det gäller hela landet. KulturUngdom tror dock att det går att finna nya vägar till att fånga upp ungas musikintresse. Music Camps är uppskattade. Senaste anmälningen visade att en fjärdedel av akterna var band, resterande tre fjärdedelar var soloakter. Artister/band gör idag i större utsträckning mycket hemma och utbildar sig själva till exempel via Youtube. De skapar sina egna möjligheter. Många exponerar sin musik på musikvideos, men de flesta artister/band som spelar in på egen hand vill ju i slutändan stå på scen. Trots att antal band minskar, märks att band och musikartister i högre grad stannar i Västsverige. Westside Music Sweden kan ha gett en effekt genom att ha skapat ett nätverk där skivbolag, management, studios, arrangörer och andra aktörer hör varandra lättare.

2. Gestaltad livsmiljö

2.1 UK: Utveckla inkluderande arbetsmetoder och stärka interkommunal samverkan som bidrar till delaktighet och hållbara livsmiljöer i hela Västra Götaland

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Se nästa prioritering.

2.2 UK: Samordna rådgivning och resurser kring offentlig konstnärlig gestaltning för att i samarbete med kommunerna göra de offentliga miljöerna till mötesplatser för alla invånare

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU är en resurs för kommuner och andra aktörer i deras arbete med den gestaltade livsmiljön. Dialog har inletts med kommuner, Länsstyrelse och universitet i länet om hur det framtida arbetet ska formas och vilken roll Västra Götalandsregionen (VGR) och Kulturutveckling kan ta. Under 2022 ska kulturutveckling samordna de interna kompetenser som kan bidra inom gestaltad livsmiljö och etablera arbetssätt för en samordnad rådgivning till kommuner. Boverket efterfrågar förvaltningens medverkan i planering av insatser för genomförande 2022 i syfte att manifestera politikområdet. För att få genomslag för frågorna är samverkan mellan politikområden och olika offentliga och privata aktörer en förutsättning.

Dynamo Väst

FKU och Chalmers samordnar Dynamo Väst, som är ett nätverk av organisationer och verksamheter inom gestaltad livsmiljö inom Västra Götaland. Nätverket är initierat av Chalmers, Göteborgs stad, Göteborgs universitet, Länsstyrelsen Västra Götaland, Urban Futures och VGR. Nätverket har tre ben. Dels kunskapsbildning där forskningen kring gestaltad livsmiljö initieras, publiceras och diskuteras. Dels kompetensutveckling där nätverket verkar för att öka kompetensen inom gestaltad livsmiljö i hela regionen. Och slutligen publik verksamhet för att nå ut och skapa delaktighet. Dynamo Väst agerar via befintliga kanaler och mötesplatser inom ramen för Västra Götaland.

Skövdes konstmuseum

Konstmuseet är sedan 2021 delaktigt i arbetet med en ny stadsdel som planeras i Skövde, Mariesjö. Stadsdelen ska ge boende åt 4000 personer plus arbetsplatser och service. Konsten har aldrig tidigare bjudits in i ett så stort och omfattande arbete kring gestaltning, här finns stora möjligheter att etablera nya regelverk och arbetssätt kring gestaltad livsmiljö i Skövde. Projektet har för avsikt att vara i framkant och ”vara modern även om

10-15 år” Konsten går här in både utifrån fackkunskap och i en samhällsreflekterande tvärssektoriell egenskap. Arbetet kommer att pågå intensivt under första halvåret 2021 för att ta fram styrdokument. Implementering och bygge kommer pågå till 2040.

I sammanhanget är värt att kommentera Skövde kommuns brist på riktlinjer och strategi kring konstnärlig gestaltning. Under uppdragsperioden har stora förändringar skett gällande konst i det offentliga rummet. I kommunen finns en fond, Egnells fond, som exklusivt hanterar gestaltungsärenden. Fonden är inte kommunala medel utan ett resultat av en donation på 1930-talet, medel från fonden kan endast äskas av konstenheten och med tilldelning ges utifrån politiskt beslut. I kommunen finns alltså inga ”fria” konstpengar. Som tillägg till detta står i fondens regelverk att medel ska tilldelas för Skövde stads förskönande, det innebär alltså att inga pengar finns för gestaltning i kommunen utanför tätorten. Detta har tidigare kompletterat en praxis kring kommunal nybyggnation med två fasta belopp baserade på byggprojektets storlek. Större projekt 500 tkr och mindre 300 tkr. I samband med omfattande effektiviseringar 2019 till följd av obalans i befolkningsdemografien upphörde denna praxis att gälla. Kulturavdelningen jobbar givetvis med att få till en förändring och har i det arbetet med sig kultur- och fritidsnämnden men konstenheten ser med stor oro på förutsättningarna för en god gestaltad livsmiljö under kommande uppdragsperiod.

Borås konstmuseum

I Borås konstmuseums uppdrag ingår arbetet med gestaltad livsmiljö, offentlig konst samt konstuppdrag vid ny- och ombyggnation såväl inom- som utomhus. Borås Konstmuseum arbetar aktivt för att tillgängliggöra den offentliga konsten, för att hitta nya ingångar samt perspektiv för att lyfta och gestalta samlingen. Extra resurser till konstmuseet har gjort det möjligt att skapa en ny tjänst som Intendent för offentlig konst, genom den nya tjänsten möjliggörs en större utveckling av det strategiska arbetet i det offentliga rummet.

2.3 VD: Öka invånarnas egenmakt och engagemang för en hållbar livsstil genom pilotprojekt, att främja interkulturell dialog och deltagande samt inspirera till förändrade konsumtionsmönster

Strategiområdet Vidga deltagande

"Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om" är en kraftsamling för klimatkrisen som drivs av VGR och Länsstyrelsen i Västra Götalands län, i samverkan med många andra aktörer. Alla verksamheter med ett långsiktigt uppdrag har som mål att bidra till regional utveckling och till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Kulturplanen nämner att Folkbildningen har en viktig uppgift i att bidra till målet. Studieförbundet kommer 2021 – 2023 genomföra flera åtgärder och satsningar i hela regionen, bland annat utbildningar, föreläsningar, event och workshop.

Nätverket Form och Folk är ett samarbete mellan Textilmuseet, Konsthantverkcentrum och FKU inom design och hantverk som arbetar med prioriteringen. Se: Bild och form,

prioritering Utveckla Västra Götaland som kunskapsnav för design, mode och konsthantverk.

3. Bild och form

3.1 De viktigaste insatserna utanför ramen för prioriteringar

KulturUngdom: Ung Kultur Möts

KulturUngdom är arrangör för Ung Kultur Möts (UKM) i samarbete med vårdkommuner. UKM består av lokala festivaler, en årlig regionfestival och en årlig riksfestival. De är arrangerade av ungdomar, för unga kreatörer och arrangörer (från 13 år) som sysslar med någon form av kultur. Festivalen är inte en tävling utan mer av en mötesplats. Dock sker ett urval då vissa går vidare till region- och riksfestivalen.

Den regionala festivalen 2020 fick på grund av pandemin en semidigital lösning, med tre lokala festivalplatser i Munkedal, Tanum och Mellerud där unga från hela regionen kunde delta fysiskt samt livestreams. Festivalen omfattade bland annat slöjdworkshops, föreläsningar och inspelningar där ungdomar presenterade sina scenkonst- eller konstprojekt. UKM Regionfestival 2021 ägde rum i Åmåls kulturhus och hölls helt digitalt 28-30 maj. Regionfestivalen 2022 är planerad för den 21-22 maj i Åmål.

Border Art by UKM är en kreativ mötesplats av, med och för unga 13-25 år som genomfördes digitalt för första gången 18-20 november 2020. Den 12 - 14 november 2021 genomfördes BorderArt by UKM tillsammans med Värmland och Viken i Norge. Förhoppningen är att göra samarbetet mellan de tre regionerna permanent och göra BorderArt by UKM till ett återkommande camp.

Eftergymnasiala konstutbildningar

VÅGA är en årlig utbildningsmessa för konst- och kulturutbildningarna i Västra Götaland. Under VÅGA-veckan samarbetar FKU, Kulturhuset Blå Stället, Dômen konstskola, Tillskärarakademin i Göteborg, Stenebyskolan, KV Konstskola, Göteborgs Konstskola, Gerlesborgsskolan, HDK-Valand - Högskolan för konst och design, Textilhögskolan i Borås, Art College och Kulturverkstan.

3.2 GN: Stärka Västra Götaland som arena för produktion av och möten med samtida bild- och formkonst genom höjd MU-ersättning, kompetensutveckling, residens och satsningar på offentlig konst

Strategiområdet Gynna nyskapande

Skövdes konstmuseum

Skövdes konstmuseum har under de senaste åren utvecklat residensverksamhet som har nu blivit museets ordinarie verksamhet. Residensen har varit en drivkraft för nya uppsökande aktiviteter under namnet Konstmuseet on tour. Museet befäster förlagsverksamhet och kommer fortsättningsvis göra kataloger till större utställningar och som man också förlänger utställningstiden på. Detta ger konstnären ett större utställningsvärde och museet bättre möjlighet att nå publik och utveckla pedagogik på ett mer mångfacetterat vis.

Under 2020 har museet utvecklat utställningsturnéer. En utställningsturné med Anna Sjödahl med 96 verk från konstmuseets samling på Mjellby konstmuseum, Uppsala konstmuseum och Norrköpings konstmuseum. Turnén avslutas i Skövde sommaren 2022. Utom Husen är ett samarbete med Stockholms kvinnohistoriska, där ett performativt verk kommer produceras och genomföras i Skövde med digital spridning.

I år påbörjar Skövdes konstmuseum en utställningsturné av konstnären Christine Waller på Tomelilla konsthall, Vara kommun och Luleå Konsthall. Utställningen kommer finnas tillgänglig för utlån permanent.

Nordiska akvarellmuseet

I Akvarellmuseets uppdrag ingår att stimulera till möten mellan konstnärer och till konstnärlig och kreativ utveckling. Här spelar museets fem gästateljéer en viktig roll. De används för konstnärliga och konstvetenskapliga forsknings- och utvecklingsprojekt och är tillgängliga för konstnärer som har fått ett 7dagar-stipendiet. Under 2020 and 2021 fick 13 konstnärer möjlighet till en veckas gratis vistelse i en av gästateljéerna. Stipendiet har varje år drygt hundra sökande och breddar museets kontaktytor med konstnärer inom olika konstarter i Sverige och utomlands. Under våren 2020 skapade den internationellt renommerade konstnären Jongsuk Yoon monumentala väggmålningar i den största utställningssalen.

Borås konstmuseum

Den största satsningen som museet gör är Borås Internationella Skulpturbiennial, som gett stora avtryck såväl regionalt som nationellt. Borås profilerar sig som skulpturstad och skulpturbeståndet utökas kontinuerligt. Borås Stad har tillskjutit extra medel för en större satsning under 400-års firandet 2021. Biennalen pågick mellan 29 maj och 26 september 2021 och kuraterades av Stockholmsbaserade Ulrika Flink och Londonbaserade Amanprit Sandhu. Konstverk av totalt 25 svenska och internationella konstnärer upplevdes på olika platser i Borås.

Borås Konstmuseum är en av fyra institutioner i landet som visar en utställning med aktuell Åke Andrén stipendiat, ett av de största konstnärsstipendierna i Sverige. Museet visade en separatutställning med konstnär Jakob Ojanen. I oktober öppnades en stor grupputställning med 25 medverkande svenska konstnärer, Generation – en spegling av 1990-talets konstscen.

Uppdraget att utveckla Lars Tunbjörks centrum i samarbete med Lars Tunbjörks Stiftelse begränsas i de nuvarande lokalerna. På uppdrag av Kommunfullmäktige/Kulturnämnden utreds förutsättningar för att bygga ett nytt "Art Center" i Borås som ska inrymma både Borås Konstmuseum och Lars Tunbjörk Center. Utredningens slutsatser blir viktiga för

framtida beslut om hur Borås måste utvecklas för att fortsatt behålla en topposition som en betydelsefull konststad.

Textilmuseet

Textilmuseet ska utvecklas till Nordens ledande museum för textil, mode, design, textil konst och industrihistoria samt innovativa textilier. Pandemin tvingade museet att ställa in planerade utställningsprojekt, men museet fick istället möjlighet att förlänga de två högkvalitativa, omskrivna och uppskattade internationella produktionerna Gianni Versace - Retrospective och Body Beautiful - Diversity on the catwalk över sommaren. Därefter installerades na Sound to Wear, ett experimentellt projekt om att även ljud är en del av mode, samt Fashion Exposed - hundra år av svensk modefotografi.

Under 2021 öppnades utställningen Craft Rituals av konstnären Aia Jüdes, som är ett tvärdisciplinärt textilt slöjdpjekt med konstnärliga uttryck i gränslandet mellan det taktila, analoga och digitala. Projektet har deltagare från Sverige, Finland och Island och för samman en grupp äldre slöjdande kvinnor med unga breakdansare, elektroniska musikinovatörer, modeskapare, programmerare och experimentella 3D-animatörer. Därutöver har Textilmuseet i samarbete med Textile Fashion Center ett residens-projekt kring 400-årsjubileet för fyra städer i Sverige. Det är ett första steg i processen för flera residens inom mode, design, innovation, hållbarhet och textilkonst i framtiden.

Röda Sten och Göteborg International Biennial for Contemporary Art (GIBCA) 2021

Röda Sten konsthall är huvudman för Göteborg International Biennial for Contemporary Art som äger rum vartannat år. Röda Sten arbetar framgångsrikt med regionalisering av GIBCA Extended. GIBCA 2021 tog sin utgångspunkt i Göteborgs 400-åriga historia. Konstnärers sätt att arbeta med alternativ historiografi och aktiv förändring stod i fokus. Biennalens dubbla titel, The Ghost Ship and the Sea Change, anspelade på biennalens önskan att ta formen av historisk utgrävningsplats och visionärt framtidsbygge på en och samma gång.

Sedan 2019 driver biennalen frågan om att Sveriges delaktighet i koloniala övergrepp bör uppmärksammas på Franska tomten i form av ett offentligt monument. Under 2020 genomfördes en rad publika diskussioner och konstnärliga interventioner utifrån denna fråga som publicerades på webbsidan www.possiblemonuments.se. Responsen från kulturlivet på GIBCA var väldigt positiv både gällande innehåll och genomförande och biennalens engagemang nämndes också i den lokala och nationella dagspressen.

Dessutom har Röda Sten konstnärresidens som producerar nya konstverk för utställningar. Detta sker i normala fall genom så kallade residensvistelser när konstnären får möjlighet att en längre tid vara på plats i Göteborg. En rad konstnärer kom också för liknande residens inför biennalen. Konstnärssamtal kommer kontinuerligt att streamas via zoom eller andra passande digitala kanaler.

Barn och unga liksom konst- och kulturintresserade är viktiga målgrupper för Röda Sten Konsthall. Ungdomsgrupper på tisdagar och onsdagar kommer att arbeta kontinuerligt med digitala träffar, hemövningar och utomhusverksamhet. Varannan vecka skapar deltagarna egen konst med utgångspunkt i studiebesöken.

Kulturakademin

Kulturakademin har utvidgat kursverksamheten till bild- och formområdet under pandemin.

MU-avtal

VGR har beviljat extra medel till museerna med ett långsiktigt uppdrag som inte har medverkande- och utställningsersättning (MU-ersättning) integrerad i ordinarie budget för konstutställningsverksamhet, till exempel Västergötlands museum. Alla museer och konsthall med ett långsiktigt uppdrag inom bild och form tillämpar MU-avtalets tariffer för såväl utställningsersättning som medverkansersättning. Det är oklart om tarifferna är höjda under perioden 2020 – 2023. Det är också oklart i vilken utsträckning medverkansersättning betalas ut i de fall där konstnären producerar ny konst för en utställning.

Verksamhetsstöd till eftergymnasiala konstutbildningar, konstnärsverkstäder och centrumbildningar.

De eftergymnasiala konstutbildningarna, konstnärsverkstäderna och centrumbildningarna får regionalt verksamhetsstöd och är viktiga aktörer inom den här prioriteringen. Den här rapporten är dock avgränsad till verksamheter med ett långsiktigt uppdrag. Det gäller också Fastighetsnämndens konstenhet som förvaltar Västra Götalandsregionens konstsamling.

3.3 UK: Utveckla Västra Götaland som kunskapsnav för design, mode och konsthantverk i samarbete med Röhsska museet, Textilmuseet, Rörstrand museum och andra aktörer

Strategiområde Utveckla kapaciteter

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU prioriterar i sin detaljbudget för 2022 att man som regional samordningsaktör ska bidra till att Västra Götaland vidareutvecklas som kunskapsnav för design, mode och konsthantverk, i samarbete med relevanta aktörer på området. FKU:s konsulenter är med i olika nätverk inom samtida konst, arkitektur, form och design, exempelvis Konstnärernas riksorganisation, Konstkonsulenterna i Sverige, Arkis – nätverk för arkitektur i skolan, Regional referensgrupp för konstpedagogik och förmedling, Nätverk för arkitektur- och designkonsulenter, Nätverket Konsthallar och Nätverk för gestaltad livsmiljö Dynamo Väst.

Textilmuseet

Textilmuseet är ett ledande museum inom textil och en viktig del av Textile Fashion Center i Borås. Museet är en mötesplats för alla som vill uppleva textil i olika former – mode och design, hållbar utveckling och innovation såväl som industrihistoria. Textilmuseet inspirerar till att skapa, utforska och uppleva genom utställningar och

program som vidgar textilbegreppet i en miljö som lever och andas textil. Textilmuseet har startat arbetet med designnoder, ett nytt regionalt uppdrag, för att utveckla Västra Götaland som kunskapsnav för design, mode och konsthantverk i samarbete med andra aktörer.

Syftet blir att skapa ett sammanhang för samarbete, produkter och möten för regionens aktörer, såväl branschutövare som individer, med intresse i form- och designscenen. Ett exempel är nätverket Folk och Form som består av Textilmuseet, Konsthantverkcentrum och FKU.

Folk och Form har en nystartad arbetsgrupp och planerar och genomför en regional samtalsturné med olika design-kluster som värdar. Dessa diskussioner ska ge en kartbild över det regionala design-landskapet med fokus på vilka frågor som intresserar designbranschen lokalt och regionalt. Folk och Form ska även utveckla ett antal produkter eller tjänster som efterfrågas av utövarna, till exempel utställning eller open-call-uppdrag. Dessutom ska nätverket öka närvaron på sociala medier för att synliggöra form och design och inspirera till nyskapande, cirkulär ekonomi och en hållbar livsstil.

3.4 VD + NT: Förbättra invånarnas möte med bild- och formkonsten genom utveckling av pedagogik och digitala gränssnitt

Strategiområdena Vidga deltagandet och Nyttja tekniken

FKU

FUKs har tagit fram Vad är grejen med design? – En handbok för nyfikna. Handboken skrevs av Sanna Svanberg på uppdrag av och i samarbete med Linn Gall, konsulent samtida konst, arkitektur, form och design vid FKU.

Handboken tar upp exempel på design i vår samtid, men ger också historiska berättelser för att ge ett sammanhang om hur då och nu kan hänga ihop. Till varje avsnitt finns frågor som kan vara ett personligt stöd i att fortsätta reflektera och tänka kring design och dess roll i vår samtid. Handboken är den tredje i serien av handböcker med fokus på ett enkelt och pedagogiskt sätt att ge nycklar och skapa ingångar till olika konstarter.

Nätverk för arkitektur- och designpedagoger

FKU och Göteborgs stad samordnar tillsammans ett nätverk som består av arkitektur- och designpedagoger. Det är arkitekter och designers med kompetens att ha en dialog om den byggda miljön och involvera barn och unga i designprocessen.

Nätverket träffas vid flera tillfällen varje år. Vid dessa träffar får deltagarna möjlighet att dela sina erfarenheter från genomförda projekt, öka sina kunskaper om olika metoder och diskutera aktuella frågor inom fältet.

FKU har arbetat fram metoder inom arkitekturpedagogik för delaktighet när barn och unga är med i utvecklingsprocesser, till exempel metoden REBUS, Arkitekturboxen, trygghetsvandringar.

Bohusläns museum

Bohusläns museum är en angelägen arena för det lokala och regionala kulturlivet med en inkluderande pedagogik. 2022 ska museet fortsätta att stärka sin roll som angelägen aktör inom samtidskonsten genom att fortsätta arbeta med frågor kring teman som utforskar frågor om identitet, mellanförskap (mellan utanförskap och integration) och dess koppling till minnen och platser.

Nordiska akvarellmuseet

Nordiska akvarellmuseet har en välutvecklad pedagogisk verksamhet, som ingår i basverksamheten och genomförs i nära samarbete med skolan. I samband med varje utställning erbjuds lärarvisningar och en tryckt handledning följer alltid med skolbesöket, så att lärare och elever kan fortsätta arbeta utifrån utställningen efter besöket.

Akvarellmuseet strävar ständigt efter utveckling och lärande inom konstpedagogiken och ingår i samarbeten för att stärka konstpedagogikens roll och vikt i skolan och ytterst läroplanen. Inom det nordiska nätverket SAKS (studier av konstnärligt seende) drivs frågan i förvaltningar och universitet. Inom den kommunala samverkansgruppen SURR (samverkansgruppen för barn-och ungdomskultur), numera BIS (Barnkultur i samverkan) medverkar konstpedagoger för planering och insatser.

Konstnärsledda kurser, konstskola för barn och kurser för vuxna och barn tillsammans genomförs regelbundet. Under 2020 begränsades antalet fysiska kurser, men under året har kursutbudet breddats med digital konstpedagogik.

Under pandemin har de sociala medierna även blivit den huvudsakliga kanalen för museets publika och förmedlande arbete. På Youtube har man tagit fram nya, avgränsade webbserier Öppen verkstad, GÖR/DO och OUTDOORS. Dessutom nytt material till den redan befintliga serien SEASONS. Museets utställningsdokumentationer och serien Ateljé 5 fortsätter att locka tittare. På Facebook och YouTube har museet arbetat aktivt med nya former för guidningar och Instagram har varit en viktig kanal för kommunikation med besökarna.

Inom projektet Liquid Fiction skapade åtta konstnärer från olika delar av Norden och världen digitala konstverk för plattformen Liquid Fiction. För flera av konstnärerna en ny form av konstverk. <https://liquid-fiction.space/>

Röda Sten

Barn och unga liksom konst- och kulturintresserade är viktiga målgrupper för Röda Sten Konsthall. Konstnärssamtal kommer kontinuerligt att streamas via zoom eller andra passande digitala kanaler. Genom digital streaming har dessa samtal potential att nå intresserade på fler platser än lokalt i Göteborg som annars är fallet. Intervjufilmer med konstnärer görs inför varje utställning och delas på sociala medier och via vimeo-kanalen Röda Sten Konsthall TV. Visningar av utställningarna utförda av kuratorer och pedagoger kommer att filmas och streamas digitalt via exempelvis Facebook. Ungdomsgrupper på tisdagar och onsdagar kommer att arbeta kontinuerligt med digitala träffar, hemövningar och utomhusverksamhet.

Skövdes konstmuseum

Med coronapandemin har också digitaliseringsarbetet fått en rejäl knuff framåt och under året har både lyckade och misslyckade försök hjälpt oss att hitta former för digital kommunikation som kommer fortsätta långt efter borttagna restriktioner. Museet kommer aldrig igen bli helt analogt eller fysiskt, det kommer att vara bådadera. I Skövde står kommunen inför åldersrelaterade demografiska utmaningar vilket leder till mycket tal om effektiviseringar. På kulturavdelningen och konstenheten har detta bidragit till en offensiv för att stärka kulturens position och status med det tydliga målet att stärka samarbete i framtidsplanering, höja kulturbudget och stärka förståelsen av kulturens värde i kommunal verksamhet och gestaltad livsmiljö.

Borås konstmuseum

Under våren satsade museet på att nå ut genom olika digitala projekt, bland annat genom tidsdokumentet och mobilfilmserien Kultur under Covid 19, som hade premiär online i början av maj. Serien lyfter hur 15 medverkande kulturarbetare och konstnärer från hela Sverige upplevde våren 2020. Projektet kuraterades av konstnärerna Lena Mattsson och Ola Åstrand. Borås Konstmuseum var först ut med att göra ett tidsdokument om situationen under pandemin och projektet fick därför mycket uppmärksamhet i riksmidia, bland annat två gånger i P1 Kulturnytt, Dagens Nyheter, Aftonbladet med flera. Museet arbetar kontinuerligt med civilsamhället i olika samarbetsprojekt. Museets pedagoger håller kontinuerligt workshops i Kulturhuset Hässleholmen. Genom Fokis (Folkbildning och kultur i samverkan) har museet fördjupat samarbetet med folkhögskolor i området, med ökat medskapande och inkludering som mål. Borås Konstmuseum har ett nära samarbete med GIBCA och en dialog förs kring kommande biennial om utveckling av samarbete. Samverkan har även påbörjats med orterna Vårgårda och Bollebygd under konceptet ”Moving out” inför biennalen 2021.

Dalslands konstmuseum

Museet har under 2020 etablerat ett samarbete med kulturskolan i Mellerud, som snabbt gav frukt då en ansökan till Statens kulturråd om en museipedagog beviljades. Planen var att under 2021 erbjuda skolelever möjligheten att besöka museet och även arbeta med bild och form med underlag från museets utställningar. För museet är det ett pilotprojekt för att i en förlängning kunna få möjlighet att anställa en museipedagog.

4. Slöjd och hantverk

4.1 UK: Främja formgivning, slöjd och hantverk genom samverkan mellan utövare, intresseorganisationer, företag och forskning samt genom att matcha hantverkskunnande med industrins och besöksnäringens behov

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

SPOK (Samtida produktion och konsumtion)

SPOK (Samtida produktion och konsumtion), en plattform för design som syftar till att samla och sprida kunskap om lokala tillverkningsmöjligheter, från slöjd till industri. SPOK Västra Götaland drivs av Dacapo Mariestad/Artifex och Svensk Form Väst i samarbete med FKU. Projektet har under 2021 matchat designaktörer med lokala tillverkningsföretag för att stimulera entreprenörskap och hållbar produktion inom designområdet i Västra Götaland. Ett femtiotal företag är med i satsningen, fördelade över hela territoriet. Projektet löper vidare under 2022 i samverkan med Förvaltningen för kulturutveckling.

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU har fortsatt samverka med bland annat företagarföreningen Hållbara Hem och Hantverkslaboratoriet kring hantverk och byggnadsvård för att främja kunskap och vidgade nätverk.

FKU:s hemslöjds konsulenter arbetar för slöjden på alla nivåer och erbjuder både rådgivning, fortbildning, kurser, utställningar och andra aktiviteter. Men också process- och utvecklingsstöd, nätverk och kontakter inom slöjdområdet. Med besöksmålet Slöjd & Byggnadsvård på Nääs i Floda har FKU ett ämnesbibliotek, utställningslokal och butik för just slöjd och byggnadsvård. Här anordnas också flera kurser.

Hantverkslaboratoriet

Hantverkslaboratoriet arbetar med att undersöka möjligheterna för skogsindustrin att tillhandahålla virke för hållbart byggande inom kulturarvssektorn, men även vad gäller nybyggnation med traditionella metoder. Hela kulturmiljövårdssektorn och däribland FKU, de regionala museerna, hembygdsrörelsen arbetar för ett bevarande av det redan byggda, det mest hållbara perspektivet i samhällbyggnadssektorn. Slöjd- och byggnadsvård (FKU) erbjuder kursverksamhet, utställningar och information till allmänheten om ett hållbart byggande och byggnadsvård.

4.2 GN + ÖI: Utveckla natur- och kulturarvsresidens inom slöjd, bygghantverk och kulturmiljövård för att främja forskning, utveckling, internationella och interkulturella utbyten och lärande

Strategiområdena Gynna nyskapande och Öka internationaliseringen

FKU

FKU har prioriterat att utveckla den här residensen i sin detaljbudget för 2022. Med Not Quite i Fengersfors genomfördes ett kombinerat folkmusik- och slöjddresidens som utmynnade i en festival med kulturarvet Nössemarkspipan i fokus 2021. Likaså finns samarbete med Kulturbruket på Dal och Mellerud.

Hantverkslaboratoriet

Hantverkslaboratoriet deltar sedan 2021 med 21 andra europeiska partners i Erasmus + projektet CHARTER - Cultural heritage action to refine training, education and roles, som leds av Barcelona universitet. Projektet syftar till att beskriva kulturarvssektorn i Europa. Det planeras pågå i 4 år och ska kartlägga samt beskriva vad sektorn består av för

kompetenser och professioner, hur kompetensbehovet inom hållbarhet och digitalisering ska mötas samt hur stor sektorn är i ekonomiska termer. Hantverkslaboratoriet ansvarar för en så kallad work package för ”Sectoral and professional dynamics” där det bland annat kommer att genomföras sex regionala case studies och VGR är en av de som ska kartläggas (VGR är affiliated partner).

4.3 VD: Medverka till hållbar utveckling och interkulturell dialog genom att främja invånares, särskilt barn och ungas, intresse för slöjd, hantverk och återbruk

Strategiområdet Vidga deltagandet

KulturUngdom

KulturUngdom har en konsulent för konst, slöjd och avtryck, som har samordnat och medverkat i många aktiviteter i hela regionen bland annat:

- En veckas konstläger på Vrångholmen i Tanums kommun sommaren 2020.
- Digital konstutställning – ”Although we all know what it means” med konstnären Anna Jaroz, på extern hemsida med inbjudan till vernissage på Instagram Stories
- Lansering av slöjdkonceptet ”Slöjd Aid Kit” och publicering av en virkguide för hemmabruk under covid-restriktionerna
- En digital workshop i byggnadsvård för tjejer och ickebinära genomfördes tillsammans med ”Byggnadsvård för gäris och ickebinäris” med stor uppslutning.
- Ett digitalt residens, ”Residens hemma”, har genomförts med fokus på plats, konst och påverkan. Det innehöll workshop, konstnärliga samtal, eget arbete och avslutades med digitala publikationer.

Trend:

KulturUngdom ser en efterfrågan att mötas och lära tillsammans, det gäller både rena bildkonstresidens, där unga konstnärer lär av varandra, och konstresidens med en aktivistisk och samhällelig ingång, via projektet Avtryck. Det finns stort intresse av att träffas på lika villkor och lära av varandras praktiker, istället för lärarledda workshops. Residens och camps uppskattas och det drar till sig intresserade, det ses inom flera konstformer.

Hållbarhet blir allt viktigare och angår fler och fler. Det engagerar många att ta del av workshops och tutorials som handlar om återbruk, byggnadsvård och klimatansvar. Det gäller framför allt slöjden, och inte minst det textila området.

FKU

FUKs konsulenter driver slöjdklubbar i samverkan med hemslöjdsföreningar och kulturskolor. Slöjdklubben är en plats för barn mellan 7-14 år att upptäcka slöjdens möjligheter och utveckla sin förmåga att skapa i olika material tillsammans med andra barn. Det finns slöjdklubbar på ett par platser i Västra Götaland. FKU håller även

fortbildningar för pedagoger och andra personer som arbetar med barn och slöjd i sin slöjdhandledarutbildning.

5. Natur- och kulturarv och kulturmiljö

5.1 VD: Öka alla invånares tillgänglighet till och delaktighet i natur- och kulturarvet genom att främja samverkan mellan natur- och kulturarvsorganisationerna samt det civila samhället för gemensam verksamhetsutveckling och bättre resursutnyttjande

Strategiområdet Vidga deltagandet

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU): Kulturmiljö 2030

FKU har ett regionalt samordningsuppdrag inom Kulturmiljö där Kulturutvecklings roll är att tillsammans med Länsstyrelsen, Göteborgs stadsmuseum, Bohusläns museum och Västergötlands museum samordna, stärka och utveckla insatser med utgångspunkt i de statliga målen för kulturmiljöarbetet. En gemensam riktning för det regionala kulturmiljöarbetet 2020–2030 – Kulturmiljö 2030 som aktörerna arbetar utifrån.

FKU: Landskapsobservatorium

Landskapsobservatorium Västra Götaland (LOVG), drivs av FKU tillsammans med Göteborgs universitet och Mariestads kommun. LOVG har hittills haft pilotverksamhet som bestått av tre fallstudier; LAB 190, Platåbergens geopark och Dalslands katalysatorgrupp och medverkat i tre projekt; Hembygden i landskapet (hembygdsrörelsen och skolan), Åtgärder vid vatten (EU:s vattendirektiv kopplat till vattenanknutna natur- och kulturmiljöer) och Stora sjöar (del av EU-projektet ESPON). Försöksverksamheten är avslutad och en vidare långsiktig verksamhet är nu inkorporerad i uppdraget till Styrelsen för kulturutveckling.

FKU: Digiseum

Under året lanserades också förvaltningens Digiseum, (<https://www.vastarvet.se/museer/digiseum/>), ett sätt att tillgängliggöra museernas digitala samlingar, utställningar, aktuella digitala sändningar och sociala mediasidor på ett och samma ställe. FKU ser möjlighet att stötta andra i att nyttja digital teknik för att öka tillgängligheten till kultur, natur- och kulturarvet också utanför förvaltningens ram. Ett exempel är samverkansplattformen Prisma Västra Götaland som är en samverkan mellan civila samhället och regionens kulturarvsinstitutioner; FKU, HembygdVäst, Innovatum, de regionala museerna, de kulturhistoriska museerna i Borås, Landsarkivet/Riksarkivet, Maritimt i Väst och NAV. Samverkansparterna arbetar strategiskt med utbildningsinsatser, en gemensam digital plattform, gemensamma projekt och besöksmålsutveckling mm.

Bohusläns museum

Bohusläns museum har stöttat kulturarvs- och hembygdsföreningar i vården av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, genom rådgivningsbesök vid kvarnar och hembygdsgårdar, liksom att museet har varit antikvarisk medverkande vid upprustningar stöttade med bidrag.

Västergötlands museum

Västergötlands museum har särskilt god kunskap om Skaraborgs förhistoria, medeltid, agrarhistoria och byggnadskultur. Här finns även spetskompetens inom osteologi. Museets kulturmiljöenhet har arbetat med regional verksamhet i samverkan med och på uppdrag av bland annat kommuner och regionen, Länsstyrelsen Västra Götaland, Svenska kyrkan, Trafikverket, hembygdsföreningar, Göteborgs Universitet och hantverksnätverket Traditionsbärarna för att nämna några exempel. Den regionala verksamheten har bland annat bestått av rådgivning och samråd kring bygglov och planläggning samt både uppdragsbaserade och myndighetsinitierade utredningar samt projekt med rapportering; kort sagt kunskapsuppbyggnad.

Under året 2020 har Västergötlands museum nyregistrerat 402 arkeologiska föremål samt 210 poster tilläggsregistrerat och korrigerat i Primus. Extrahjälp från museets arkeologiska enhet, för inskrivning av befintliga arkeologiska fyndlistor till Primus, resulterade i registrering av uppgifter för 528 föremål. Förutom föremålsregistrering används databasen Primus även till att administrera och registrera analyser och provtagningar som utförs på föremål, samt in- och utlån.

5.2 VD + NT: Öka barn och ungas delaktighet och engagemang i det lokala natur- och kulturarvet genom utveckling av pedagogik, exempelvis utifrån digitaliseringens möjligheter och interkulturell dialog

Strategiområdena Vidga deltagandet och Nyttja tekniken

FKU

Genom FUKs öppna publika verksamhet/program sker en samverkan mellan olika aktörer som leder till ökad tillgänglighet till och delaktighet i natur- och kulturarvet. Detta har under 2020 också i större omfattning än tidigare år skett i utemiljöer och digitalt vilket också ökat tillgängligheten. Förvaltningen har ändå kunnat genomföra ett omfattande digitalt skolprogram, som ökar tillgängligheten och ger digitala pedagogiska kompetenser. Vidare har interaktiva utemiljöer vid museer och besöksmål utvecklats, exempelvis vid Göteborgs naturhistoriska museum och Vitlycke museum.

Samverkan kring den öppna publika verksamheten sker i hög grad med natur- och kulturarvsorganisationer och civilsamhället. Årets sommarutställning på Slöjd & Byggnadsvård ”Långlivat” visades utomhus och hade som mål att inspirera till återbruk och varsam renovering, och mana till förändring när det gäller konsumtion och renovering. Lödöse museum har vidareutvecklat sitt arbete med att möjliggöra för barn och unga med

NPF-problematik att möta museets verksamhet. Vandringsutställningen "Klimatklokt" med fokus på byggnadsvård och klimat har fortsatt att turnera i regionens kommuner.

Bohusläns museum

Bohusläns museum arbetar utifrån gemensamma pedagogiska förhållningssätt för att förmedla kunskap, beröra och skapa interaktion. Under pandeminåret har ett pedagogiskt utbud utvecklats, digitalt och på plats, för att skapa intresse och engagemang hos invånarna, främst barn och unga till exempel aktiviteter under skollov. Projektet Skapande förskola RE:USE, som löpt över perioden 2019-2020, avslutades på museet den 11 mars med barn och pedagoger från samtliga åtta förskolor i norra Uddevalla samt förskolornas rektorer på plats. Museet arrangerade i januari 2020 en workshop för lärare i förskola och grundskola. Under 2020 hade 27 klasser utomhuslektioner i naturlära. Exkursionerna företogs på skalbankarna eller i skolornas närmiljöer.

Museets samlingar tillgängliggörs digitalt via DigitaltMuseum, som har haft 155 661 (108 945) besök under 2020 med 497 847 (535 802) unika sidvisningar. Bohusläns museum startade upp projektet Transdigitala konst- och kulturarvsupplevelser som numera blivit ett nätverk med Riksantikvarieämbetet som arena. I samband med nätverksträffen i oktober genomförde museet tillsammans med Nordiska Akvarellmuseet och RISE Interactive en test där konferensdeltagarna fick prova på att besöka museerna med hjälp av fjärrstyrd robot. Nätverket växer och arbetet fortsätter under 2021.

Bohusläns museum medverkar i ett nationellt historiprojekt, "Sveriges Historia", en digital läranderesurs för skolan. Bohusläns museum deltog i det mediala arbetet och samtliga skolor i Bohuslän informerades om plattformen. Materialet går att hitta på www.sverigeshistoria.se.

Västergötlands museum

Västergötlands museum deltar i Leaderprojektet Fornbyn, som startade 2020, där en projektledare och en storywriter har anställts på museet. Uppstartsmöte har hållits med Skara kommun, Högskolan i Skövde, illustratör och museets berörda personal. Samverkan mellan museet och kommunen ska lägga grunden för en digital pedagogisk plattform. Till sommaren 2021 ska en del av den digitala infrastrukturen vara klar med ett pedagogiskt spel för målgruppen barn. Den digitala infrastrukturen ska även förberedas för att kunna användas till annan digitalisering, som texter, audioguider och filmer på museets hemsida. Uppstartsmöte har hållits med Skara kommun, Högskolan i Skövde, illustratör och museets berörda personal. Samverkan mellan museet och kommunen ska lägga grunden för en digital pedagogisk plattform. Till sommaren 2021 ska en del av den digitala infrastrukturen vara klar med ett pedagogiskt spel för målgruppen barn. Den digitala infrastrukturen ska även förberedas för att kunna användas till annan digitalisering, som texter, audioguider och filmer på museets hemsida.

Västergötlands museum har utvecklat användandet av Digitalt Museum. Sju stycken mappar med fotografier har skapats som innehåller fotografier med motiv från olika

områden i länet – Mariestad, Tibro, Skövde, Tidan, Kinnekulle med flera. Kontakter med flera hembygdsföreningar och grupper på sociala medier har etablerats, bland annat i Tibro, Rudskoga och Kinnekulle.

5.3 UK: Öka upplevelsevärdet för besökare och turister genom att i samarbete med besöksnäringen samordna hållbara natur- och kulturarrangemang

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

FKU

I samverkan med Näringslivsenheten VGR har FKU bedrivit platsutvecklingsinitiativet Maritim service och besöksnäring under 2019 och 2020. Projektet avslutades mars 2021. Inom ramen för projektet har 11 platser längs Bohuskusten, Dalsland och Vänerkusten tagit fram handlingsplaner och genomfört pilotinsatser som stärker samverkan mellan service och besöksnäring. Arbetet har påverkats av pandemin men resultatet har ändå blivit mycket bra enligt FKU.

Inom ramen för KUN:s och RUN:s gemensamma KKN-program och satsning på utveckling av Kultursystem, har medarbetare från förvaltningen haft rollen som processtöd. Totalt omfattas fem platser, Bottnafjorden, Östra Orust, Kinnekulle, Fåglavik och Gathenhielmska gården i Göteborg. Under 2021 har samarbete inletts med nya kommuner och platser exempelvis Lundsbrunn, Färgelanda, Kroppefjäll/Dals Rostock och Bengtsfors kommun.

Horizon 2020-projektet CLIC, ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt om nya cirkulära finansierings-, affärs- och styrningsmodeller för återbruk av kulturlandskap och landskap löper enligt plan. En handlingsplan har tagits fram och implementering pågår.

I Musiknod Koster arbetar FKU tillsammans med lokalsamhälle och näringsliv för att upprätthålla ett kulturliv också under lågsäsong. Ett nytt samarbete med Naturrum Kosterhavet har inletts och därmed fått in naturarvet i musiknodens samhällsdel.

Samarbetet inom LAB190 har fortgått utifrån en gemensam plan för 2020. En plan för 2021 har tagits fram. Samverkansplattformen består av Göteborgs stad, Lerums kommun, Alingsås kommun, Essunga kommun, Göteborgsregionens kommunalförbund, Business region Göteborg, Länsstyrelsen Västra Götaland samt Västarvet/VGR. LAB190 är en långsiktig samverkansplattform för att skapa ett modellområde för hållbar utveckling. Fokus ligger på gröna näringar, hållbar besöksnäring och infrastruktur för att binda ihop landskapet längs väg 190 mellan Hjällbo och Nossebro.

Under 2020 föll mycket av FKU:s arbete med vandringsleder på plats. Arbetet med att samordna 90 mil pilgrimsleder i VG resulterade i medverkan i två ledutvecklingsprojekt, Hållbar produktutveckling, HPU, (Tillväxtverket) och CultRinG (EU-projekt). HPU som avslutades 2019 resulterade i en metod för hållbara vandringsleder, som är grunden till det nationella ramverk och kvalitetsstandard för vandringsleder, som togs fram 2020. Efter två års pilotperiod fick Västkuststiftelsen ett utökad uppdrag av regionutvecklingsnämnden, vilket innebär att fler vandrings- och cykelleder kommer att ligga under Västkuststiftelsen. Rollfördelningen mellan aktörer blir därmed tydligare. Västkuststiftelsen ska utveckla fysisk led med kommuner och föreningar samt ansvara för hemsidor. Turistrådet Västsverige ska stötta företag och marknadsföra vandrings- och cykelprodukter. FKU ska ”fylla” lederna med innehåll som kulturevenemang, storytelling och evenemang i samverkan med civilsamhället och mindre lokala aktörer. Med denna roll har FKU därför under 2020 startat två nya projekt inom hembygdsturism, tillsammans med Sveriges Hembygdsförbund, Tillväxtverket, Turistrådet Västsverige, Innovatum, Hembygd Väst och kulturarvsföreningar. Syftet är att lokala ideella verksamheter ska bli en del av besöksnäringen samt att produkter ska tas fram för en nationell och internationell marknad.

Även Interreg Europe-projektet CHRISTA har slutredovisats under 2020. Här har Västra Götaland tillsammans med åtta andra europeiska regioner samarbetat kring hållbar natur- och kulturturism. I Västra Götaland har fokus legat på att utveckla besöksnäringen kring industrisamhällets kulturarv. Projektet har bedrivits i nära samverkan med samarbetsparterna i PRISMA-plattformen där bland andra Innovatum, Textilmuseet, arbetslivsmuseerna, hembygdsförbunden och Maritimt i Väst ingår.

Västergötlands museum

Västergötlands museum har medverkat i och utfört olika typer av projekt/uppdrag – under 2020 litet mer än 5130 timmar debiterad arbetstid. De har bestått av arkeologiska utredningar, förundersökningar och undersökningar, kulturhistoriska förstudier, forskningsprojekt, osteologiska uppdrag, antikvarisk medverkan, byggnadsvårdsuppdrag, informationsuppdrag med mera. Många uppdrag har varit av mindre omfattning. Museet har också haft del i förarbetena av de större pågående förändringarna för E20 från Vårgårda i söder till Mariestad i norr med Trafikverket som stor beställare. Allmänna, mer publikt inriktade förfrågningar från hela Västergötland och landet i övrigt har förekommit under pandemin, även då museet varit stängt en stor del av 2020. Pandemin har medfört andra och nya perspektiv på samhälle och kommunikation. Västergötlands museum är en viktig part i den samhällsutveckling som sker i en kulturhistorisk centralbygd och samtidigt randbygd i en region under fortsatt utveckling.

5.4 UK: Ta tillvara och utveckla natur- och kulturarvet för en hållbar utveckling både på regional och kommunal nivå genom strategisk samverkan mellan kulturmiljövårdens aktörer och berörda samhällssektorer

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

FUKs europeiska projekt

Interreg Europe-projektet CultRing "Kulturvägar som investering för tillväxt och sysselsättning" har avslutats under 2020. Projektets övergripande mål har varit att lyfta fram värdet av att investera i europeiska kulturleder för att bidra till tillväxt och sysselsättning, genom att utnyttja god praxis, policyutveckling, policytillämpning, utveckling av nya kulturleder, uppföljning och kapacitetsuppbyggnad. Resultatet har blivit handlingsplaner för utveckling och modernisering av kulturleder, genom tillämpning och uppföljning av förbättrade policyinstrument i sex regioner, kommunikations- och spridningsverktyg för policyutveckling och kapacitetsuppbyggnad.

Kulturutveckling har fortsatt bedrivit en omfattande rådgivningsverksamhet, dels i länets kommuner i samband med plan- och byggärenden och olika bidrag till kulturmiljöer, dels via Slöjd & Byggnadsvård riktat till fastighetsägare och kursdeltagare. Större uppdrag om nya kunskapsunderlag gällande befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse har gjorts för Vara och Bengtsfors kommuner. Under 2020 har förvaltningen medverkat för en långsiktig utveckling av miljöerna kring länets hembygdsgårdar med särskilt fokus på landskapsfrågor och barn och unga.

BeCULTOUR (BEyond CULTural TOURism) är ett projekt inom EUs forskningsprogram Horizon 2020 och Västra Götaland är en av sex pilotregioner i projektet. FKU samverkar med Karlsborgs kommun, Innovatum samt Internationellt Vävcenter Sjuhärad och har valt att fokusera på industrihistoriska besöksmål. Tillsammans med forskare ska FKU göra avancerade analyser av besökare, trender och utvecklingspotential för att långsiktigt stärka dessa orter – bortom ren besöksnäring. Arbetet kommer att fokusera specifikt på Rydal i Marks kommun och Forsvik i Karlsborgs kommun.

Bohusläns museum

2020 arbetar Bohusläns museum för ett hållbart samhälle genom att vara en aktuell och konstruktiv röst i kulturarvsfrågor och en efterfrågad kompetens inom kulturmiljövård. ledande i kunskapsuppbyggnad. Bohusläns historia och kultur, speciellt den maritima, genom en systematisk kunskapsuppbyggnad för våra prioriterade målgrupper i samverkan med akademien och andra organisationer. Museet har under 2020 genomfört ett stort antal arkeologiska uppdrag och åtta marina uppdrag.

Utveckling i Bohusläns museums forskningsverksamhet under 2020 kan delas upp i tre viktiga områden. Främst har flera medarbetare drivit projekt kring uppbyggandet och förmedling av kunskap om kulturarv, människor och deras omgivning i Västsverige, från förhistoriska perioder till idag. Det andra viktiga området för forskningsutveckling är reflektion och spridning av medel och metodik för förmedling och lärande. Det tredje

området täcker vad skulle anses som mer traditionell akademisk forskning, där medarbetare från Avdelningen för uppdrag och projekt har påbörjat nya undersökningar i Bohusläns förhistoria.

All arkeologisk föremålsdata från gamla databasen Sofie har under 2020 konverterats till den nuvarande Primus, detta efter flera års utvecklingsarbete. Det rör sig om drygt 131 000 poster.

Övriga insatser

Åmåls kommun har fått utvecklingsmedel för att tillsammans med Hembygdsrörelsen och Lödöse museum skapa förutsättningar för ett nytt besöksmål på den unika platsen för utgrävningarna av en tegelkyrka uppförd för 800 år sedan och som har förutsättningar att skriva om Dalslands och Västra Götalands historia.

6. Arkiv

6.1 UK: Främja samarbetet mellan de regionala föreningsarkiven för att effektivisera arbetsätten och möta digitaliseringens möjligheter och utmaningar

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Under 2020 har de fyra föreningsarkiven tillsammans med Västra Götalandsregionen (VGR) utarbetat och fått ett Långsiktigt uppdrag (LSU). Uppdraget är till en början tvåårigt och sträcker sig mellan 2021-2022. Arkiven har under 2020 fördjupat arbetet under det nya namnet Arkivgruppen Väst. Gruppen kommer att fokusera på digitalt bevarande, såväl tillgängliggörande som långtidsbevarande, samt utveckling av arkivpedagogiken.

6.2 VD: Öka kännedomen om och användningen av föreningsarkiven genom att synliggöra arkivmaterialets potential, utveckla arkivpedagogiken och utnyttja digitaliseringens möjligheter

Strategiområdet Vidga deltagandet

Det ettåriga projektet IFA (Inkludera fler i arkiven), som bedrivs av Föreningsarkivet Sydvästra Götaland, ska bredda arkivets samlingar av material med fokus på föreningar startade för eller av invandrare eller individer med rötter utanför Sverige. Projektet möjliggör för grupper som är dåligt representerade i föreningsarkiven att berätta och bevara sin historia.

7. Film och digitalt berättande

7.1 UK: Utveckla Västra Götaland som filmregion genom att i samverkan förbättra infrastrukturen, kompetensutveckla filmarbetarna och stärka förutsättningarna för talang- och idéutveckling

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Film i Väst

Den digitala utvecklingen har revolutionerat hur tittare konsumerar kultur. Även finansiering av film och dramaproduktion förändras, vilket påverkar hela det gamla ekosystemet. I Norden har de flesta streamingbolagen etablerat sig som har många positiva fördelar, men även utmaningar och problem. För biografen har 2020 och 2021 varit mycket tufft, p.g.a. restriktionerna. Trots detta hade Film i Väst ett mycket framgångsrikt år 2021. Film i Västs danska och norska samproduktioner har presterat mycket väl i biograffönstret trots restriktioner som begränsat kapaciteten även i Danmark och Norge. Film i Västs position som ledande nordeuropeisk filmfond står sig alltjämt stark och dialog pågår med både kultur- och regionutvecklingsnämnd om reviderade och utökade uppdrag.

Film i Västs samproduktioner kontrakterar i princip alla tillgängliga filmarbetare i Västra Götaland och mer därtill. Kapacitetsbrist märks inom filmens alla områden, mest markant inom A-funktionerna som producent-, regissörs- och manusförfattarskråna. Det finns en brist på såväl förberedande utbildningar inom filmområdet, som kan leda vidare till exempelvis Filmarbetarutbildningen (FAU) i Trollhättan, som vidareutbildningar för etablerade yrkesmänniskor och A-funktioner.

Film i Västs digitala tjänst, www.filmservice.se, som har som syfte att underlätta för produktionsbolag att hitta filmarbetare, skådespelare, statister, leverantörer men också inspelningsplatser, har utvecklats med ett så kallat grönt register där utbildad och oerfaren arbetskraft kan hitta sin väg in i filmens arbetsmarknad. I oktober var Film i Väst med och bildade föreningen Yrkesnämnden för film och tv. Projektet, med Film i Väst i styrgruppen, har pågått sedan 1 januari 2020. Syftet har varit att specificera yrkesroller och kompetenskrav, stärka kopplingar mellan utbildning och arbetsliv samt synliggöra branschen och dess yrkesmöjligheter. I och med bildandet övergår projektet till branchvalidering – operativ strategisk samverkan och utveckling av branchvalideringsmodell. Intressenter i föreningen är förutom Film i Väst och de övriga tre regionala filmfonderna, Svenska Filminstitutet, Film & TV-producenterna, Scen & Film, TV4, SVT, Medieföretagen, Discovery Networks Sweden och Nordic Entertainment Group.

Talangutvecklingsprojektet "Talent to watch" som syftar till att säkerställa att nya röster/talanger får möjligheter att utvecklas och etablera sig i den svenska

filmbranschen, genererade tre korta format och tre långfilmsprojekt. Med nya röster/talanger menas i detta fall producenter, manusförfattare och regissörer, som ännu inte har hittat vägen in i den svenska filmproduktionens ekosystem.

Five 4 Fiction är ett talangprogram för fem regissörer som utvecklar sin första långfilm. De får möjlighet att möta olika delar av branschen för att i slutet av programmet kunna presentera sitt projekt för finansiärer. Programmet, med bidrag från Svenska Filminstitutet, genomförs tillsammans med Förvaltningen för kulturutveckling och pågår från mars 2021 till mars 2022.

Göteborg Film Festival

Göteborg Film Festival är Nordens största publika filmfestival och den nordiska filmbranschens viktigaste årliga mötesplats. I månadsskiftet januari-februari 2021 genomfördes den 44:e upplagan, som blev en helt digital filmfestival med ett programutbud på 71 nya filmer från 39 länder och en rekordstor festival med hela 425 000 filmbesök.

Göteborg Film Festival är idag Sveriges viktigaste arena för nyetablerade filmare och framtidens professionella filmbransch. Genom ett omfattande kortfilmsprogram och mötesplatser för deltagande filmare är filmfestivalen en första anhalt för ”talanger” att verka professionellt och att få kontakt med etablerad filmbransch och inte minst att nå sin publik. Göteborg Film Festival är idag förstahandsvalet för både den nyetablerade och professionellt verksamma svenska kortfilmaren där filmfestivalens programmedarbetare lägger stor vikt vid urval och scouting av oetablerade filmare. Just mötet en filmfestival kan erbjuda mellan talanger och etablerad bransch, där båda tas på lika stort konstnärligt allvar, är en viktig kreativ utveckling för branschen.

Inom ramen för filmfestivalen bedrivs flera branschstärkande aktiviteter samlade under begreppet Göteborg Film Festival Industry Scene som inbegriper bland annat Nordic Film Market och flera kompetensutvecklande och framåtblickande insatser för filmbranschen, bland annat genom den årliga Nostradamusrapporten.

Förutom att arrangera filmfestivalen har GFF en omfattande verksamhet året runt. I det ingår bland annat ett regionalt uppdrag att sprida festivalfilm i hela Västra Götaland. Talangprogrammet Nordic Film Lab löper året runt och bidrar till en kreativ utveckling för den nordiska filmen. Sedan 2014 driver festivalen även den digitala streamingtjänsten Draken Film i ett dotterbolag vars syfte är att sprida kvalitetsfilm till hela landet året om.

Kulturakademin

Kulturakademin samarbetar med Film i Väst i att kompetensutveckla filmarbetarna. Till exempel genomfördes en platschefsutbildning. Andra kurser har varit ”Dagbesked (dagsplanering) för dramaproduktioner inom film och tv” och ”Streamingteknik”.

7.2 VD: Stimulera ungas filmintresse och öka filmkunnigheten genom att samordna insatser och stärka biografernas publikutvecklingsarbete

Strategiområdet Vidga deltagandet

KulturUngdom

KulturUngdom fick genom tilläggsuppdrag 2021 möjlighet att utveckla och förstärka filmprojekt med unga och filmskapande. Arbetet har skett dels genom konsulentens arbete och dels genom projektet Filmplats. Filmplats, som tidigare var ett Arvsfonds-projekt, har gått över i fast verksamhet under 2021 med en 40% tjänst. Många aktiviteter genomfördes trots pandemin. Filmplats fanns på sju orter under 2020: Åmål, Lidköping, Alingsås, Skövde, Stenungsund, Borås och Angered/Göteborg och har haft ca 120 workshops under året (både fysiska och digitala träffar) med 150 unga deltagare under 2020. På orterna har KulturUngdom handlett unga som tillsammans bland annat skapat dokumentära minutfilmer på temat mänskliga rättigheter.

Filmplats coachprogram (mentorsprogram) har utvecklats och även utvidgats till 15 deltagare. KulturUngdom har arrangerat Filmplats filmfestival och filmtävling där Filmplats-filmer visats och en professionell jury prisat ett antal filmer.

KulturUngdom har inte kunnat träffas på Novemberfestivalen som tänkt, men lyckades hålla en fysisk träff kring manus i början av juli där deltagare från alla filmplatser kunde samlas på Litteraturhuset i Göteborg och skriva manus till höstens produktioner. Filmplats filmer har visats på regionala, nationella och internationella filmfestivaler (Filmplats filmfestival, Lady Bug, Skaraborgs Filmfestival, Sveriges Kortfilmfestival, UNICA, Oqros Pepela, HUMAN Fest) och blivit flerfaldigt prisbelönade.

Samarbeten inom filmområdet 2020 har skett med följande verksamheter:

- Göteborgs Film Festival och Frilagret kring KulturUngdoms Filmfestival
- Studiefremjandet Skaraborg, Skaraborgs Kommunalförbund och VGR kring Skaraborgs Filmfestival.
- FKU och Film Cloud kring Frame Filmfestival, Projektstöd samt nätverksarbete.
- Filmplats kring Filmplats Pitch och stipendiestöd.
- 2020 har ett nytt samarbete inletts med föreningen Bright Future och filmfestivalen Bright Future independent Film Festival. Ett samarbete som fortsätter 2021 mot livefestival under hösten. KulturUngdom stöttar festivalens initiativ att arbeta med unga arrangörer.

FKU

Filmkonsulenterna på FKU bedriver tillsammans med Film i Väst och KulturUngdom projektet [FilmCloud](#) – en plattform för talangutveckling av regionens unga filmare och ett fönster för aktörer som arbetar för att stärka möjligheterna för unga mellan 18 och 30 år att göra egen film. Inom ramen för Film Cloud genomförs mellan mars 2021 och mars 2022 Five 4 Fiction, ett talangutvecklingsprogram för unga regissörer som utvecklar en första

långfilm. Fem regissörer har fått möjlighet att genom workshops med professionella gäster från filmbranschen stärka sina kreativa processer och öka sitt kontaktnät. I slutet av programmet ska deltagarna kunna presentera ett välutvecklat filmprojekt gentemot produktionsbolag och finansiärer.

Frame festivalen är en årlig kortfilmsfestival, tävling och mötesplats för unga filmare och filmintresserade i Västsverige. Med fokus på talangutveckling arrangeras även seminarier och workshops som samlar både filmbransch och framtidens filmskapare. Frame är också regional uttagning till nationella filmtävlingen Novemberfestivalen.

Filmkunnighetsdagen

FKU samordnar Filmkunnighetsdagarna. Temat för den 2 feb 2022 är Unga och demokrati. Inför valet 2022 kommer många verksamheter som jobbar med barn och unga ha ett behov att lyfta dessa stora frågor. Med filmkunnighetsdagen vill FKU erbjuda ett forum som visar filmens unika möjlighet att skapa engagemang och samtal.

Filmkonsulenterna på FKU arbetar för att stärka kvalitetsbiograferna utanför SF-systemet i kommunerna. Till exempel sprids information om digitaliseringens möjligheter på biografen och i kommunen och arrangeras inspirationsdagar och delregionala biografträffar samt informerar om olika möjligheter till fortbildning. FKU arrangerar därutöver nätverksträff för filmpedagoger och fördelar arrangörsstöd till kommunerna för bland annat skolbio.

Göteborg Film Festival Prisma

Göteborg Film Festival arrangerar förutom Göteborg Film Festival även barn och ungdomsfilmfestivalen Göteborg Film Festival Prisma i oktober i samarbete med biografer i regionen. Digitalt erbjöds ett filmurval samt filmpedagogiska workshops. Ett fördjupat samarbete med Skolbio i Göteborg har även inletts. Alicia Vikander Film Lab (arbetsnamn) syftar till att tillgängliggöra filmmediet för elever på högstadieskolor i Göteborg.

Under verksamhetsgrenen Göteborg Film Festival Campus samlas också filmpedagogisk verksamhet som bedrivs på helårsbasis på skolor i Västra Götaland av filmfestivalens pedagoger. För att främja både rörelse och kreativitet bland unga kommer Göteborg Film Festival tillsammans med Generation Pep (en stiftelse för barns möjlighet och vilja att leva aktiva och hälsosamma liv) lansera ett gemensamt samverkansprojekt med långsiktigt syfte att engagera ungdomar kring film och rörelse – Moviement.

7.3 NT: Medverka till att ge konstnärer från olika discipliner möjlighet att utveckla nya berättelser med hjälp av digitala verktyg och kompetenser

Strategiområdet Nyttja tekniken

Nätverkstan

På Nätverkstan finns en produktionsmiljö, Medieverkstan, med digital teknik tillgänglig för konstnärer och andra intresserade av att arbeta med rörlig bild och ljud. Här finns också

tillgång till kurser, workshops och handledning. Under 2020 tog arbetet med streaming fart på allvar och Medieverkstan genomförde både två- och trekameraproduktioner med liveklippning genom Leif Eriksson. Detta kommer fortsätta under 2021 genom ett samarbete med honom och Filmbolaget AB. Medieverkstan kommer även att komplettera med ett koncept för enklare enkamera-livesändningar som kan utföras av medlemmarna själva. En tutorial och nödvändig utrustning för detta kommer att tillhandahållas av Medieverkstan i samarbete med Folkuniversitetet och Göthenburgo.

FKU

FKU utlyste projektstödet Voices den 29 februari 2021 med stöd av Svenska Filminstitutet. Voices var ett stöd till kortfilm för att stärka mångfalden av röster i Västra Götaland. FKU sökte berättelser med nya perspektiv och större variation i svensk kortfilm. Utlysningen föregicks av några digitala utåtriktade meddelanden om att utlysning var nära förestående. Voices handlades av FKU/FilmCloud och tre av förvaltningens Filmkonsulenter. De medel som fanns i stödet hade sitt ursprung i Svenska Filminstitutets utlysning till Sveriges regioner genom stödet Talent to Watch. Ett krisstöd för att säkerställa att nya röster/talanger i hela landet skulle få möjligheter att utvecklas och etablera sig i den svenska filmbranschen, trots utmanande tider på grund av Covid-19-pandemin. Voices vände sig till film- eller VR-skapare med projekt som i det korta formatet och i manusbaserad spelfilm, vill förmedla ett nytt perspektiv och som stärker mångfalden av berättelser och röster. Utlysningen vände sig till de filmskapare, med tidigare erfarenhet av kortfilm, som redan hade ett projekt som var påbörjat och hade inneboende etablerade samarbeten. I ansökan fanns därför kravet på en medsökande i form av regissör, manusförfattare eller producent för projektet. Totalt beviljades fyra projekt, varav två 60 000 kronor och två 30 000 kronor.

Lindholmen Science Park

Lindholmen har haft stöd för att bedriva ett narrativt Virtual Reality-lab där konstutövare från alla genrer kan ansöka om stöd för att utveckla sina idéer i VR. Ett tiotal projekt har utvecklats därifrån.

8. Litteratur och läsfrämjande

8.1 GN: Skapa bättre yrkesmöjligheter för dramatiker, författare och översättare i Västra Götaland genom att initiera branschmöten, nätverksträffar och samverkansplattformar och med särskilt fokus på de som skriver på de nationella minoritetsspråken och annat språk än svenska
Strategiområdet Gynna nyskapande

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU): det regionala nätverket för litterära arrangörer

FKU samordnar sex träffar per år med det regionala nätverket för litterära arrangörer i Västra Götaland. Syftet med nätverket är att skapa ett gemensamt forum för diskussion, idéutbyte och samverkan och därmed söka stärka förutsättningarna för litterära arrangörer att verka i regionen. Nätverket är öppet för alla som arrangerar litterära program, som litteratur- och poesifestivaler, bokmässor och kulturföreningar.

FKU: Litterärt arrangörsstöd och AIR Litteratur

FKU hanterar det litterära arrangörsstödet på 200 000 kr per år. Syftet med stödet är att främja boken och bokläsandet, att bidra till möten med litteratur och text, att skapa fler och nya litterära mötesplatser i hela Västra Götaland. Arrangörsstödet subventionerar kostnaderna för att engagera professionella författare, publicister eller estradpoeter för att arrangera offentliga litterära möten för en vuxen målgrupp.

Sedan årsskiftet 2019/2020 samordnar FKU det litterära residensprogrammet AIR Litteratur Västra Götaland, de litterära författar- och översättarresidensen. Se nästa prioritering.

Författarcentrum Väst (FCV)

Författarcentrum Väst (FCV) är en medlemsbaserad centrubildning och omfattar Västra Götaland, Halland och Värmland. Ett forum för poesi och prosa ingår i det reguljära uppdraget från Västra Götaland, och har även ett treårigt verksamhetsstöd från Göteborgs stad samt ett större årligt stöd från Statens kulturråd. Forum för poesi och prosa innebär numera åtta större författarturnéer på ett år i västra Sverige med omkring 34 publika evenemang, ett 30-tal olika medverkande författare som sammantaget gör cirka 80 framträdanden. Forum för poesi och prosa har ytterligare samarbetspartners på gång i Västra Götaland. SIRF (Sveriges Internationella Roma Filmfestival), tillhör en av de viktiga nya samarbetspartners.

Mångfald och aktiv inkludering är nycklar när FCV skapar mötesplatser genom litteraturen och med yrkesverksamma författare. Våren 2022 startar därför, tillsammans med Sveriges Internationella Roma Filmfestival och Bagir Kwiek (sakkunnig i romska frågor och Sveriges läsambassadör 2019-2021), det nya tvååriga projektet Från rom till människa – Romska röster i tvåspråkig antologi och på scen. Projektet ska resultera i en antologi med berättelser ur olika romska grupper i Västra Götaland samt Stockholm och Malmö med omnejd.

Författarcentrum Väst bedriver ett nätverk, Klubb Fenix, där författare med annat modersmål än svenska kan träffas, utbyta erfarenheter och på olika sätt hjälpas åt med att få sina verk översatta och spridda.

Dessutom samordnar FCV flera evenemang och aktiviteter som främjar litteraturen varav Världsbokdagen i samarbete med Göteborgs stadsbibliotek är ett av de största. Arrangemanget genomförs med stöd av Svenska Akademien.

Översättarstödet

På uppdrag av VGRs kulturnämnd administrerar FCV ett översättarstöd på totalt 350 000 kronor/år (200 000 kronor i översättarstöd, 150 000 kronor för handledning och juryarbete) till invandrade författare bosatta i Västra Götaland. Stödet går till svensk översättning och ska ge ökade möjligheter till synlighet för författare som skriver på andra modersmål än svenska samt öka förlagens ekonomiska möjligheter att satsa på dessa författare. Från 2018 kan stödet även användas för att göra en provöversättning som kan nyttjas för att få kontakt med ett förlag eller för publicering i olika tidskrifter.

Under 2020 inkom fyra ansökningar om översättarstöd varav två tilldelades stöd samt 14 ansökningar om provöversättning varav åtta tilldelades stöd. De beviljade ansökningarna innebär översättning från persiska, finska, arabiska och ungerska. Bland de som sökte men inte fick stöd fanns verk även på albanska och spanska.

Littexpo

Littexpo är ett samarbete mellan VGR, Region Skåne, Region Blekinge och Region Värmland för att stärka små förlag att gå på export. Har samlat 50 förlag i hela Sverige där VGR gjort en kurs för dem i samarbete med Kulturrådet och Bokmässan.

8.2 UK: Öka antalet angelägna forum för det offentliga samtalet genom samverkan och infrastruktur mellan olika aktörer inom litteratur

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Unesco City of Literature

Göteborg har blivit utnämnd till Unesco City of Literature, i det internationella nätverket för kreativa städer. Utnämningen gör Göteborg till Sveriges första kreativa stad inom området litteratur. Initiativet till ansökan till UNESCO kommer från organisationer, näringsliv och civilsamhälle, däribland Författarcentrum Väst.

Unesco utser nya kreativa städer vartannat år, och i år blev Göteborg en av de nya litteraturstäderna. Detta är en utnämning som inte gäller ett visst år utan är ett långsiktigt åtagande. Göteborg utnämns utifrån sin unika profil som i ansökan bygger på ett rikt förenings- och litteraturliv med satsningar på läsfrämjande och internationella samarbeten. Unescos litteraturstäder finns på alla kontinenter och arbetar tillsammans för att stärka litteraturen som konstnärligt uttryck och kreativ näring. Städerna har ett rikt idé- och kunskapsutbyte, bland annat kring sina sätt att arbeta med läsfrämjande och litteratur för social hållbarhet.

AIR Litteratur Västra Götaland

Sedan årsskiftet 2019/2020 samordnar FKU det litterära residensprogrammet AIR Litteratur Västra Götaland, de litterära författar- och översättarresidensen. Syftet med residensprogrammet AIR Litteratur Västra Götaland är att stödja litteraturen som konstform, litterära utövare och litterärt arbete med dialog och utbyte. När coronarestriktionerna slog till 2020 kunde residensen inte genomföras och istället erbjöds

35 Residency at Home. Syftet var att erbjuda aktörer vars förutsättningar att arbeta påverkats kraftigt, tid och finansiering för att kunna fortsätta arbeta med sin konstnärliga utveckling.

Under 2021 hade AIR Litteratur Västra Götaland tre olika inriktningar på residensprogrammen:

- AIR Litteratur vistelsestipendium – sex författare på residens på Villa Martinson i Jonsered.
- AIR Litteratur bibliotek – författarresidens på bibliotek i Borås, Skövde, Skara, Tanum och Åmål.
- AIR Litteratur plats och kultur – residensprogram i samarbete med fria kulturaktörer i Västra Götaland. Under 2021 och 2022 värdar Bokdagar i Dalsland, Konstpidemin, Göteborgs Dramatiska Teater, Göteborgs Litteraturhus, Textival och Vitlycke – Centre for Performing Arts gästande författare.

Nätverkstan

Nätverkstan Kulturtidskrifter finns som en resurs för redaktörer och tidskrifter. Man arbetar med prenumerationssystem, kommissionsförsäljning, kompetens- och marknadsföringsinsatser för tidskrifter samt registerhantering åt andra organisationer inom kulturområdet. Nätverkstan erbjuder rätt tjänster på ett sätt som är ekonomiskt hållbart för verksamheten och samtidigt ger tidskrifterna det som de behöver för att fortsätta fylla en viktig roll i offentligheten. En viktig utmaning är att få nya och befintliga redaktörer och andra kunder att förstå vad Nätverkstan kan hjälpa dem med genom att fungera rådgivande i högre grad och upprätthålla den tätare dialog som nu finns.

Nätverkstan samarbetar med Bergen i Norge och där sker snabb utvecklingen kring tidskrifter. Verksamheten i Bergen utvecklas med Nätverkstan som förebild.

Nätverkstan: Essästöd

Nätverkstan hanterar VGRs kulturnämnds essästöd på totalt 450 000 kronor per år till tidskrifter för essäer och kvalificerad kulturjournalistik.

Föreningen Lagerhuset

I Västra Götaland finns många små aktörer inom förlags- och kulturtidskriftsbranschen, som påverkas av den digitala utvecklingen när det gäller produktion, affärsmodeller och företagandets alla delar. Behovet av kompetensutveckling är akut för att branschen ska kunna ställa om sin verksamhet. Föreningen Lagerhuset i Göteborg samlar kulturverksamheter i Lagerhuset i syfte att utveckla Lagerhuset till en mötesplats och resurs för publicistisk och kulturell verksamhet. Föreningen driver i samarbete med Nätverkstan projektet ”Digital utveckling för en publicistisk bransch i förändring” under perioden 2020-08-01 – 2022-01-31. Regionutvecklingsnämnden finansierar projektet. Projektet syftar till att utveckla den digitala kompetensen hos egenföretagare och anställda inom den västsvenska förlags-, tidskrifts- och kulturpublicistiska branschen. Projektets huvudsakliga mål är att en majoritet av målgruppen har ökat sin digitaliseringsgrad och att

ett system där aktörer inom nätverket kan anlita varandra för konsultationer, kurser och workshops.

8.3 VD: Främja alla barn och ungas lust att läsa och klara sina studier genom riktade fortbildnings- och inspirationsinsatser till folk- och skolbibliotekarier

Strategiområdet Vidga deltagandet

FKU

FKU har som regionbibliotek uppdrag att: "...arbeta utifrån den regionala biblioteksplanen och att säkerställa att de nya nationella satsningarna får ett brett genomslag i Västra Götaland. Främsta målgrupp för läsfrämjande är barn och unga". Kulturnämnden beslutade att avsluta utlysningen av medel för läsfrämjandeinsatser för mindre kommuner och i stället satsa resurser på riktade insatser inom ramen för Kraftsamling fullföljda studier tillsammans med Beredningen för folkhälsa och social hållbarhet.

Författardagen barn och unga

Författarcentrum Väst har en årligt återkommande utbudsdag som arrangeras i samarbete med FKU och Göteborgs Stadsbibliotek. En mötesplats för författare, bibliotekarier och lärare. Bokpresentationer, panelsamtal och diskussioner är en del av innehållet. Evenemanget är kunskapsfrämjande och ger författare en plattform.

FKU

Barnens bibliotek är en webbsida som vänder sig till 8-12 åringar. Sidorna används av lärare och bibliotekarier i deras arbete i läslust och läsfrämjandeinsatser. Framförallt är författarpresentationer, temasidor och pysselsidorna mycket använda och laddas ner i stor omfattning. Barnens bibliotek fick 196 000 användare (unika ip adresser) och 274 000 sessioner år 2020.

Sommarboken är en läsfrämjande insats som utgår från lustfylld fritidsläsning för barn 8-12 år. Det är ett metodutvecklingsarbete som riktar sig till bibliotek och deras sommarverksamhet. Under åren 2018 –2020 har verksamheten utökats och växt men 2020 bröts trenden och färre bibliotek beställde paket (för cirka 12 000 barn) med hänvisning till corona. 2020 var temat Genom portalen och som metod för personal kreativt skrivande. 2021 års tema har varit Ut i det vilda. Det har tagits fram i samarbete med barn från bokklubbar på Eksjö stadsbibliotek och Lilla Edets bibliotek.

Gåvoboken delas ut till nyfödda i Västra Götaland genom samverkan med BVC.

Språktåget kompletterar Gåvoboken och är ett samarbete mellan bibliotek, logopedi och barnhälsovård i Västra Götaland och syftar till att inspirera föräldrar till att prata, ramsa, sjunga och läsa med sina barn. Genom att göra det från att barnen är nyfött/nyfått hjälper föräldrar, och andra vuxna i barnets närhet, barnet att utveckla sitt eller sina språk. I mars

2022 är det åter dags för utbildningsdagen En puff för språket. Dagen vänder sig till de som arbetar med små barns språkutveckling i Västra Götaland.

8.4 VD Främja barn och ungas läslust i föreningslivet eller hemmet genom att sprida kunskap om och stödja goda metoder och initiativ

Strategiområdet Vidga deltagandet

Författarcentrum Väst

Författarcentrum Väst har ett samarbete med Politisk Poesifestival som inleddes för festivalens tredje upplaga, våren 2019 och planeras fortsätta inför 2022. Där ingår det nya projektet Min gata, ett skrivfrämjande projekt för mellan- och högstadielärover i Göteborg och Borås. Min gata har också en koppling till att Göteborg och Borås firar 400 år 2021. Projektet skulle ha genomförts i sin helhet 2021, men fortsätter under 2022 pga pandemin. Tanken är att Min gata ska mynna ut i en antologi med elevtexter.

Jag skriver i dina ord – Skrivtävling för Sveriges gymnasieelever

I maj 2021 genomförde Författarcentrum Väst det sjunde året av den läs- och skrivfrämjande satsningen för gymnasieelever, den numera rikstäckande tävlingen Jag skriver i dina ord. Tyvärr kunde inte vinnarna traditionsenligt presenteras på Forum för poesi och prosa säsongsavslutning i maj p.g.a. coronaviruset. Författarcentrumet avser dock - och har beviljats medel till - att driva tävlingen även under läsåret 2021–2022, med tillhörande författarbesök.

9. Bibliotek

9.1 Biblioteksutredning

April 2021 gav Förvaltningen för kulturutveckling (FKU) utredaren Elisabeth Lundgren uppdraget att genomlysna den regionala biblioteksverksamhetens nuvarande organisation och arbetssätt för att undersöka och identifiera om och hur arbetet med genomförandet av det regionala biblioteks-uppdraget kan utvecklas och organiseras för att på bästa sätt möta målgruppens behov. Resultatet av genomlysningen publicerades i ”Rapport kring Genomlysningen av det regionala biblioteksuppdraget i Västra Götaland – analys och förslag till ny organisation” (diarienummer KU 2021-00851). Rapporten pekar på att den regionala biblioteks-verksamheten i Västra Götaland behöver hitta en ny form och organisation som är långsiktigt stabil. Medarbetare och chefer har varit med om otaliga organisations-förändringar och chefsbyten. Det påverkar inte bara organisationen i sig, utan också verksamheten och omgivningens syn på den. Samtliga folkbibliotek vill ha en ökad synlighet av den regionala biblioteksverksamheten. Det handlar om en fysisk närvaro av konsulenterna ute i kommunerna men också en ökad digital närvaro och synlighet. Regionens stöd till de olika delregionala biblioteks nätverken efterfrågas generellt.

9.2 UK: Öka möjligheterna för likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap genom att bidra till bred samverkan mellan bibliotek och andra samhällseliga aktörer samt främja utveckling av bibliotekens arbetsmetoder

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU har avsatt särskilda medel för att främja de kommunala bibliotekens utveckling genom att stödja initiativ och utvecklingsidéer som kommer från kommunerna. De flesta kommuner är nöjda, för att inte säga mycket nöjda, med den fortbildning som genomförs. Särskilt nämns bibliotekschefsutbildningen, som löpt under en längre tid under två omgångar, samt Digitalt - först/Digiteket.

2020 genomförde FKU konsultationer i bibliotekssamverkan Sjuhärad för att undersöka möjligheterna för en gemensam bibliotekskatalog. Dessutom deltog FKU på bibliotekchefsmöte i Fyrbodal och i bibliotekssamarbetet Västra Skaraborg, V6.

FKU kommer att fokusera på att introducera och sprida metoder för läsfrämjande med särskilt fokus på barn och unga.

Den andra satsningen går under namnet Stärkta bibliotek och även här är det folkbiblioteken som är i fokus. Satsningen syftar till att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i Sverige. Alla regionala biblioteksverksamheter i landet har fått särskilda medel avsatta för att bistå länets bibliotek med satsningen Stärkta bibliotek. För perioden 2020-2023 har i den regionala biblioteksplanen arbetet riktats in mot fyra strategiska inriktningar:

- Det öppna biblioteket - ge människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap
- Det läs- och skrivfrämjande biblioteket - inspirera till läsupplevelser, stärka litteraturens ställning och öka läs- och språkförståelse
- Det digitala biblioteket - främja människors digitala kompetens och medie- och informationskunnighet och ge fri och lika tillgång till information och medier
- Det lärande biblioteket - stödja människors möjligheter till livslångt lärande och kontinuerligt utveckla verksamheten för att möta samhällets utmaningar.

9.3 UK: Främja ökat läsande genom att synliggöra och utveckla bibliotekens läsfrämjande arbete för att inspirera till läsupplevelser, stärka litteraturens ställning och öka läs- och språkförståelsen

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

FKU: Barnens bok

Barnens bibliotek vänder sig direkt till barn och är ett digitalt rum för dem som gillar att läsa eller vill komma igång med läsning. Under året har ett utvecklingsarbete påbörjats för

att göra sajten än mer attraktiv och tillgänglig för användarna. Även om den primära målgruppen är barn vill FKU också öka intresset för lärare och bibliotekarier att använda och tipsa om allt som finns att tillgå på sidan. Redan idag har Barnens bibliotek 196 000 användare. Barnens bibliotek hade 2020 821 715 sidvisningar (2019: 717 333) och 273 000 sessioner (2019: 265 800).

9.4 UK+NT: Främja invånarnas digitala kompetens och medie- och informationskunnighet samt stärka invånarnas tillgång till biblioteksverksamhet genom riktade fortbildningsinsatser och ökad samverkan gällande bibliotekens infrastruktur

Strategiområdena Utveckla kapaciteter och Nyttja tekniken

FKU

För att främja digital kompetens hos allmänheten har regeringen satsat på ett nationellt digitalt kompetenslyft för bibliotekspersonal, projektet Digitalt Först. Satsningen pågår under tre år och utförare är de regionala biblioteksverksamheterna. Projektets huvudsakliga innehåll utgörs av olika fortbildningsinsatser riktade till folkbiblioteken. Under 2020 användes den tidigare etablerade läroplattformen för bibliotekspersonal. Även denna verksamhet behövde ställas om till digitala fortbildningstillfällen och resultatet var att fler i hela regionen deltog än i tidigare fysiska. Omställningen till digitalt har möjligen underlättats av att många av insatserna just fokuserat på att ge personal på folkbiblioteken stöd i sin utveckling i egen digital kompetens och att etablera folkbiblioteken som nav för digital kompetens och demokratisk infrastruktur.

9.5 UK: Skapa bättre förutsättningar för människors livslånga lärande genom att medverka till fler gemensamma mötesplatser och projekt för biblioteken samt att främja utveckling av bibliotekens arbetsmetoder

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Se 9.2

10. Medier, medie- och informationskunnighet

10.1 VD: Stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och öka motståndskraften mot desinformation i samverkan mellan myndigheter, bibliotek, skola och folkbildning

Strategiområdet Vidga deltagandet

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU har ett regionalt samordningsuppdrag inom Medie- och informationskunnighet, MIK. Främsta målgrupp för MIK-arbetet är barn och unga.

Prioriteringar för 2022 inom MIK:

- Utveckla former för intern samordning av kompetens och insatser.
- Samordna och utveckla arbetet och representationen i det regionala MIK-nätverket.
- Arrangera kunskapsdagar kring filmkunnighet och biblioteksutveckling.
- Under förutsättning att den nationella MIK-konferensen ska genomföras kommer Kulturutveckling att projektleda arrangemanget och samverka med Göteborgs universitet.

Samverkansplattformen Prisma Västra Götaland där både civila samhällets organisationer och olika typer av kulturinstitutioner samverkar, har haft demokratitema 2021. Ett ambitiöst program med föreläsningar tillgängliga digitalt erbjuds alla medlemmar.

Bohusläns museum och Västergötlands museum

Bohusläns museum och Västergötlands museum har under våren inlett samverkan kring demokrati – en del av det långsiktiga uppdraget från kulturnämnden. Ett exempel på detta arbete är att Bohusläns museum har inlett arbetet med utställningen MOD2021– om jämställdhet och kvinnlig rösträtt. Projektet MOD kommer att resultera i en transdigital vandringsutställning. Bohusläns föreningsarkiv medverkar i arbetet.

Nätverkstan

Nätverkstan har drivit det läsfrämjande projektet Read! tillsammans med Föreningen Skepsis som vill skapa rum för läsning och kollektivt kritiskt tänkande. Arbetet finansieras av Kulturrådet och riktar sig till ungdomar från olika delar i Göteborg.

Studieförbunden

Studieförbunden jobbar med demokrati- och delaktighetsfrågor med ungdomsorganisationer samt med läs- och läxhjälpföreningar.

Övriga insatser

Under året inledde VGR en samverkan med Göteborgs Universitet kring MIK inom ramen för deras nätverk GPS 400, samt i syfte att genomföra en nationell MIK-konferens 2022.

Mediapoolen i Västra Götaland har fått medel för projektet Hållbar Hembygd via ökad MIK, ett treårigt projekt som involverar skolelever och hembygdsföreningar och med kulturarvet som bas utvecklar MIK. Samverkande parter är GPS 400, Göteborgsregionen, Landskapsobservatoriet Västra Götaland, Lindholmen Visual Arena och Filmpedagogerna.

10.2 VD: Stärka journalistiken i lokalsamhället och invånarnas egenmakt genom pilotprojekt i journalistiska och källkritiska metoder

Strategiområdet Vidga deltagandet

Inget att redovisa.

10.3 VD: Främja utvecklingen av publicistiska medier genom att utveckla den nationella arenan Medier och demokrati

Strategiområdet Vidga deltagandet

Lindholmen Science Park: Medier & Demokrati

I oktober 2021 genomförde Medier och demokrati, en internationell konferens på temat AI och demokrati – Future of Democracy Summit - där ett hundratal utvalda personer från offentlig sektor, akademi och näringsliv fördjupade sig i de demokratiska utmaningarna som digitaliseringen och användandet av AI stället invånarna inför. Medier och demokrati har under året startat en podd som behandlar MIK-frågor och publicistiska utmaningar. De har också startat ett nationellt nätverk med lokalredaktioner för att stärka lokaljournalistikens förutsättningar i hela landet.

Föreningen Lagerhuset

Föreningen Lagerhuset driver projektet ”Digital utveckling för en publicistisk bransch i förändring”. Se prioritering inom Litteratur och läsfrämjande: Öka antalet angelägna forum för det offentliga samtalet genom samverkan och infrastruktur mellan olika aktörer inom litteratur.

11. Folkbildning

11.1 VD + UK: Öka antalet invånare med fullföljda studier genom att utveckla samverkan med folkhögskolor, kommuner, kommunalförbund samt relevanta myndigheter

Strategiområdena Vidga deltagandet och Utveckla kapaciteter

Coronapandemin sätter avtryck på folkbildningen. Folkhögskolornas och studieförbundens totala verksamhet nådde 31 procent färre invånare 2020 jämfört med året innan. Folkhögskolorna kunde fortsätta långa behörighetsgivande allmänna kurser under helt förändrade förhållanden, men var tvungna att ställa in korta kurser. Antalet kursdeltagare minskade med 28 procent, mestadels inom de korta kurserna. Folkhögskolorna, och i synnerhet internaten, har vidare drabbats då en mycket stor del av övrig verksamhet som

konferenser och andra arrangemang har ställts in. Uppgifter om utvecklingen 2021 kommer under våren 2022.

Arbetet med att stödja individer för att fullfölja sina studier på grund- och gymnasienivå har under lång tid varit ett fokusområde för Folkhögskoleförvaltningen. Arbetet utförs på alla folkhögskolor främst genom allmän kurs, utan kan för vissa deltagare börja med andra kurser, till exempel SFI eller Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF).

Utvecklingsarbete inom den allmänna kursen såväl som SFI och SMF pågår under 2021.

Under flera år har deltagarna på den allmänna kursen allt större behov av stöd. Därför har, under senare år, deltagarstödsteam skapats på alla folkhögskolor i förvaltningen.

Antal deltagare som erhåller grundläggande behörighet för gymnasie- eller högskolestudier var sex respektive 171.

Styrelsen för folkhögskolorna gör ytterligare insatser för att öka måluppfyllelsen. Ett exempel på detta är Vi-projektet, ett samarbete med kommunalförbunden i Fyrbodal och Sjuhärad, Rädda Barnen, fem folkhögskolor, vuxenutbildningen i Borås, Trollhättan och Vänersborg samt 19 kommuner. Folkbildningsrådet är projektägare för FAMN riktade till nyanlända och det genomförs tillsammans med fem folkhögskolor, med stöd av ESF-rådet. Andra projekt är Kraft-projekt, All-in-projekt och FolkYrk-projekt.

11.2 VD: Bredda kulturinstitutionernas publik och främja det gemensamma lärandet genom att utveckla Folkbildning och kultur i samverkan

Strategiområdet Vidga deltagande

Samverkan mellan folkhögskolor och kulturinstitutioner förutsätter i hög grad fysisk närhet. Under pandemin har merparten av verksamheten pausats. Studieförbund med stor öppen verksamhet och folkhögskolor med stor internat- och konferensverksamhet har drabbats särskilt hårt under pandemin. Folkbildning och kultur i samverkan har under perioden permanentats hos Förvaltningen för kulturutveckling (FKU).

11.3 UK: Stärka samverkan mellan folkbildningen och regionala verksamheter inom områdena Ofrivillig ensamhet, Kultur och hälsa och Integration

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

VGR genomför kunskapshöjande aktiviteter om ofrivillig ensamhet, tillsammans med kommunalförbund, studieförbund och kommuner.

Västra Götalands Bildningsförbund har fått bidrag från VGR:s Östra hälso- och sjukvårdsnämnd för att motverka ofrivillig ensamhet och därmed minska ohälsan under perioden 2021 – 2023. Medlen kommer att ge studieförbunden möjlighet att utöka sina folkhälsoinsatser och arbeta uppsökande. Det kommer att ge personer med begränsad ekonomi möjlighet att delta och finna nya gemenskaper som på längre sikt även motverkar ofrivillig ensamhet.

12. Kulturskola

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU har under perioden 2018 - 2020 byggt ett arbete för att stötta och främja kulturskoleverksamheten i region. Förvaltningen har tagit plats i GU:s satsning på Kulturskoleklivet genom att arbeta aktivt i dess referensråd. Likaså är FKU sammankallande för den strategiska kulturskolechefsgrupperingen som formerats med representanter från varje kommunalförbund. Gemensamt arbetar gruppen med gemensam omvärldsbevakning och kunskapsdelning. Gruppen har valt att erbjuda fortbildningsdagar till kulturskolepersonalen i alla kommuner. Arbetet med kulturskolan innebär vidare utåtriktad verksamhet där olika skolor och kommuner samverkar med förvaltningen i olika former av utvecklingsprojekt som initieras av skolorna eller kommunerna själva. Kulturskolorna i regionen har med denna satsning tillgång till både processtöd, projektledning och sakkunskap från förvaltningen.

FKU arrangerar i samarbete med Göteborgs Universitet en årlig fortbildningsdag för lärare i kulturskolan, regionalt och nationellt med över 500 deltagare. Dagen har genomförts vid tre tillfällen, hösten 2019 på Högskolan för scen och musik i Göteborg, och hösten 2020 och 2021 i digitala upplagor.

För 2022 prioriterar förvaltningen följande:

- Att stödja kulturskolornas arbete med att bredda utbudet i kulturskolan, med syfte att bli mer angelägen för fler.
- Att erbjuda fortbildning, konsultation och metoder för att öka tillgängligheten i kulturskolan, med särskilt fokus på att inkludera barn med funktionsnedsättningar.
- Att vara den regionala samordningsaktören för kulturskolechefs nätverket, Strategigruppen, där Kulturutveckling är länken mellan Statens kulturråd och Västra Götalands kulturskolor. Från nätverket sker återkoppling till Kulturskolepedagogutbildningen på Göteborgs universitet.

12.1 VD: Bredda utbudet av uttryck för att angå fler barn och unga genom att genomföra fortbildning tillsammans med kommunala musik- och kulturskolor, initiera samverkan med regionalt finansierad kulturverksamhet samt initiera interkommunala samarbeten

Strategiområdet Vidga deltagande

Samtal pågår med Riksteatern Väst om att utveckla ett så kallat "kulturnät", där exempelvis föreställningar och undervisning inom kulturskolan kan ske på distans utan fördröjning, vilket ökar möjligheterna att delta oavsett bostadsort.

12.2 VD: Nå fler barn och unga genom att medverka till att utveckla modeller och arbetssätt för att överbrygga psykiska funktionsnedsättningar samt sociala, fysiska och geografiska hinder för barn och ungas deltagande i kulturskolan

Strategiområdet Vidga deltagande

12.3 UK: Bidra till kunskapsbyggande genom samverkan med Statens kulturråd gällande studier, kartläggningar och rapporter av kulturskoleverksamhet i Västra Götaland

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

13. Nationella minoriteter och teckenspråkiga

13.1 UK: Sprida kunskap om de nationella minoriteterna och teckenspråkigas rättigheter genom att erbjuda kunskaps- och samordningsstöd om nationella minoriteters rättigheter till kommunernas lokala kulturverksamheter

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

13.2 UK: Säkerställa de nationella minoriteterna och teckenspråkigas lagstadgade rättigheter genom att medverka till regional samordning med tydliga riktlinjer, åtgärder och ansvarsfördelning

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

13.3 VD: Stärka nationella minoriteter och teckenspråkigas egenmakt och tolkningsföreträde att själva formulera kultur- och kvalitetsbegrepp i samråd och dialog med respektive minoritetsgrupp

Strategiområdet Vidga deltagandet

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

Dialog har inletts med samråden för de olika nationella minoriteterna, samverkan med dessa är uttalad i det långsiktiga uppdraget till Styrelsen för Kulturutveckling.

Borås konstmuseum

Borås Konstmuseum deltar årligen med aktiviteter under den tvåspråkiga (finsk/svensk) barnkulturfestivalen Mukulat, som ägde rum den 18 september 2021.

KulturUngdom

I KulturUngdoms projekt Avtryck har scenkonstkonsulenten arbetat med ett digitalt residens på temat minoritetskultur med särskild inriktning på samisk kultur.

KulturUngdom har därför varit i kontakt med Samiska föreningen i Göteborg.

KulturUngdom ämnar dessutom skapa både nationella och internationella nätverk i frågan.

14. Fristad för yttrandefrihet

14.1 VD: Höja rösten och kommunicera värdet av yttrandefrihet och demokrati genom att förmedla fakta och fristadskonstnärernas egna berättelser

Strategiområdet Vidga deltagandet

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU ger ut en fristadsantologi med texter från fristadskonstnärer i Sverige, på både originalspråk och svenska. Syftet är att visa på vikten av yttrandefrihet och demokratiska värderingar samt att dessa texter når en ny publik.

I november var FKU värd för den nationella ICORN-konferensen med ett femtiotal medverkande från fristäder i hela Sverige. Ett tiotal fristadsförfattare deltog och läste texter. I paneler framhöll kommunala och regionala politiker vikten av att arbeta med yttrandefrihet och konstnärligt skapande.

14.2 UK: Stödja och uppmuntra kommuner i Västra Götaland att bli en fristad och initiera interkommunal samverkan genom att erbjuda regional samordning och ekonomiskt stöd

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

FKU: ICORN

Sedan 2014 är VGR en fristadsregion inom ramen för ICORN (International Cities of Refuge Network). Att vara en fristadsregion betyder att hotade konstnärer runt om i världen under två år kan bjudas in till en fristadskommun i Västra Götaland. FUKs fristadskoordinator som arbetar med att stötta de kommuner som redan är eller önskar bli en fristad. Kommunerna erbjuds ekonomiskt regionalt stöd, informations- och kunskapsstöd för att etablera sig som fristadskommuner och att delta i det långsiktiga utvecklingsarbete som bedrivs i nätverk regionalt, nationellt och internationellt. Det

regionala nätverket med fristäderna Göteborg och Uddevalla har haft fem möten under 2020 och deltagit i nationella och internationella nätverksträffar. Både Göteborg och Uddevalla bjöd in och tog emot nya fristadskonstnärer under året. Den turnerande utställningen "Fristad – ett svar på förföljelse och förtryck" har visats i fem kommuner i Västra Götaland.

15. Kulturella och kreativa näringar och platsutveckling

Enheten Samhällsanalys har utvärderat Programmet för Kulturella och kreativa näringar 2021. Här följer en kort sammanfattning av slutsatserna.

Inom programmet har beviljats insatser som är förhållandevis små utifrån VGR-medel. Det har även varit ett program där programansvaret har bytts ut över tid såväl på näringsavdelningen som koncernavdelning kultur. Det innebär enligt en programansvarig att det har varit ett program som snarare har varit reaktiv än proaktiv. Samtidigt har projekten ofta en bred aktörskonstellation som enligt en programansvarig behöver stark styrning och någon som driver frågorna.

Av kulturnämndens medel har den största delen, cirka 40 procent, gått till platsutveckling, medan regionutvecklingsnämndens medel främst har gått till företags- och kompetensutveckling samt branschutveckling. Då platsutveckling också är något som FKU arbetar med har genomförandet behövts avgränsas även mot dessa.

Vad gäller måluppfyllelse är uppfattningen av en programansvarig att man inom branschutveckling skapat branschgrupper och partnerskap. Inom platsutveckling handlar det om kunskap och utveckling medan inom företags- och kompetensutveckling är bedömningen av ansvarig att det inte är lika starkt. Enligt den programansvarige behövs det här andra sätt att arbeta. Detta utifrån att stödformerna för entreprenörskap i sig inte innebär några pengar till företag och det är där viktigt att se på andra typer av insatser. En del av kultursystemen bedöms av programansvarig ha fungerat väldigt bra. Kultursystemen handlar både om branschutveckling och platsutveckling. Även Trädgårdsresan lyfts som bra med både geografiskt och internationellt perspektiv. Enkätsvaren visar att 12 av 17 respondenter anser att projektet bidragit till programmets mål. De lyfter bland annat att det är svårt att mäta men att de är hoppfulla om positiva resultat. Kopplat till målet lyfter en av de svarande att de som verkar inom KKN behöver en nationell samordning och inte konkurrens mellan olika aktörer som målet tyder på. Detta utifrån att: ”vi som arbetar med stöd är få och i behov av starka samarbeten”.

UK: Öka hållbar affärsutveckling inom KKN-branscherna och deras bidrag till innovationsutveckling i övrigt näringsliv genom att stimulera branschspecifik och tvärssektoriell samverkan

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Textilmuseet

Textilmuseet är ett ledande museum inom textil och en viktig del av Textile Fashion Center i Borås. Textile Fashion Center utvecklas och Textilmuseet har en aktiv och viktig roll i samverkan med övriga intressenter. Centrets yttre område, Creative Crossing, är färdigombyggt och ska nu aktiveras för att förtydliga de olika verksamheternas betydelser och styrkor samt öka platsens attraktivitet som destination och innovationsplats. Samtliga parter i TFC arbetar just nu med fokus på projektet *Europas Spets och kreativa mylla för cirkulär design inom textil och mode*. Västsverige ska bli en föregångare i Europas omställning till cirkulär ekonomi. Inom projektet finns 6 spetsar varav 2 sätter den s.k. ”Cirkulanten” i fokus, som framtidens köpstarka konsument och som ”testmarknad” för handel/upplevelser/besöksnäring. Textilmuseet fortsätter att lyfta in textilt kulturarv, konst och design samt vara en offentlig plats i projekt, som även kommer prägla museet nästa basutställning med tema Textil hållbarhet.

Övriga insatser

Projektet SPOK (Samtida produktion och konsumtion) Västra Götaland har under 2021 matchat designaktörer med lokala tillverkningsföretag för att stimulera entreprenörskap och hållbar produktion inom designområdet i Västra Götaland. Ett femtiotal företag är med i satsningen, fördelade över hela territoriet. Projektet löper vidare under 2022 i samverkan med FKU.

Vidare pågår projekt med finansiering från kulturnämnden:

- Trolleywood Animation Business som ska stärka och utveckla de västsvenska animationsföretagen.
- Företagarföreningen Hållbara Hus som stöttar företag genom kompetens- och företagsutveckling genom att arbeta med internationalisering, affärs- och kompetensutveckling inom byggnadsvård - exempelvis hållbara affärsmodeller, marknadsföring och fastighetsjuridik.
- PS Rörstrand och “Business between a local showroom and the world - Agentur för hantverk, konsthantverk, design, konst”, som syftar till att skapa strukturer för en agentur för ökad lönsamhet hos företagen, samtidigt som företagen får möjlighet till kompetensutveckling.

RUN bidrar till prioriteringarna genom verksamhetsstöd eller projektstöd till Göteborg Film Festival, Hantverkslaboratorium, Nätverkstan, Föreningen Lagerhuset, SPOK, Göteborgs Artist Center, Westside Music Sweden, Kulturakademin, Mötesplats Steneby, Stiftelsen Drifthuset i Göteborg, Lindholmen Science Park och Dacapo Mariestad.

UK: Främja hållbar platsutveckling genom att stödja samverkan mellan kulturföretagare, kulturorganisationer och det lokala näringslivet för att lyfta platsens attraktivitet med kunskap, metodutveckling och processtöd
Strategiområdet Utveckla kapaciteter

FKU: Kultursystem

I enlighet med kulturstrategins prioriteringar inom kulturella och kreativa näringar (KKN) och platsutveckling, har tre kultursystem arbetat med platsutveckling i nära samverkan mellan kulturaktörer, näringsliv och offentlighet: Bottnafjorden (Tanum, Sotenäs), Kinnekulleområdet (Götene) och östra Orust. Projekten avslutas 2021. Kulturnämndens presidium har fört en dialog med presidierna i berörda kommuner för att diskutera hur kommun och region bäst samarbetar i den här typen av platsutveckling fortsatt. Området platsutveckling delas med koncernstab RU och regionutvecklingsnämnden, och är en del av samarbetet kring den regionala utvecklingsstrategin.

NT: Stärka kulturföretagarnas möjligheter att leva på sina verksamheter genom att utveckla väl fungerande stödformer och bidra till ökad digital kompetens och konkurrenskraft nationellt och internationellt

Strategiområdet Nyttja tekniken

West Side Music Sweden, ett exportkontor för västsvensk musik inom pop/rock-genrer, har gjort en stark omställning till digitala insatser under hela pandemin. Också Göteborgs Artist Center.

16. Internationalisering

16.1 ÖI Främja konstnärlig utveckling, mångfald och kvalitet i kulturutbudet genom strategiska satsningar på internationellt utbyte och internationella nätverk för konstnärer, organisationer och kommuner

16.2 ÖI Stärka europeiskt kultursamarbete och öka antalet EU-ansökningar från Västra Götaland genom informationsinsatser och vägledning samt genom att skapa möjligheter för kulturorganisationer att ingå i europeiska nätverk

Kommunalförbunden

Skaraborgs kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund och Boråsregionen Sjuhärad har i samband med överenskommelsen med Västra Götalandsregionen (VGR) 2021–2024 ett nytt uppdrag – att inrätta en funktion på respektive förbund, för projekt- och finansieringsutveckling. Denna funktion ska särskilt inriktas på att uppnå högre andel av EU-finansierade projekt och på så vis bidra till kulturstrategins prioriteringar och regional utveckling och tillväxt. De tre kommunalförbunden har under perioden förberett för

rekrytering och/eller tillsättning av funktionen, i samråd med medlemskommunerna. I Boråsregionen-Sjuhärad är en tjänst tillsatt för uppbyggnadsfasen.

16.3 ÖI Medverka till den regionala påverkansagendan och beslutade strategiska förflyttningar utifrån regionala prioriteringar och behov

17. Kultur och hälsa

17.1 UK: Medverka till minskad psykisk ohälsa hos unga och äldre genom samarbete mellan folkhälsa, hälso- och sjukvård, kultur och andra berörda sektorer

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

Förvaltningen för kulturutveckling (FKU)

FKU har ett regionalt samordningsuppdrag inom Kultur och hälsa och ska ta fram en handlingsplan för uppdragsperioden 2022-2024 och etablera kontakter med regional och kommunala aktörer, folkbildning och civilsamhälle.

FKU driver projektet Techformance. Techformance är ett publikverktyg för digital interaktion med publiken under föreställning, samt i för- och efterarbete där extra fokus läggs på tillgänglighet för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Borås konstmuseum

Museets pedagoger träffar många grupper från SFI-utbildningar och ger visningar och workshops på lätt svenska. I samarbete med Demensteamet i Borås erbjuder Konstmuseet regelbundet specialanpassade visningar för demenssjuka, samt visningar och workshops för personer som får stöd från socialpsykiatrin.

Regionteater Väst

Regionteater Väst har i sitt nya uppdrag för 2021-2024 fått utökade medel för att stärka sitt arbete inom pedagogik och kultur och hälsa. Regionteater Väst har genomfört projektet Dansa utan krav för unga tjejer med psykisk ohälsa tillsammans med Kulturskolan och elevhälsan i Borås. Ett annat projekt, Dans för personer med Parkinsons sjukdom påbörjades 2019 och det pågår under 2020 - 2023.

17.2 Utforska kulturens läkande egenskaper i pilotprojekt med fokus på kulturmedveten vård och patientberättelser som bedöms ha förutsättning att bedrivs på lång sikt

Regionteater Väst

17.3 UK: Främja ett gott liv genom att stärka kulturens roll i omsorgen i samverkan med kommunalförbund, kommuner och folkbildning

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

18. Idrott

De senaste årens utmaningar för hela samhället med anledning av Corona har vänt en del på perspektiven när det gäller att rekrytera fler barn och ungdomar till idrotten.

Utmaningen just nu handlar mycket om att hålla igång och återstarta idrotten utifrån rådande förutsättningar.

18.1 VD: Öka andelen barn och unga som är aktiva i idrotts- och friluftsliv genom att tillsammans med föreningsliv, kommuner och näringsliv utveckla konceptet rörelseförståelse

Strategiområdet Vidgat deltagande

RF-SISU Västra Götaland

Rörelsesatsningen i skolan är en verksamhet som RF-SISU distrikten driver med finansiering från staten (via RF) i samverkan med skolor runt om i Västra Götalands kommuner. Syftet är att fler barn och unga ska uppleva rörelseglädje som får fler att vilja, våga och kunna vara i rörelse under hela livet. Det pågående projektet, ”Region in Movement” (som genomförs med finansiering från VGR) är en nyckel för att få framdrift i det arbetet.

För ändamålet har RF SISU Västra Götaland särskilt framtagna studiematerial för de idrottsföreningar som bedriver ungdomsidrott. Under våren sker en omfattande utbildningsinsats och formas ett koncept för vidare spridning till ett antal kommuner. I dessa kommuner är målsättningen att uppnå en bred lokal förankring bland tjänstemän och beslutsfattare för att få till de beslut som krävs för att säkerställa ökad rörelseförståelse – och på sikt bättre hälsa – hos barn och unga.

Parallellt med detta jobbar RF-SISU för att höja kompetensen inom idrotten genom lokala och regionala kurser och studiegrupper. RF-SISU ser att rörelseförståelse är nyckeln till engagemang inom idrotten. Genom att behärska grundläggande fysiska egenskaper får barn och unga motivation till och finner dessutom glädje i att delta i olika idrottsaktiviteter.

Även vissa specialidrotter har på egen hand börjat applicera rörelseförståelse-tänket i vardagen. Exempelvis hos Svenska Ishockeyförbundet som i ledarutbildningen för “Tre kronors hockeyskola” har ett obligatoriskt pass om rörelseförståelse.

18.2 VD: Verka för en jämlik, jämställd och demokratisk idrottsrörelse och för allas rätt till idrott, genom att utveckla ett nytt regionalt idrottspolitiskt program

Strategiområdet Vidgat deltagande

RF-SISU Västra Götaland

Idrottsförbunden har enats om en gemensam vision för framtiden ”Strategi 2025 – hela idrottsrörelsens gemensamma förändringsarbete” som omfattar fem utvecklingsresor:

- En ny syn på träning och tävling
- Den moderna föreningen engagerar
- Inkluderande idrott för alla
- Jämställdhet för en framgångsrik idrott
- Ett stärkt ledarskap

Kulturnämnden beslutade 2020 att ge ett långsiktigt uppdrag till RF SISU VG. Uppdraget är framtaget i samverkan med Beredning för folkhälsa och social hållbarhet. I uppdraget specificeras att RF SISU VG ska utveckla arbetet med jämlikhet och jämställdhet.

Under 2022 kommer RF SISU VG att få i uppdrag från RF att fördela ett nytt projektstöd till idrottsföreningarna. Syftet med stödet är att inkludera underrepresenterade grupper inom idrotten. Detta ska med fördel riktas till områden med föreningsidrottsliga och socioekonomiska utmaningar. En annan viktig del i stödet är att främja ökad jämställdhet och jämlikhet med speciellt fokus på idrottare med funktionshinder. De möten och kontakter som våra dryga 40 idrottskonsulenter dagligen har med idrottsföreningarna inom distriktet är kanalen ut för att sprida informationen om stödet.

I dagsläget har tolv olika specialidrotter och deras förbund (SF) startat arbetet med att inkludera parasport i sin ordinarie verksamhet.

Inom jämställdhetsområdet arbetar RF SISU VG med ett antal etablerade verktyg och stöd, det arbetet kommer att fortsätta och utvecklas under 2022.

18.3 UK: Stärka samverkan mellan den ideella idrottsrörelsen och regionala verksamheter inom områdena kultur och hälsa samt barn och ungas fysiska aktivitet för att nyttja kunskap, och engagemang

Strategiområdet Utveckla kapaciteter

RF-SISU Västra Götaland

Deltagandet i digitala ledarutbildningar med mera har ökat högst avsevärt under pandemin. Det öppnar upp helt nya möjligheter för RF SISU att nå fler barn- och ungdomsledare med i första hand idrottsövergripande utbildningar så som ledarskap, barns och ungdomars

fysiska och psykiska utveckling, sunda kostvanor, trygg idrott mm. RF-SISU kommer under 2022 att lägga särskilt fokus på olika utbildningar med barnrättsperspektiv. Det kommer att handla om FN:s barnkonvention men även om Barnens spelregler som är ett material som RF-SISU tagit fram tillsammans med BRIS mfl.

Bilaga 3: Verksamheterna med ett långsiktigt uppdrag

Den här bilagan visar en översikt av verksamheterna som har ett långsiktigt uppdrag i form av uppdragsbaserat verksamhetsstöd (UVS, avser enbart regionägd verksamhet) eller ett långsiktigt uppdrag (LSU).

Film

1. Film i Väst
2. Göteborg Film Festival

Folkbildningen

Förvaltningen för folkhögskolor

Föreningsarkiv

1. Bohusläns föreningsarkiv
2. Föreningsarkivet i Sydvästra Götaland
3. Skaraborgs föreningsarkiv
4. Älvsborgs föreningsarkiv

Idrott

1. SF-SISU

Konst- & kulturfrämjare, bibliotek & litteratur och film

1. Film i Väst
2. Göteborgs stad, dans- och konstkonsulenter
3. Kulturakademin
4. Förvaltningen för kulturutveckling (även bibliotek och film)
5. KulturUngdom
6. Nätverkstan
7. Riksteatern Väst

Museer, bild- och form, kulturarv och hemslöjd

1. Bohusläns museum
2. Borås konstmuseum
3. Dalslands konstmuseum
4. Förvaltningen för kulturutveckling
 - Göteborgs Naturhistoriska museum
 - Lödöse museum
 - Forsviks Bruk
 - Vänersborgs museum
 - Vitlycke museum

5. Hantverkslaboratoriet
6. Innovatum
7. Konstmuseet i Skövde
8. Läckö Slott (museum med sommaropera)
9. Nordiska Akvarellmuseet
10. Röda Sten Konsthall
11. Textilmuseet
12. Västergötlands museum

Scenkonst

1. Borås Stadsteater (teater och dans)
2. Göteborgs dans- och teaterfestival
3. Folkteatern (teater)
4. Göteborgs Operan (musik, opera och musikteater samt dans)
5. Göteborgs Stadsteater (teater)
6. Göteborgs Symfoniker (musik)
7. Blåsmusik i Väst / Göteborg Wind Orchestra (musik)
8. Regionteater Väst (teater och dans)
9. Vara Konserthus (musik, dans och teater)

Bilaga 4: Besöksstatistik, pandemipåverkan och ungas kulturvanor

Restriktionerna för att minska smittspridningen av covid-19 slog hårt mot kulturinstitutionerna 2021.

Scenkonst och museer

Scenkonstinstitutionerna och vissa museer har varit helt eller delvis stängda till september när restriktionerna lättnades. Följaktligen har publiks- och besöksantalen inte återhämtat sig på nivån innan pandemin. Andel fysiska barn- och ungdomsbesök till kulturinstitutioner var 20 procent av totalt antal fysiska besök och när digitala besök skulle räknas med, runt 25 procent.

Sammanlagt uppgick det totala antalet besök till kulturinstitutionerna till 1,46 miljoner, vilket motsvarar en ökning med fem procent jämfört med 2020. Utfallet för barn och ungdomar var 239 000, vilket är en minskning jämfört med 2020. Det beror på att digital publik inte har räknats med 2021. Biografbesök minskade med 64 procent 2020 jämfört med 2019.

Folkbildningen

Coronapandemin sätter också avtryck på folkbildningen. Folkhögskolornas och studieförbundens totala verksamhet nådde 31 procent färre invånare 2020 jämfört med året innan. Folkhögskolorna kunde fortsätta långa behörighetsgivande allmänna kurser under helt förändrade förhållanden, men var tvungna att ställa in korta kurser. Antalet kursdeltagare minskade med 28 procent, mestadels inom de korta kurserna.

Folkhögskolorna, och i synnerhet internaten, har vidare drabbats då en mycket stor del av övrig verksamhet som konferenser och andra arrangemang har ställts in.

Antalet arrangemang i studieförbundens kulturprogramverksamhet 2020 minskade med 61 procent till cirka 25 000, och antalet (ej unika) besökare med 74 procent till 992 000. Detta motsvarar ett besökstapp på nära 2,8 miljoner (ej unika) besökare. Antalet (ej unika) medverkande var 64 800, som motsvarar en minskning om 73 procent, vilket betyder en omfattande förlust av arbetstillfällen¹. Med tanke på att studieförbunden arrangerar flest aktiviteter i förhållande till befolkningsandel, i synnerhet i de glesare bebodda kommunerna, har pandemin förstärkt de geografiska ojämlikheterna när det gäller tillgången till kulturen.

¹ Studieförbunden redovisar antalet medverkande i kulturprogram som indikatorn för i vilken grad kulturprogramms verksamhet sysselsätter yrkesverksamma kulturarbetare.

Ungas kultur- och medievanor

Statistik från MUCF, som gäller hela Sverige, visar att andel unga som går på konsert/teater/musikal/dansuppväsning/museum/ utställning varje månad låg stabilt runt cirka 15 procent i Sverige under perioden 2009 – 2018. Andelen ungdomar i åldern 16-25 år som utövar kultur varje vecka ökade från 27 procent 2007 till 34 procent 2018. Andelen unga i åldern 16-25 år som läser böcker varje vecka minskade från 59 procent 2007 till 31 procent 2018. Samtidigt använder barn och unga alltmer en mobil och sociala medier. (Källor: MUCF och Statens medieråd).

När det gäller Västra Götaland, har andelen fysiska besök till kulturinstitutionerna som görs av barn och ungdomar minskat från cirka 23 procent 2018 till 20 procent 2020. Ungdomar konsumerar däremot alltmer digitalt kultur. Organisationen KulturUngdom redovisar till exempel 70 000 visningar till musiktävlingen Imagine som sändes digitalt 2021 (Källa: rapportering till VGR). Andelen barn och unga i Västra Götaland som är med i en kulturskola har minskat från 13,8 procent 2018 till 12 procent 2020 (Källa: Kulturrådets kulturskolecentrum).

2022-03-29

Dokumentnamn: Halvtidsuppföljning av Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2020–2023

Diarienummer: KUN 2022-00151

Kontaktperson: Koen Braak, koncernstab Regional utveckling, Samhällsanalys

Telefon 073-074 58 89

E-post: koen.braak@vgregion.se

